

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Studie

BRUGEL-Studie-20141106-06

**Analyse van de evolutie van de elektriciteits- en
aardgasrijzen voor de professionelen in het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2012-2013**

6 november 2014

*Uitgevoerd op verzoek van BRUGEL door
INSTITUT DE CONSEIL ET D'ETUDES EN DEVELOPPEMENT DURABLE asbl*

Analytische samenvatting

Deze studie heeft tot doel de evolutie van de elektriciteits- en aardgasprijzen (en hun componenten) voor de professionelen voor te stellen. (AMR en MMR). Ze kon worden opgesteld dankzij de medewerking van de energieleveranciers die ons de informatie betreffende de facturen die ze voor hun klanten hebben opgesteld in samengevoegde vorm hebben bezorgd.

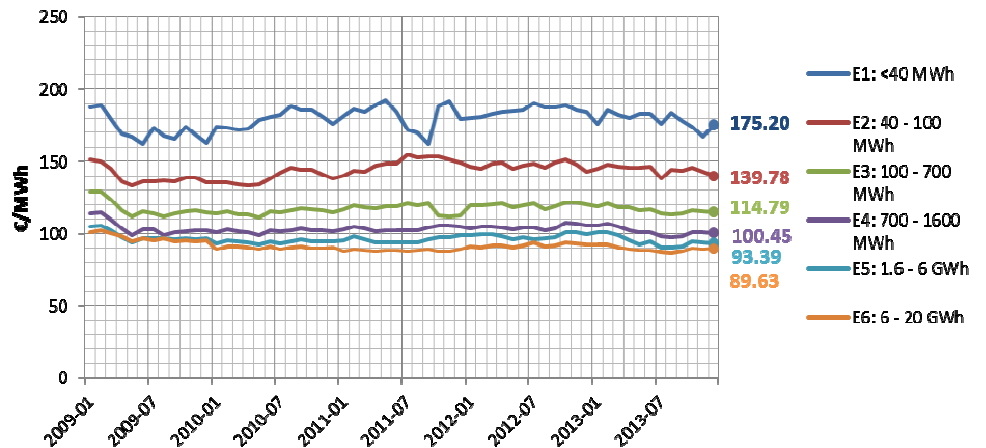
Voor elektriciteit is de evolutie van de prijs all-in (in €/MWh excl. btw) voor de verschillende verbruiksklassen opgenomen in de figuur hiernaast.

Van januari 2009 (referentiemaand voor de vergelijkingen) tot december 2013 (laatste maand die in deze studie is opgenomen) zien we een daling van 0,5% tot 7,2%

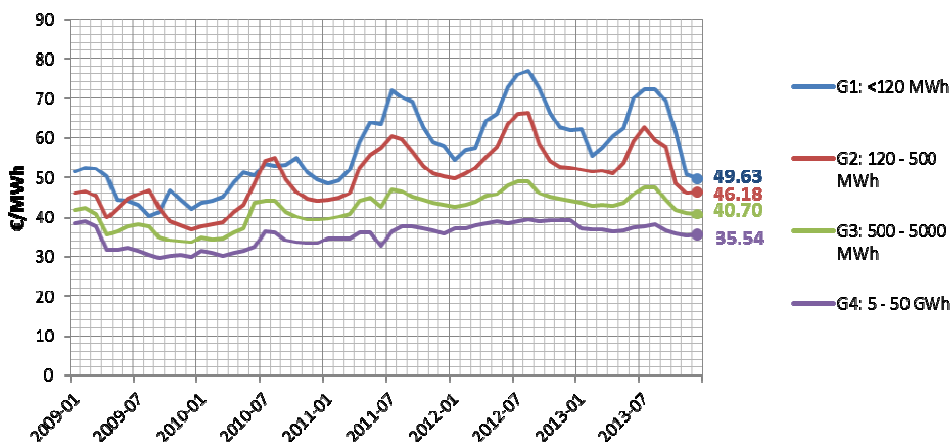
naargelang van de verbruiksklasse. Deze daling is het gevolg van een daling van de energiecomponent. Ze wordt echter afgezwakt door een stijging van de distributietarieven en de transmissietarieven. De transmissietarieven zijn echter aanzienlijk gestegen in de loop van 2012 en in 2013.

Alle verbruiksklassen door elkaar genomen en onafhankelijk van de maandelijkse evolutie, gaat de prijs per MWh elektriciteit van € 105,79 in 2009 naar € 102,39 in 2010, naar € 102,53 in 2011, naar € 106,65 in 2012 en naar € 104,39 in 2013.

Brussel > Elektriciteit > All-in

Brussel > Gas > All-in

Voor aardgas is de evolutie van de prijs all-in (€/MWh excl. btw) opgenomen in de figuur hieronder.

Alle verbruiksklassen door elkaar genomen gaat de prijs per MWh aardgas van:

€ 37,54 in 2009 naar € 36,50 in 2010, naar € 41,90 in 2011 en naar € 44,21 in 2012 en naar € 42,60 in 2013.

Tussen de twee referentiedatums, namelijk januari 2009 en december 2013, is alleen de prijs van een MWh gas gestegen voor de klasse G2 (+0,5%) terwijl deze prijs daalt voor de andere verbruiksklassen (van -2,4% naar 7,2%).

Belangrijkste wijzigingen tussen 2012 en 2013

Elektriciteit

In de loop van het laatste jaar (december 2012 tot december 2013) is de **prijs all-in** voor elektriciteit gedaald voor alle verbruiksklassen (van -2,0% voor E2 naar -6,1% voor E5). Die daling is voornamelijk het gevolg van de daling van de energiecomponent; de andere componenten zijn gestegen.

De component **energie** is inderdaad gedaald van oktober 2012 tot augustus 2013; een periode waarin hij een historisch dieptepunt bereikt en de prijzen convergeren onafhankelijk van de verbruiksklasse. Daarna zijn de energieprijzen opnieuw gestegen van september 2013 tot december 2013, maar ze blijven onder het niveau van december 2012.

De **bijdrage van de hernieuwbare energie**, die stijgt, volgt de evolutie van het opgelegde quotum voor de aankoop van groenestroomcertificaten dat stijgt van 3,25% in 2012 naar 3,50% in 2013.

De **transmissie** stijgt licht als gevolg van de stijging, op federaal niveau, van de toeslag voor offshore windmolenparken en de offshore groenestroomcertificaten. De **distributie** blijft in principe onveranderd ten opzichte van 2012, maar we stellen toch een stijging vast in de prijsstatistieken voor bepaalde verbruiksklassen.

De **federale bijdrage**, die theoretisch zou moeten dalen, volgt de omgekeerde trend als gevolg van de afschaffing van het vrijstellingsmechanisme "denuclearisatie". De **regionale bijdrage** is geïndexeerd op basis van het gemiddelde van de consumptieprijzen.

Aardgas

Van december 2012 tot december 2013 zien we een duidelijke daling van de **energiecomponent (inclusief transmissie)** van -9,9% voor G3 (500 tot 5000 MWh/jaar) tot -19,0% voor G1 (<120 MWh/jaar).

Er was geen evolutie voor de **distributietarieven**, aangezien de tarieven van 2012 waren verlengd in 2013.

Bij de overgang naar 2013 is de **federale bijdrage** gedaald (-10%) als gevolg van de daling van de toeslag beschermde afnemers ondanks een stijging van de term verbonden met de openbare dienstverplichtingen (ODV). De **regionale bijdrage** volgt de evolutie van de consumptieprijsindex.

Inhoudsopgave

INLEIDING	7
1. METHODOLOGIE.....	8
1.1. Belangrijke opmerking	8
1.2. Segmentering van de verbruikers van elektriciteit en aardgas	8
1.3. Gegevensbronnen	9
1.4. Componenten van de elektriciteits- en de aardgasprijs.....	9
1.5. Verwerkingen en validering van de gegevens	10
1.6. Representativiteit	13
2. PRIJS VAN DE ELEKTRICITEIT	15
2.1. Evolutie van de globale elektriciteitsprijs	15
2.1.1. Evolutie van de gemiddelde prijs per verbruiksklasse	15
2.1.2. Gemiddelde jaarlijkse prijs.....	17
2.1.3. Vergelijking van de evolutie van de gemiddelde prijs met macro-economische indicatoren	19
2.2. Evolutie van de componenten van de elektriciteitsprijs	21
2.2.1. Evolutie a priori van de componenten van de elektriciteitsprijs	21
2.2.2. Evolutie van het gedeelte energie	23
2.2.3. Evolutie van de transmissietarieven	26
2.2.4. Evolutie van de distributietarieven.....	28
2.2.5. Evolutie van de bijdrage hernieuwbare energie	29
2.2.6. Evolutie van de federale bijdrage	31
2.2.7. Evolutie van de regionale bijdrage.....	33
2.3. Detail van de componenten per verbruiksklasse	34
2.3.1. Verbruiksklasse E1 (< 40 MWh)	34
2.3.2. Verbruiksklasse E2 (40-100 MWh).....	36
2.3.3. Verbruiksklasse E3 (100-700 MWh).....	38
2.3.4. Verbruiksklasse E4 (700-1 600 MWh).....	40
2.3.5. Verbruiksklasse E5 (1.6-6 GWh).....	42
2.3.6. Verbruiksklasse E6 (6-20 GWh).....	44
3. PRIJS VAN HET AARDGAS.....	47
3.1. Evolutie van de globale aardgasprijs	47
3.1.1. Evolutie van de gemiddelde prijs per verbruiksklasse	47
3.1.2. Gemiddelde jaarlijkse prijs.....	49
3.1.3. Vergelijking van de evolutie van de gemiddelde prijs met macro-economische indicatoren	51

3.2.	Evolutie van de componenten van de aardgasprijs	53
3.2.1.	A priori evolutie van de componenten van de aardgasprijs	53
3.2.2.	Evolutie van het gedeelte energie (inclusief transmissie)	54
3.2.3.	Evolutie van de transmissietarieven	55
3.2.4.	Evolutie van de distributietarieven.....	56
3.2.5.	Evolutie van de federale bijdrage (inclusief energiebijdrage)	57
3.2.6.	Evolutie van de regionale bijdrage.....	59
3.3.	Detail van de componenten per verbruiksklasse	60
3.3.1.	Verbruiksklasse G1 (< 120 MWh).....	60
3.3.2.	Verbruiksklasse G2 (120-500 MWh)	62
3.3.3.	Verbruiksklasse G3 (500-5 000 MWh)	64
3.3.4.	Verbruiksklasse G4 (5-50 GWh)	66
4.	REGIONALE EN INTERNATIONALE VERGELIJKINGEN	69
4.1.	Elektriciteit.....	69
4.1.1.	Regionale vergelijkingen	69
4.1.2.	Internationale vergelijkingen.....	72
4.2.	Aardgas	74
4.2.1.	Regionale vergelijkingen	74
4.2.2.	Internationale vergelijkingen.....	76
5.	CONCLUSIES	78
5.1.	Elektriciteit.....	78
5.2.	Aardgas	78
BIJLAGE 1	DETAIL VAN DE ELEKTRICITEITSPRIJS [€/MWH].....	79
BIJLAGE 2	DETAIL VAN DE AARDGASPRIJS [€/MWH].....	85

Inleiding

Deze studie heeft tot doel de evolutie van de elektriciteits- en aardgasprijzen en hun componenten voor de professionelen exclusief laagspanning voor te stellen¹. Ze werd uitgevoerd door het ICEDD (Institut de Conseil et d'Etudes en Développement Durable) op aanvraag van BRUGEL, de Brusselse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt, om de overheid en de verbruikers informatie en cijfergegevens te verstrekken over de maandelijkse evolutie van de elektriciteits- en aardgasprijzen voor de professionelen. Er werd een eerste studie uitgevoerd in 2013 die de periode dekte van januari 2009 tot december 2012. Deze studie zet de vorige verder met de gegevens van het jaar 2013.

We benadrukken dat we deze studie niet hadden kunnen uitvoeren zonder de actieve medewerking van de energieleveranciers, die bereid waren om de informatie betreffende de facturen die ze voor hun klanten hebben opgesteld in samengevoegde vorm aan het ICEDD te bezorgen.

Dit document is als volgt opgebouwd.

Het **eerste hoofdstuk** beschrijft de methodologie die werd gevolgd om deze studie uit te voeren (reserve, segmentering van de verbruikers, gegevensbronnen en uitgevoerde verwerkingen, evenals de representativiteit van de gegevens).

Hoofdstukken 2 en 3 behandelen respectievelijk de elektriciteits- en de aardgasprijs.

We analyseren eerst de evolutie van de totale factuur om ze vervolgens te vergelijken met externe variabelen (bijvoorbeeld de energieprijzen op de internationale markten).

Vervolgens geeft de analyse het gewicht weer van de verschillende termen van de factuur: energie, transmissie, distributie, kosten verbonden met de ontwikkeling van de elektriciteitsproductie van de hernieuwbare energiebronnen via het systeem van groenestroomcertificaten, taksen (excl. btw) en toeslagen. De analyse onderzoekt welke termen aan de basis liggen van de eventuele prijsstijgingen of -dalingen. Deze ontleding van de prijzen zal een nauwkeurig idee geven van de realiteit van de prijzen en hun evolutie.

Hoofdstuk 4 plaatst de gewestelijke elektriciteits- en aardgasprijzen en hun evolutie in perspectief met de prijzen die in andere regio's en landen worden toegepast.

De studie eindigt met een samenvatting van de belangrijkste elementen voor de onderzochte periode.

---

¹ Zie voor de professionelen laagspanning het Prijsobservatorium dat om de 3 maanden op de site van BRUGEL wordt gepubliceerd.

1. Methodologie

Zoals vermeld in de inleiding, is deze studie het resultaat van de uitwisseling van informatie met de energieleveranciers. Deze laatsten hebben de gemiddelde maandelijkse prijzen voor elektriciteit en aardgas die ze voor hun professionelen toepassen op een samengevoegde manier overgemaakt.

De prijzen zijn altijd vermeld in euro excl. btw per MWh² voor elektriciteit en per MWh PCS voor aardgas.

Met gemiddelde prijs bedoelen we de gemiddelde gewogen prijs die overeenstemt met de onderstaande formule:

$$\left(\frac{\text{€}}{\text{MWh}}\right)_{\text{gemiddeld}} = \frac{\sum \text{€}}{\sum \text{MWh}}$$

1.1. Belangrijke opmerking

We herinneren eraan dat de gemiddelde prijzen die hier worden gepubliceerd per verbruiksklasse de diversiteit van alle individuele situaties niet kunnen weergeven. Zo zal een verbruiker uit een bepaalde verbruiksklasse zich misschien verbazen over het feit dat zijn factuur aanzienlijk afwijkt van de gemiddelde waarde in deze studie, terwijl tal van elementen dit kunnen verklaren: een zeer specifiek gebruik van elektriciteit of gas (profiel en gebruikt maximumvermogen), een verscheidenheid van aangeboden bijkomende diensten, een gekozen prijsstructuur (vaste of geïndexeerde prijs, of met latere keuzeoptie), een datum van inwerkingtreding van het leveringscontract, enz.

1.2. Segmentering van de verbruikers van elektriciteit en aardgas

Om de evolutie van de elektriciteits- en aardgasprijzen te bestuderen, moeten we de verbruikerspopulatie opsplitsen in verschillende categorieën waarvan we de gemiddelde prijzen dan kunnen analyseren zonder rekening te houden met de zeer talrijke individuele situaties. De segmentering van de klanten die elektriciteit en aardgas verbruiken, werd uitgevoerd aan de hand van de volgende criteria:

- **De intrinsieke relevantie van de segmentering.** Het is noodzakelijk dat de kenmerken van de verschillende geanalyseerde verbruikersgroepen relatief homogeen zijn. Elke klasse moet in het ideale geval een type verbruiker vertegenwoordigen die wordt geconfronteerd met specifieke verbruiks- en facturatieproblemen. Hoewel deze keuze de internationale vergelijkingen zou vergemakkelijken, wilde BRUGEL de verbruiksklassen van het organisme voor de Europese statistieken (Eurostat) niet overnemen omdat deze klassen te groot zijn en slecht aangepast aan het specifieke geval van het Brussels Gewest. De informatie die we hieruit hadden kunnen afleiden, zou te onnauwkeurig zijn.
- **De leesbaarheid van de resultaten van de studie.** BRUGEL wil de resultaten van de studie publiek bekendmaken. De verbruikerscategorieën moeten dus gemakkelijk identificeerbaar zijn voor een niet-gespecialiseerd publiek. Het lijkt ons bijgevolg nutteloos om bepaalde subcategorieën al te sterk te segmenteren, maar we moeten ook een te sterk niveau van samenvoeging vermijden,

---

² Ter herinnering, 1 GWh = 1 000 MWh = 1 000 000 kWh.

waardoor de evolutie van de gemiddelde prijzen voor te heterogene populaties moeilijk te interpreteren zou zijn.

In functie van deze criteria werden de klanten gesegmenteerd op basis van de jaarlijkse verbruiksklasse. De verbruiksklasse waartoe een leveringspunt behoort (EAN-code), wordt bepaald op basis van het verbruik "over het jaar" (verbruik van de laatste 12 maanden); als we niet over deze informatie beschikken (bv. nieuwe klanten), annualiseren we de beschikbare verbruiksgegevens. De verbruiksklassen worden in Tabel 1 hieronder weergegeven.

Klasse	Elektriciteit	Klasse	Aardgas
E1	< 40 MWh	G1	< 120 MWh
E2	40 ≤ ... < 100 MWh	G2	120 ≤ ... < 500 MWh
E3	100 ≤ ... < 700 MWh	G3	500 ≤ ... < 5 000 MWh
E4	700 ≤ ... < 1 600 MWh	G4	5 ≤ ... < 50 GWh
E5	1 600 ≤ ... < 6 000 MWh	G5	50 ≤ ... < 250 GWh
E6	6 ≤ ... < 20 GWh		-

Tabel 1: Segmentering van de elektriciteits- en aardgasklanten

Vanwege de vertrouwelijkheid van de gegevens beperkt de studie zich strikt tot de professionelen die minder dan 20 GWh elektriciteit per jaar verbruiken. Om dezelfde reden werd de limiet voor het jaarlijks verbruik voor aardgas bepaald op 250 GWh. Als in de loop van de studie echter zou blijken dat bepaalde verbruiksklassen weinig vertegenwoordigd zijn (zwakke steekproef), zullen vanwege dezelfde vertrouwelijkheidsredenen geen enkele gegevens in deze studie worden meegedeeld.

1.3. Gegevensbronnen

Elke leverancier geeft aan BRUGEL bestanden door met de gemiddelde maandelijkse prijzen die worden toegepast voor elektriciteit en aardgas voor de professionelen die over een aansluiting van het type AMR³ en MMR⁴ beschikken. De YMR-aansluitingen⁵ zijn niet opgenomen in deze studie.

Deze prijsgegevens worden geleverd:

- per energietype (elektriciteit, gas);
- per jaar en per maand ;
- per DNB;
- per verbruiksklasse.

Bovendien geeft elke leverancier volgens de bovengenoemde granulariteit ook het volgende door:

- het geleverde volume (GWh);
- het aantal aansluitingspunten.

1.4. Componenten van de elektriciteits- en de aardgasprijs

De componenten van de elektriciteits- en de aardgasprijs die voor deze studie werden weerhouden, worden weergegeven in de onderstaande tabel.

³ AMR: Automatic Meter Reading; meter met telelezing (kwartier-eenheid).

⁴ MMR: Monthly Meter Reading; meter met maandelijkse opneming.

⁵ YMR: Yearly Meter Reading; meter met jaarlijkse opneming.

Componenten	
Energie excl. groenestroomcertificaat	(I)
Bijdrage hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling (alleen elektriciteit)	(II)
Transmissie	(III)
Distributie	(IV)
Federale taken	(V)
Regionale taken	(VI)
Totaal taken	(VII) = (V) + (VI)
Prijs All-in	(VIII) = (I) + (II) + (III) + (IV) + (V) + (VI)

Tabel 2: Componenten van de elektriciteits- en de aardgasprijs

Deze componenten en hun inhoud worden gedetailleerd weergegeven in de onderstaande tabel.

Componenten	
Energie excl. groenestroomcertificaten	Voor elektriciteit: bevat het gedeelte energie ('commodity'-gedeelte) excl. quotum groenestroomcertificaten die opgenomen zijn in een specifieke component. Voor aardgas: bevat het gedeelte energie ('commodity'-gedeelte) en tevens de kosten voor de transmissie van het gas (deze kunnen namelijk voor de overgrote meerderheid van de leveranciers niet worden losgekoppeld).
Bijdrage hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling	Voor elektriciteit: kosten verbonden aan de ontwikkeling van de elektriciteitsproductie van de hernieuwbare energiebronnen via het systeem van groenestroomcertificaten. Voor aardgas: geldt niet voor dit type energie; deze term is bijgevolg nul.
Transmissie	Voor elektriciteit: bevat de kosten verbonden aan het gebruik van het transmissienet, verliezen inbegrepen. Voor aardgas: deze term is nul, want de kosten verbonden met het gebruik van het transmissienet kunnen meestal niet worden losgekoppeld van het gedeelte energie voor de meeste leveranciers en zijn dus inbegrepen in de energiegcomponent. ⁶
Distributie	Bevat de kosten verbonden met het gebruik van het distributienet.
Federale taken	Dit veld bevat de energiebijdrage, de federale bijdrage en de toeslag 'beschermde afnemers' (gas).
Regionale taken	Deze component omvat de toeslag elektriciteit (art. 26) en gas (art. 20 septiesdecies) en de toeslag energiefonds (energiebegeleiding en fonds betreffende het energiebeleid), maar bevat niet de wegenisretributie (opgenomen in transport en distributie).
Totaal taken	Dit veld stemt overeen met de som van de bovenvermelde componenten 'federale taken' en 'regionale taken'.
Prijs All-In	Dit veld stemt overeen met het totale bedrag van de factuur excl. btw uitgedrukt in €, gedeeld door het aantal geleverde MWh. Het is in principe gelijk aan de som van de componenten (energie exclusief groenestroomcertificaten, quota groenestroomcertificaten, transmissie, distributie, federale taken en regionale taken).

Tabel 3: Detail van de prijscomponenten

1.5. Verwerkingen en validering van de gegevens

Voorafgaande verwerking uitgevoerd door de leveranciers

Er werd aan de leveranciers gevraagd om de gegevens te verwerken alvorens de gemiddelden te berekenen en dit om de afwijkende gegevens uit de berekening te weren, evenals de facturen waarvoor er geen of bijna geen verbruik was (voorbeeld: gasfactuur in de zomerperiode).

⁶ In de loop van deze studie is gebleken dat bepaalde leveranciers de transmissiecomponent toch hadden kunnen loskoppelen van de energiegcomponent. In dat geval, en om de homogeniteit ten opzichte van de rest van de steekproef te bewaren, werd de energiegcomponent herberekend met toevoeging van de transmissiecomponent; deze laatste wordt dan nul.

Om de afwijkende waarden te weren, hebben we de leveranciers aangeraden een logaritmische transformatie uit te voeren van de relatie kWh-euro en de gegevens die zich op meer dan drie betrouwbaarheidsintervallen van 95% bevonden te verwijderen⁷. Voor de periode januari 2009 tot december 2013 hebben slechts twee leveranciers een voorafgaande verwerking van hun gegevens uitgevoerd.

Geleverde volumes

Naast de verschillende prijscomponenten (per type energie, verbruiksklasse, jaar, maand en DNB), werd aan de energieleveranciers gevraagd om, volgens dezelfde granulometrie, de geleverde volumes en het aantal betrokken aansluitingspunten te vermelden.

Deze geleverde volumes werden dan vergeleken met andere leveringsinformatie die beschikbaar was bij de regulator (zie §0 p13) om na te gaan of de vermelde informatie coherent was.

Deze controle heeft enkele fouten in de doorgegeven informatie aan het licht gebracht; voornamelijk factorfouten 1 000 of 1 000 000 als gevolg van een probleem met de eenheid (MWh of kWh vermeld, terwijl was gevraagd om dit uit te drukken in GWh).

Filters op de negatieve of nulwaarden

In een beperkt aantal gevallen waren bepaalde prijscomponenten nul of negatief. Toen ze over deze bijzonderheden werden ondervraagd, hebben de energieleveranciers uitgelegd dat deze waarden niets te maken hadden met fouten bij de overdracht van de informatie aan de regulator en wel degelijk de facturatie aan hun professionele klanten weerspiegelden. Globaal waren deze waarden het gevolg van:

- de rechtzetting van een vorige factuur;
- het resultaat van de toepassing van een verminderd tarief of een vrijstelling voor een periode van meer dan een maand, maar geïmputeerd op de factuur van één maand.

Deze verklaring heeft ons overtuigd, maar om de maandelijkse informatie niet te vervalsen, hebben we de volgende gegevens opzettelijk uitgesloten:

- de negatieve of nulwaarden voor de componenten: energie of distributie (elektriciteit en gas), bijdrage hernieuwbare energie (elektriciteit);
- de negatieve of nulwaarden voor de componenten: transmissie (elektriciteit), federale of regionale taken (elektriciteit en gas).

De aansluitingspunten waarvoor er geen verbruik was (bv. meters verbonden met een noodaansluiting), werden eveneens verwijderd (geleverd volume nul).

Component transmissie voor aardgas

Voor aardgas is de transmissiecomponent in de meeste gevallen direct opgenomen in de energiecomponent. Sommige leveranciers maken echter het onderscheid tussen de componenten energie en transmissie. Om de gegevens gelijkvormig te maken, hebben we beslist om de componenten energie en transmissie op te tellen en deze component voortaan "Energie inclusief transmissie" te noemen.

Afwijkende waarden

---

⁷ Meer informatie vindt u in de studie die beschikbaar is op de website van de CWaPE : CWaPE > Publications > Etudes externes > « Analyse des prix de l'électricité et du gaz naturel en Wallonie - Clients professionnels (rapport n°4 -rapport final - juin 2004 à mars 2009) » of via de volgende link: <http://www.cwape.be/docs/?doc=168>.

In een beperkt aantal gevallen hebben we bepaalde gegevens die onbetwistbaar onjuist waren uitgesloten.

Betrouwbaarheidsinterval van 95%

Tot slot zijn we voor de energiecomponenten bijdrage hernieuwbare energie en transmissie uitgegaan van de hypothese dat onze streekproef van het normale type was en hebben we de gemiddelde prijzen uitgesloten, die zich bevonden boven een betrouwbaarheidsinterval van 95%, berekend per energietype, per verbruiksklasse en per jaar. Voor de component distributie zijn we op dezelfde manier te werk gegaan, maar dit keer met een betrouwbaarheidsinterval berekend per energietype en per jaar, omdat de verbruiksklasse in principe geen impact heeft op de distributietarieven.

1.6. Representativiteit

De grafiek hiernaast geeft weer waarop deze studie in verband met elektriciteit zich richt.

Het formaat van de vlakken staat in verhouding met de geleverde elektriciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het jaar 2013.

Deze studie heeft betrekking op de professionelen die over een aansluiting van het type AMR³ of MMR⁴ beschikken en jaarlijks minder dan 20 GWh verbruiken. Het gaat dus voornamelijk om professionelen aangesloten in hoogspanning (of gelijkgesteld) op het distributienet; op de grafiek "Distributie HS" in het rood en een deel van "Distributie LS" voor professionelen in het blauw.

Zijn dus niet opgenomen in deze studie:

- de huishoudelijke afnemers;
- de professionelen met een aansluiting van het type YMR⁵;
- de professionelen met een jaarlijks verbruik van meer dan 20 GWh voor elektriciteit en 250 GWh voor aardgas;
- de professionelen die zijn aangesloten op het lokale transmissienet (LTN), op het transmissienet (TN) en de directe klanten.

Om een idee te geven van de representativiteit van de steekproef waarop deze studie is gebaseerd, worden de vermelde hoeveelheden energie vergeleken met de hoeveelheden die BRUGEL heeft vermeld.

BRUGEL beschikt namelijk over informatie in verband met de leveringen in functie van het type aansluiting (AMR⁸, MMR en YMR) voor elektriciteit en voor gas. Als we de YMR-aansluitingen, die niet in deze studie worden behandeld, uitsluiten en de geleverde volumes vergelijken met de volumes van onze steekproef, krijgen we de onderstaande tabel.

Jaar	Elektriciteit [GWh]			Aardgas [GWh]		
	Brussel	Steekproef	%	Brussel	Steekproef	%
2009	2 988	1 971	66%	4 123	3 201	78%
2010	3 011	2 137	71%	4 630	4 026	87%
2011	2 959	2 402	81%	3 507	3 619	103% ⁹
2012	2 417 ¹⁰	2 148	89% ¹⁰	4 901 ¹¹	4 313	88% ¹¹
2013	2 831	2 832	100%	4 223	4 469	106%

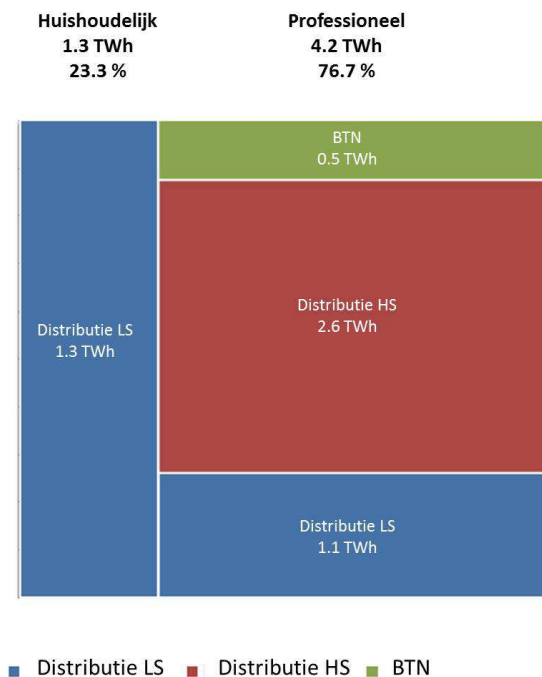
Tabel 4: Representativiteit van de steekproef (alleen op basis van de AMR- en MMR-aansluitingen)

⁸ Exclusief de klanten die direct op het net van ELIA zijn aangesloten voor elektriciteit

⁹ Dit cijfer van meer dan 100% kan het resultaat zijn van een fout in de volumes die de leveranciers hebben doorgegeven, of van een wijziging van het type aansluiting in de loop van het jaar, of van de opnemingsdata die niet noodzakelijk overeenstemmen met 1 januari en 31 december.

¹⁰ Dit cijfer wordt ter informatie gegeven want de hier vermelde leveringen dekken slechts de 10 eerste maanden van 2012

¹¹ Dit cijfer wordt ter informatie gegeven want de hier vermelde leveringen dekken slechts de 9 eerste maanden van 2012

Figuur 1: Scope van de studie in verband met elektriciteit (gegevens 2013), bron: Brugel

De in deze studie gebruikte gegevens bevatten slechts een gedeelte van de hoeveelheden energie (de hoeveelheden die werden doorgegeven door de leveranciers die aan deze studie hebben deelgenomen¹²) van de professionelen met een aansluiting van het type AMR en MMR en met een jaarlijks verbruik van minder dan 20 GWh voor elektriciteit en 250 GWh voor aardgas. De representativiteit van de steekproef is dus hoog en de resultaten dekken een meerderheid van het gefactureerde verbruik in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

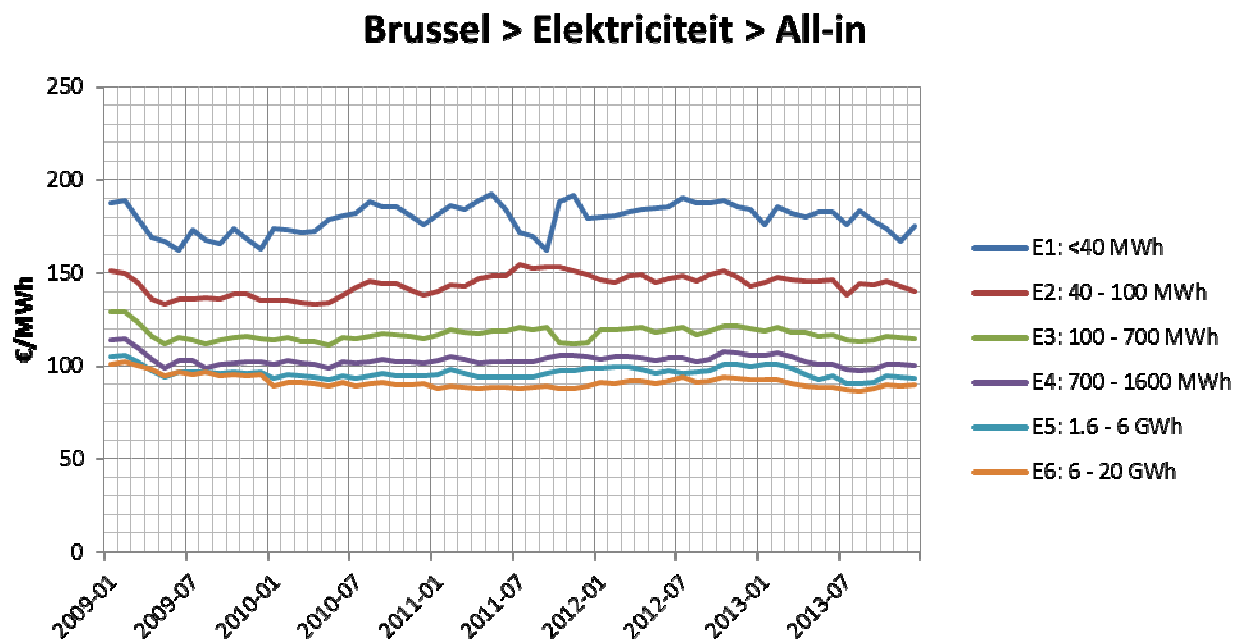
¹² De meerderheid van de leveranciers heeft ons facturatiegegevens doorgegeven; slechts enkele leveranciers met zeer weinig leveringspunten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben geen informatie doorgegeven.

2. Prijs van de elektriciteit

2.1. Evolutie van de globale elektriciteitsprijs

2.1.1. Evolutie van de gemiddelde prijs per verbruiksklasse

De evolutie van de gemiddelde elektriciteitsprijs per verbruiksklasse is opgenomen in Figuur 1 en in Tabel 5. In Bijlage 1 vindt de lezer de cijfertabellen op basis waarvan Figuur 1 werd opgesteld. Zoals te verwachten was, zien we een degressiviteit van de prijs in functie van het jaarlijkse verbruik. De tijdelijke evolutie van een verbruiksklasse naar een andere lijkt dezelfde richting uit te gaan.

Figuur 1: Evolutie van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit per verbruiksklasse (prijs all-in en excl. btw)

In bovenstaande figuur stellen we vast dat de gemiddelde prijs all-in is blijven stijgen voor de verbruiksklasse E1 (< 40 MWh /jaar) gedurende de drie laatste kwartalen van 2012 en dit ondanks de bevrozing van de energieprijzen voor de periode tussen 1 april 2012 en 31 december 2012. De wet van 29 maart 2012¹³ legde namelijk een tijdelijke bevrozing op van de opwaartse indexeringen van de variabele contracten voor de residentiële afnemers en voor de kmo's met een jaarlijks elektriciteitsverbruik van minder dan 50 MWh, hetzij de verbruiksklasse E1 en een gedeelte van de verbruiksklasse E2. We merken echter op dat deze bevrozing van de prijzen slechts van toepassing was op de energiecomponent en voor de lopende contracten met variabele prijs en dat de nieuwe contracten en de contracten met vaste prijzen dus per definitie niet werden beïnvloed. Op 1 januari 2013 zien we geen "inhaalbeweging" zoals we hadden kunnen verwachten.

¹³ "Vanaf 1 april 2012 tot en met uiterlijk 31 december 2012, is de opwaartse indexering van de variabele energieprijzen voor de levering van elektriciteit en van aardgas, verboden, in zoverre deze de initiële grens overschrijdt die is vastgesteld op basis van de indexeringsparameters van de leveranciers op 1 april 2012 en in zoverre de commissie, op basis van de door de Koning vastgestelde criteria bedoeld in § 4bis van de artikelen 20bis van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en 15/10bis van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, zoals ingevoegd bij de artikelen 29 en 82 en gewijzigd bij de artikelen 27 en 28 van de wet van 29 maart 2012 houdende diverse bepalingen (I), de indexeringsparameters voor een contracttype met variabele energieprijzen niet heeft gevalideerd."

De onderstaande tabel bevat de gemiddelde prijzen voor de maand januari van de jaren 2009 tot 2013 en de maand december 2012 en 2013.

	E1: <40 MWh	E2: 40 - 100 MWh	E3: 100 - 700 MWh	E4: 700 - 1600 MWh	E5: 1.6 - 6 GWh	E6: 6 - 20 GWh
2009-01	187.73	151.10	129.39	113.89	105.01	100.63
2010-01	174.01	135.13	113.86	100.61	93.40	88.95
2011-01	181.67	140.10	116.62	102.70	95.33	87.67
2012-01	180.22	146.20	119.37	103.85	98.78	91.43
2012-12	184.02	142.58	119.98	105.90	99.44	92.27
2013-01	176.09	144.68	118.70	105.53	100.91	92.44
2013-12	175.20	139.78	114.79	100.45	93.39	89.63
Evolutie 2009-01 tot 2013-12	-6.7%	-7.5%	-11.3%	-11.8%	-11.1%	-10.9%
JGG ¹⁴ 2009-01 tot 2013-12	-1.4%	-1.6%	-2.4%	-2.5%	-2.4%	-2.3%
Evolutie 2012-12 tot 2013-12	-4.8%	-2.0%	-4.3%	-5.1%	-6.1%	-2.9%

Tabel 5: Evolutie van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit per verbruiksklasse (prijs all-in en excl. btw)

Als we de maand januari 2009 als referentie nemen en ze vergelijken met de maand december 2013, is de prijs all-in voor elektriciteit voor alle onderzochte verbruiksklassen gedaald. Die daling gaat van 6,7% voor E1 tot 11,8% voor E4.

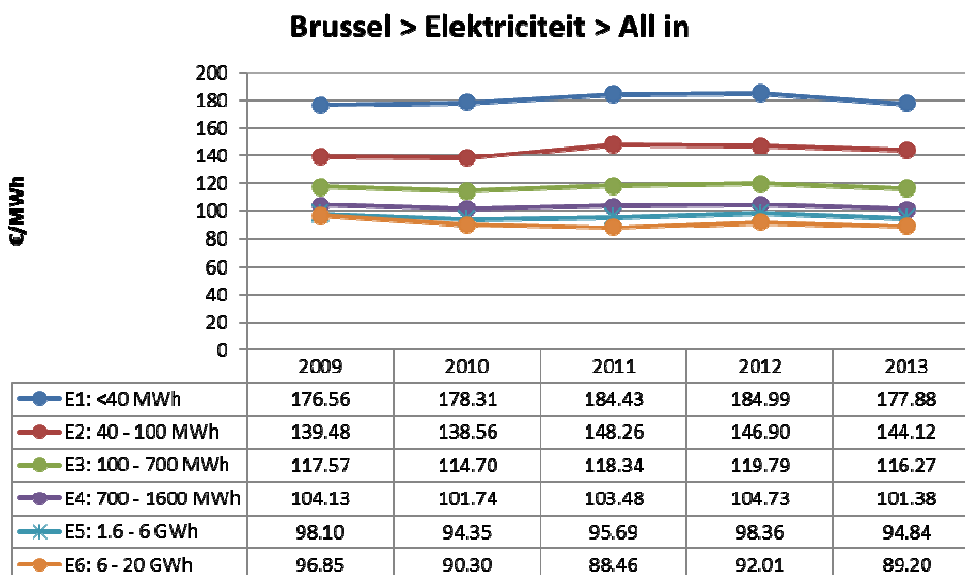
Over het laatste jaar, van december 2012 tot december 2013 zien we dezelfde trend, namelijk een daling van de prijs per MWh all-in voor alle verbruiksklassen; die daling gaat van 2,0% tot 6,1% al naargelang de verbruiksklasse.

¹⁴ JGG = Jaarlijks gemiddeld groeicijfer

2.1.2. Gemiddelde jaarlijkse prijs

Naast de hiervoor weergegeven maandelijkse evolutie, is het soms interessant om over jaarlijkse cijfers te beschikken. Dat is het onderwerp van deze paragraaf. Het gaat hier niet om een maandelijks gemiddelde van de cijfers die in de vorige paragraaf worden gepresenteerd, maar wel om een gewogen gemiddelde in functie van de geleverde volumes (MWh).

Figuur 2: Gemiddelde jaarlijkse prijs per MWh elektriciteit (prijs all-in en excl. btw)

Op een enkele uitzondering na, is de gemiddelde jaarlijkse prijs per MWh elektriciteit:

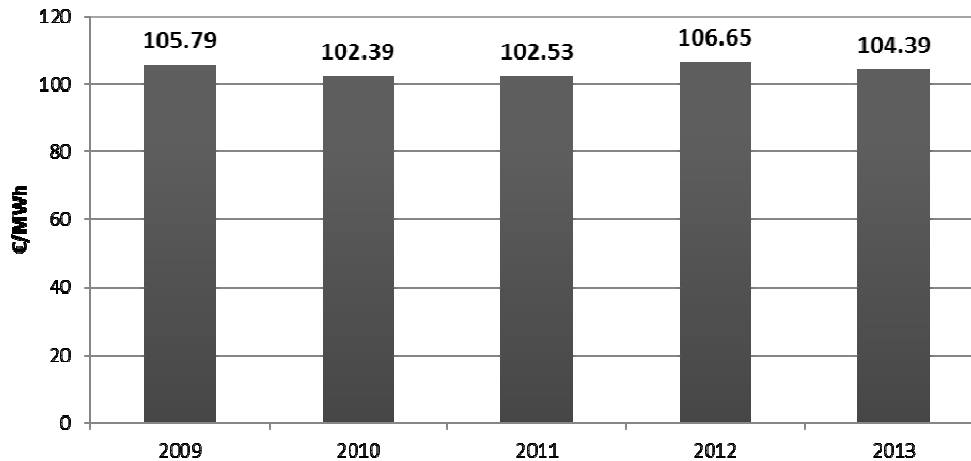
- gedaald tussen 2009 en 2010 (behalve voor E1);
- gestegen tussen 2010 en 2011 (behalve voor E6);
- gestegen tussen 2011 en 2012 (behalve voor E2);
- gedaald van 2012 tot 2013.

Evolutie van de gemiddelde jaarlijkse prijs all-in van een MWh elektriciteit	van 2009 tot 2010	van 2010 tot 2011	van 2011 tot 2012	van 2012 tot 2013
E1: <40 MWh	1.0%	3.4%	0.3%	-3.8%
E2: 40 - 100 MWh	-0.7%	7.0%	-0.9%	-1.9%
E3: 100 - 700 MWh	-2.4%	3.2%	1.2%	-2.9%
E4: 700 - 1600 MWh	-2.3%	1.7%	1.2%	-3.2%
E5: 1.6 - 6 GWh	-3.8%	1.4%	2.8%	-3.6%
E6: 6 - 20 GWh	-6.8%	-2.0%	4.0%	-3.1%

Uiteindelijk zien we van 2009 tot 2013 een stijging van de prijs all-in voor de lagere verbruiksklassen (E1 en E2), maar een daling van deze prijs voor de andere verbruiksklassen (E3 tot E6).

Voor de lezer die slechts één cijfer per jaar wil onthouden, geeft de onderstaande grafiek de gemiddelde prijs all-in weer, alle verbruiksklassen door elkaar genomen. Ook hier gaat het niet om een maandelijks gemiddelde van de reeds gepresenteerde cijfers, maar wel om een gewogen gemiddelde in functie van de geleverde volumes.

Brussel > Elektriciteit > All in > Alle klassen

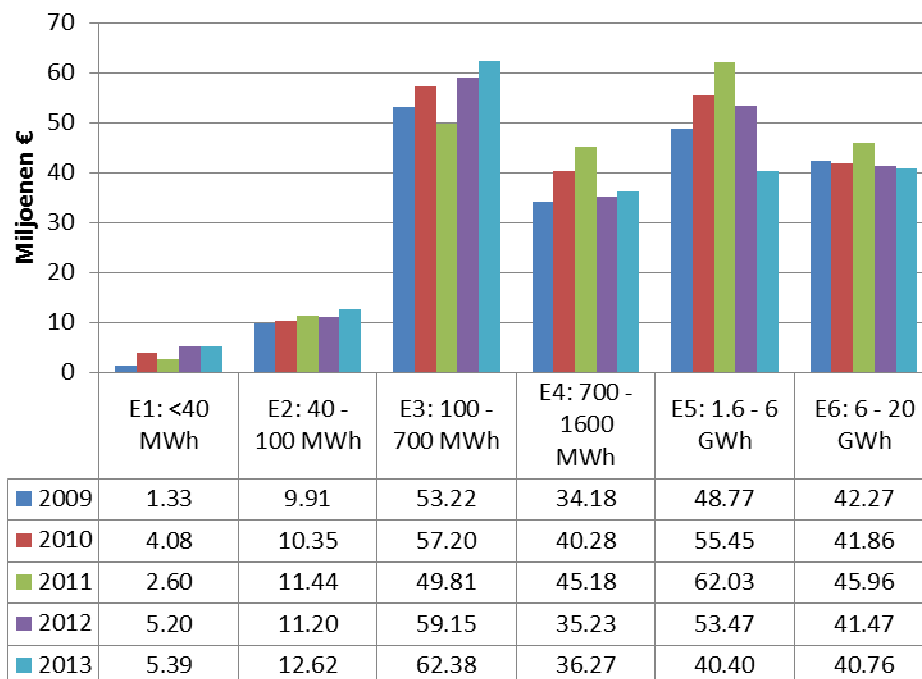

Figuur 3: Gemiddelde prijs jaarlijkse prijs per MWh elektriciteit alle verbruiksklassen door elkaar genomen (prijs all-in en excl. btw)

De trend die we vaststellen in Figuur 3 is dezelfde als in Figuur 2; namelijk een daling van de prijs tussen 2009 en 2010, gevolgd door opeenvolgende stijgingen in 2011 en 2012 om te eindigen met een daling tussen 2012 en 2013. Uiteindelijk is de gemiddelde prijs all-in van 2013 lager dan die van 2009.

De onderstaande figuur bevat de som van de bedragen die aan de klanten in onze steekproef werden gefactureerd. We merken op dat de vastgestelde jaarlijkse variaties voor deze facturen verbonden zijn met de evolutie van de prijs, maar ook met de variaties van de geleverde volumes.

Brussel > Elektriciteit > Gecumuleerde rekeningen

Figuur 4: Elektriciteitsfactuur van de klanten uit de steekproef

2.1.3. Vergelijking van de evolutie van de gemiddelde prijs met macro-economische indicatoren

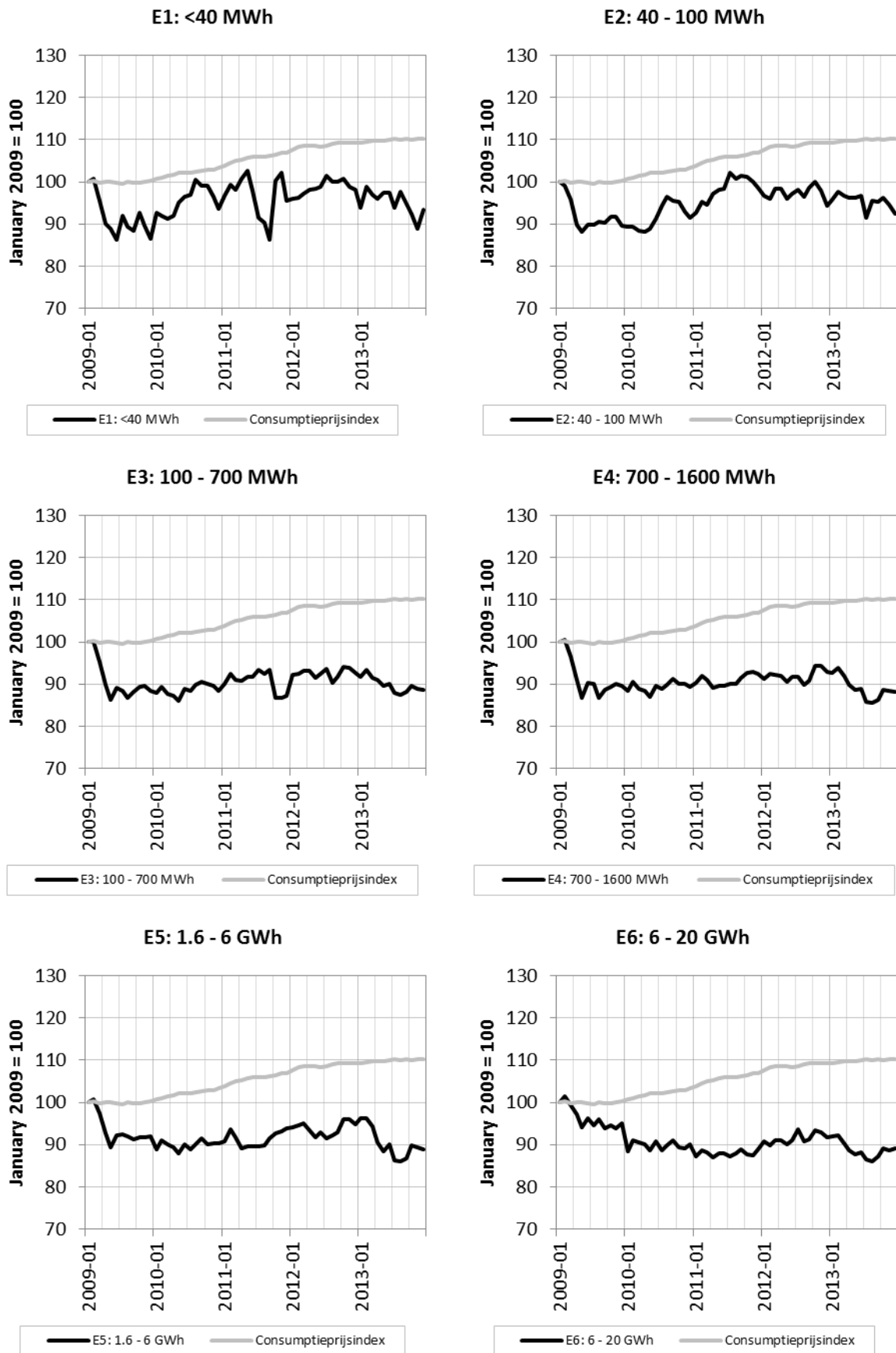
De figuren op de volgende pagina plaatsen de evolutie van de gemiddelde prijs all-in excl. btw voor de verschillende verbruiksklassen in perspectief met de evolutie van de index van de consumptieprijzen¹⁵; dit alles op basis van een index januari 2009 = 100.

Voor de onderzochte periode stellen we voor alle verbruiksklassen vast dat de elektriciteitsprijs neerwaarts is geëvolueerd in tegenstelling tot de index van de consumptieprijzen. Deze laatste is met 10% gestegen in vijf jaar tijd terwijl we, voor de verschillende verbruiksklassen, een daling van 6,7% tot 11,8% vaststellen, zoals blijkt uit de onderstaande tabel.

	E1: <40MWh	E2: 40-100MWh	E3: 100-700MWh	E4: 700-1600MWh	E5: 1.6-6 GWh	E6: 6-20GWh	Index van de consumptieprijzen
2009-01	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
2010-01	92.7	89.4	88.0	88.3	88.9	88.4	100.6
2011-01	96.8	92.7	90.1	90.2	90.8	87.1	103.9
2012-01	96.0	96.8	92.3	91.2	94.1	90.9	107.7
2012-12	98.0	94.4	92.7	93.0	94.7	91.7	109.2
2013-01	93.8	95.8	91.7	92.7	96.1	91.9	109.2
2013-12	93.3	92.5	88.7	88.2	88.9	89.1	110.3

Tabel 6: Vergelijking van de evolutie van de prijs all-in van elektriciteit en de index van de consumptieprijzen (met index januari 2009 = 100)

¹⁵ We merken op dat de elektriciteitsprijs zelf een component is van de index van de consumptieprijzen.

Figuur 5: Vergelijking van de evolutie van de prijs all-in van elektriciteit en de index van de consumptieprijsen

2.2. Evolutie van de componenten van de elektriciteitsprijs

In het eerste deel van dit hoofdstuk (§2.2.1) bekijken we welke trends we in de resultaten mogen verwachten.

Vervolgens (§2.2.2 tot §2.2.7) analyseren we de evolutie van de verschillende componenten waaruit de prijs per MWh aardgas bestaat.

2.2.1. Evolutie a priori van de componenten van de elektriciteitsprijs

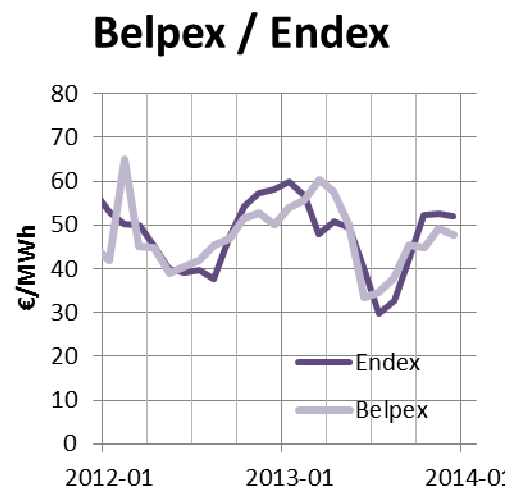
Op basis van de gegevens gepubliceerd door de CREG, door BRUGEL, door leveranciers of de kranten, kunnen we ons a priori (namelijk zonder de resultaten van de studie te bekijken) een idee vormen van de evolutie van de componenten van de elektriciteitsprijs. Voor:

- De energie:

De indexen Belpex¹⁶ en Endex¹⁷ waarvan de evoluties hiernaast worden weergegeven, vertegenwoordigen de elektriciteitsprijs op korte termijn op de elektriciteitsbeurs voor de Belgische markt. We stellen vast dat ze beide sterk zijn gedaald in de eerste helft van 2013 om vervolgens te stijgen in de tweede helft van 2013 zonder echter terug te keren naar hun vorige niveau.

- De transmissietarieven:

In principe worden de transmissietarieven vastgelegd voor een periode van 4 jaar (2008-2011 en 2012-2015) maar in het hoofdstuk over deze component zullen we zien dat dit niet helemaal het geval was. We hadden dus een stabiliteit mogen verwachten van 2009 tot 2011 en vervolgens een eventuele stijging in 2012. In 2013 stijgen de transmissietarieven licht, voornamelijk als gevolg van de stijging van de groenestroomcertificaten op federaal niveau.

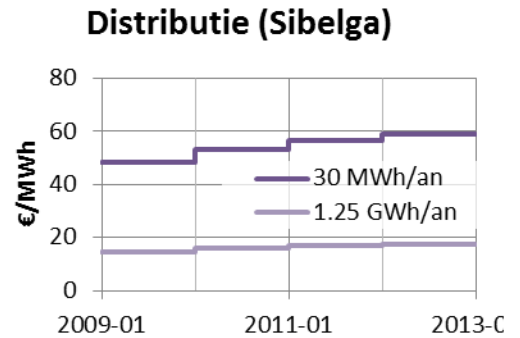

¹⁶ Belpex DAM (Day Ahead Market): maandelijks gemiddelde van de Belix-noteringen (Belgium Index spot) gepubliceerd op de site van de Belgische elektriciteitsbeurs <http://www.belpex.be>

¹⁷ Endex: gemiddelde van de noteringen voor het product POWER BE van de maand M gepubliceerd op de site <http://www.apxendex.com> in de maand die voorafgaat aan de maand M, uitgedrukt in €/MWh.

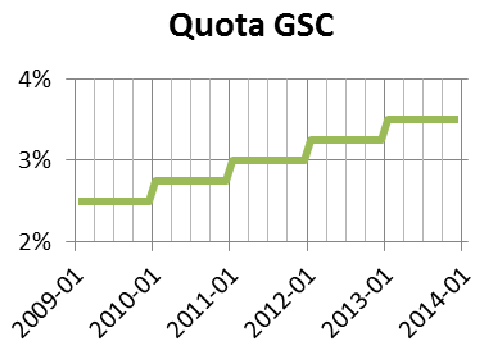
- De distributietarieven:

Net als de transmissietarieven worden ook de distributietarieven vastgelegd voor een periode van 4 jaar (2009-2012). Om praktische en juridische redenen was dit echter evenmin het geval. In de drie eerste kwartalen van 2009 werden vaak de tarieven van 2008 gehanteerd; daarna werden de nieuwe distributietarieven goedgekeurd. In april 2012 heeft de CREG de goedgekeurde tarieven voor 2012 verlengd tot einde 2014.

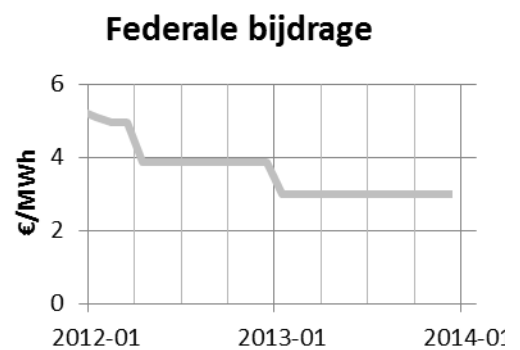
- De bijdrage hernieuwbare energie:

De evolutie van deze component is direct verbonden met het beleid van het Gewest, het bijbehorende verplichte quotum groenestroomcertificaten en de evolutie van de prijs van het groenestroomcertificaat in de markt. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn deze quota gestegen van 2,50% in 2009 tot 2,75% in 2010, tot 3,00% in 2011, 3,25% in 2012 en tot slot 3,50% in 2013. We kunnen dus verwachten dat deze component op dezelfde manier is geëvolueerd en tussen 2009 en 2013 met 40% is gestegen.

- De federale bijdrage:

Het bedrag van de federale bijdrage wordt door de CREG vastgelegd en is (exclusief degressiviteit, exclusief vrijstelling op het niveau van de DNB) verdubbeld van 2009 tot eind 2011 (van € 2,5860/MWh eind 2009 tot € 4,0685/MWh eind 2010 en € 5,2640/MWh eind 2011). In 2012 is het drie keer gedaald om te eindigen op € 3.8597/MWh vanaf april en tot eind december (hetzij +15% ten opzichte van eind 2009). In 2013 is de federale bijdrage opnieuw gedaald tot 2.9781 €/MWh; maar bepaalde aftrekken werden afgeschaft ("denuclearisatie" en "Kyoto").

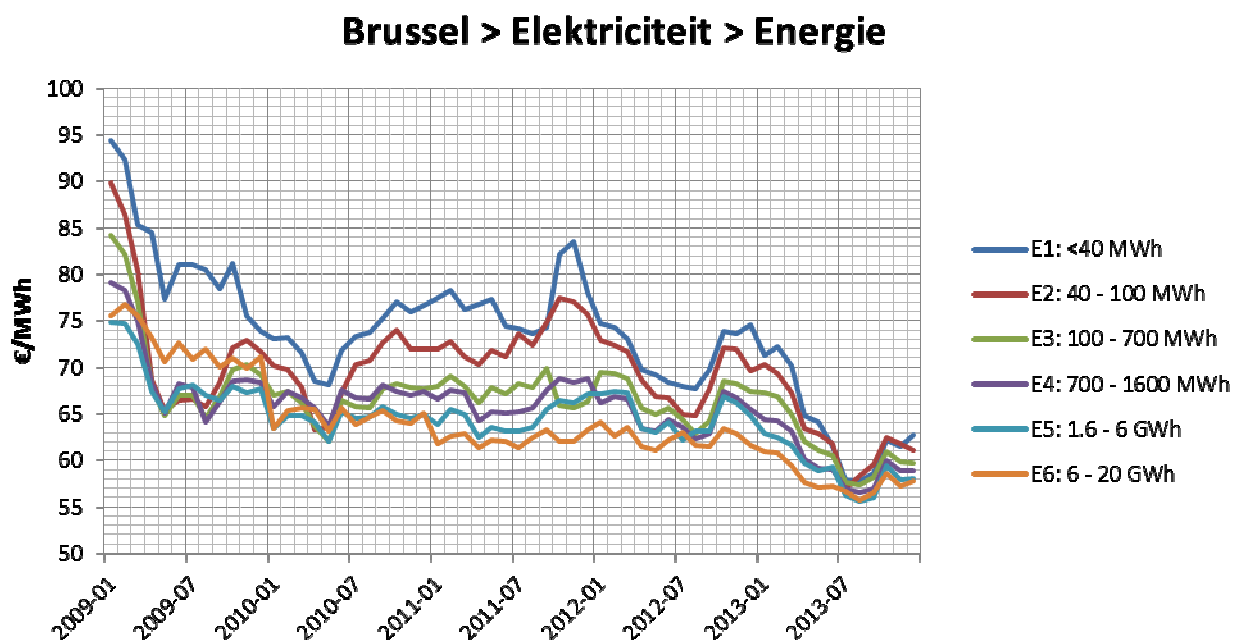

- De regionale bijdrage:

De Brusselse regionale bijdrage omvat de toeslag elektriciteit (art. 26 van de Ordonnantie van 19 juli 2001). Het bedrag van deze toeslag hangt af van het vermogen dat ter beschikking wordt gehouden (aansluitingsvermogen voor hoogspanning). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de consumptieprijzen. Op 1 januari 2013 werd de wegentaks verhoogd van 3.1146 €/MWh in 2012 tot 3.1899 €/MWh.

2.2.2. Evolutie van het gedeelte energie

Figuur 6 hieronder bevat de evolutie van de energieprijzen, uitgedrukt in euro per MWh elektriciteit.

Figuur 6: Evolutie van de gemiddelde energieprijzen per MWh elektriciteit

In het tweede halfjaar 2008 waren de energieprijzen fors gestegen en eind 2008 – begin 2009 bereikten ze een ongekende piek. Daarna verergerde de economische crisis van het najaar 2008 en daalden de prijzen fors in het 1ste kwartaal 2009; en vervolgens minder uitgesproken tot het einde van het 1ste halfjaar 2010. Deze daling van de prijzen in 2009 deed zich ook voor op de elektriciteitsbeurs: "De elektriciteitsprijzen op de korte termijnbeurs Belpex DAM daalden in 2009 ten opzichte van 2008 van gemiddeld 70,6 €/MWh naar 39,4 €/MWh. (...) Het verhandelde volume van Belpex vertegenwoordigt dus ongeveer 12,4% van de Belgische markt."¹⁸

In 2012 daalt de gemiddelde prijs voor alle verbruiksklassen tot augustus, om vervolgens weer te stijgen tot in oktober. Voor de verbruiksklasse E1 (< 40 MWh/jaar) zijn de vastgestelde prijzen in het laatste kwartaal 2012 hoger dan die van maart en dit ondanks de bevrozing van de energieprijzen voor de periode tussen 1 april 2012 en 31 december 2012 (zie ¹³ pagina 15). De wet van 29 maart 2012¹⁹ legt namelijk een tijdelijke bevrozing op van de opwaartse indexeringen van de variabele contracten voor de residentiële afnemers en voor de kmo's met een jaarlijks elektriciteitsverbruik van minder dan 50 MWh, hetzij de verbruiksklasse E1 en een gedeelte van de verbruiksklasse E2.

¹⁸ "De ontwikkeling van de elektriciteits- en aardgasmarkten in België – Jaar 2009 – Persbericht", CREG – CWaPE – BRUGEL – VREG.

¹⁹ "Vanaf 1 april 2012 tot en met uiterlijk 31 december 2012, is de opwaartse indexering van de variabele energieprijzen voor de levering van elektriciteit en van aardgas, verboden, in zoverre deze de initiële grens overschrijdt die is vastgesteld op basis van de indexeringsparameters van de leveranciers op 1 april 2012 en in zoverre de commissie, op basis van de door de Koning vastgestelde criteria bedoeld in § 4bis van de artikelen 20bis van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en 15/10bis van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, zoals ingevoegd bij de artikelen 29 en 82 en gewijzigd bij de artikelen 27 en 28 van de wet van 29 maart 2012 houdende diverse bepalingen (I), de indexeringsparameters voor een contracttype met variabele energieprijzen niet heeft gevalideerd."

Van oktober 2012 tot augustus 2013 zijn de prijzen opnieuw gedaald om een historisch laag niveau te bereiken. Een ander opmerkelijk feit is dat we een convergentie van de prijzen zien voor alle verbruiksklassen. Van september tot december 2013 stijgen de prijzen, maar blijven toch op een laag niveau.

In de periode waarvoor deze studie werd uitgevoerd, zijn de energieprijzen sterk gedaald, van -22% tot -34% naargelang van de verbruiksklassen. In de loop van het laatste jaar bedraagt de daling zelfs 16% voor de klasse E1.

	E1: <40 MWh	E2: 40 - 100 MWh	E3: 100 - 700 MWh	E4: 700 - 1600 MWh	E5: 1.6 - 6 GWh	E6: 6 - 20 GWh
2009-01	94.34	89.83	84.25	79.16	74.92	75.50
2010-01	73.12	70.11	66.97	65.83	63.44	63.42
2011-01	77.51	71.91	68.01	66.52	63.80	61.76
2012-01	74.76	72.92	69.49	66.17	67.17	64.18
2012-01	74.76	72.92	69.49	66.17	67.17	64.18
2012-12	74.60	69.59	67.37	65.48	64.84	61.62
2013-01	71.27	70.29	67.26	64.41	62.88	60.93
2013-12	62.69	61.04	59.71	58.84	58.03	57.73
Evolutie 2009-01 tot 2013-12	-33.6%	-32.0%	-29.1%	-25.7%	-22.5%	-23.5%
JGG ²⁰ 2009-01 tot 2013-12	-8.0%	-7.6%	-6.8%	-5.9%	-5.1%	-5.3%
Evolutie 2012-12 tot 2013-12	-16.0%	-12.3%	-11.4%	-10.1%	-10.5%	-6.3%

Tabel7: Evolutie van de gemiddelde energieprijzen per MWh elektriciteit per verbruiksklasse (€/MWh excl. btw)

Voor de volledigheid herinneren we eraan dat het vangnetmechanisme – dat geldt voor de huishoudelijke afnemers en de kmo's (< 50 MWh/jaar) - volledig in werking is getreden op 1 januari 2013. Bijgevolg kan het product met variabele prijzen slechts vier keer per jaar worden geïndexeerd, namelijk op de 1e dag van een kwartaal.

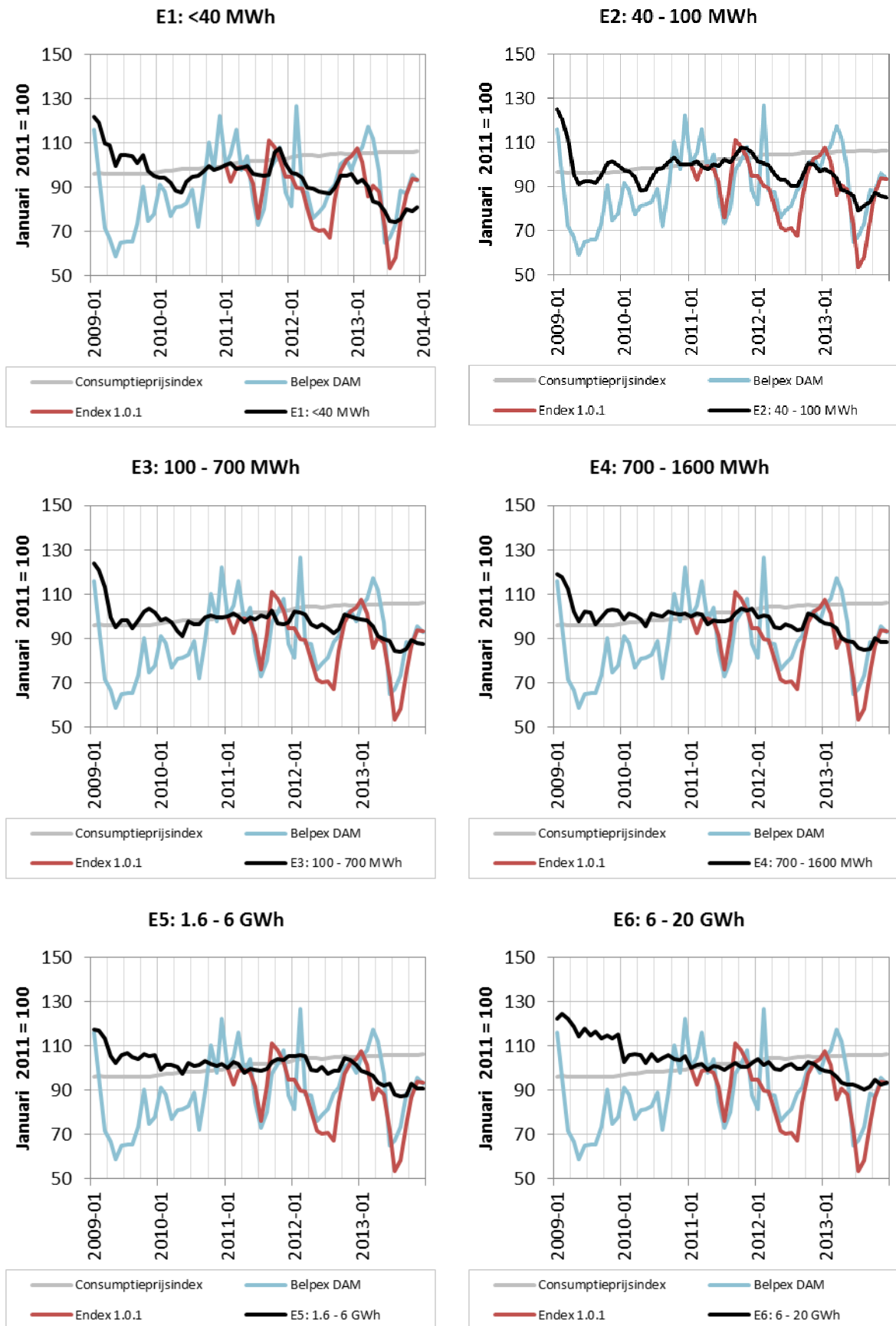
We hebben vervolgens de evolutie van de energiegcomponent vergeleken met macro-economische indicatoren zoals de consumptieprijsindex (CPI) en de elektriciteitsprijs op de elektriciteitsbeurs (Belpex¹⁶ en Endex¹⁷). De resultaten worden weergegeven in de onderstaande figuren. Het is echter moeilijk om er conclusies uit te trekken omdat de vastgestelde prijzen losgekoppeld lijken van deze indexen. Hoewel deze laatste de indruk geven dat de energiegcomponent gecorreleerd is met de Endex, wordt dit slechts zwak weerspiegeld door de statistieken aangezien de determinatiecoëfficiënten die zijn opgenomen in Tabel8 zwak blijven. Zo verklaart de variatie van de Endex voor 48% de variatie van de prijs van de energiegcomponent voor de verbruiksklasse E2 over de periode van januari 2011 tot december 2013.

Determinatiecoëfficiënten over de periode van 2011-01 tot 2013-12	E1: <40 MWh	E2: 40 - 100 MWh	E3: 100 - 700 MWh	E4: 700 - 1600 MWh	E5: 1.6 - 6 GWh	E6: 6 - 20 GWh
Belpex DAM	21%	16%	15%	17%	13%	6%
Endex 1.0.1	47%	48%	38%	41%	31%	22%

Tabel8: Determinatiecoëfficiënten tussen de gemiddelde energieprijzen en de beursindexen (Belpex en Endex) over de periode van januari 2011 tot december 2013

²⁰ JGG = Jaarlijks gemiddeld groeicijfer

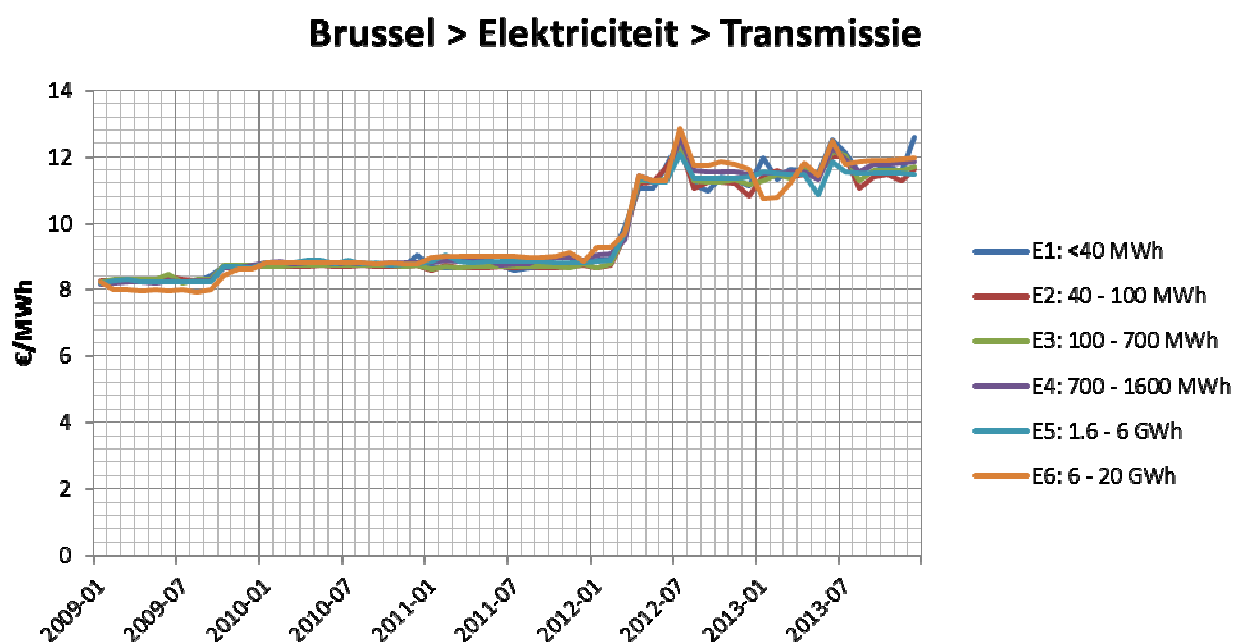
Figuur 7: Evolutie van de energiegcomponent van elektriciteit ten zichte van macro-economische indicatoren

2.2.3. Evolutie van de transmissietarieven

De transmissietarieven omvatten:

- de tarieven voor de aansluiting op het net (onderschreven vermogen, beheer van het systeem, ...);
- de tarieven voor het gebruik van het net, inclusief het tarief voor de compensatie van onevenwichtigheden;
- de tarieven voor de ondersteunende diensten;
- diverse toeslagen: aansluiting van de offshore windmolenparken, offshore groenestroomcertificaten, wegenistretributie.

De transmissietarieven zijn gereguleerd en worden goedgekeurd en gecontroleerd door de CREG. Ze worden goedgekeurd voor een periode van 4 jaar (2008-2011 en 2012-2015). Ingevolge meerdere beroepen werden ze echter aangepast op 1 april en 1 oktober 2010. Op 1 januari 2012 kwamen dan de nieuwe tarieven die vervolgens werden gewijzigd op de volgende spildatums: 1 juni 2013 en 1 januari 2014.

Figuur 8: Evolutie van de transmissiekosten per MWh elektriciteit

Figuur 8 hierboven geeft de evolutie van de transmissietarieven opgesteld op basis van de gegevens die de leveranciers hebben doorgegeven.

De stijging van de transmissietarieven vanaf 1 januari 2012 is te wijten aan de grote infrastructuurprojecten op de netten (projecten Stevin, Nemo en Alegro), de hogere prijzen van de ondersteunende diensten en de kosten verdeeld over een kleiner verbruik als gevolg van de economische crisis en de toenemende gedecentraliseerde productie (bron: CREG²¹).

²¹ CREG, "Studie (F)120906-CDC-1183 over de 'componenten van de elektriciteits- en aardgasprijzen'"

In maart 2012 werden de transmissietarieven opnieuw opwaarts herzien (cascadeprincipe²²: de distributienetbeheerder heeft een aanpassingsvoorstel ingediend omdat de tarieven van Elia hoger zijn dan de tarieven die in 2011 werden toegepast).

Tegelijk met deze stijging van het transmissietarief zien we in dezelfde periode, maar in mindere mate, een stijging van de federale toeslagen die in de transmissie inbegrepen zijn, met name de toeslagen voor offshore windmolenparken en de offshore groenestroomcertificaten; deze laatste werden eveneens opwaarts herzien in 2013.

Op 1 juni 2013 werden de kosten van bepaalde diensten eveneens verhoogd (beheer van het opnamesysteem, reservering van de primaire frequentieregeling,...).

We hebben daarentegen geen verklaring voor de piek die we hebben vastgesteld in juli 2012. We veronderstellen dat het gaat om een regularisatie na de hierboven beschreven aanpassingen in het eerste halfjaar 2012.

---

²² De transmissiekosten die de DNB factureert, zijn deze van Elia, gecorrigeerd in functie van de nettoverliezen van de DNB.

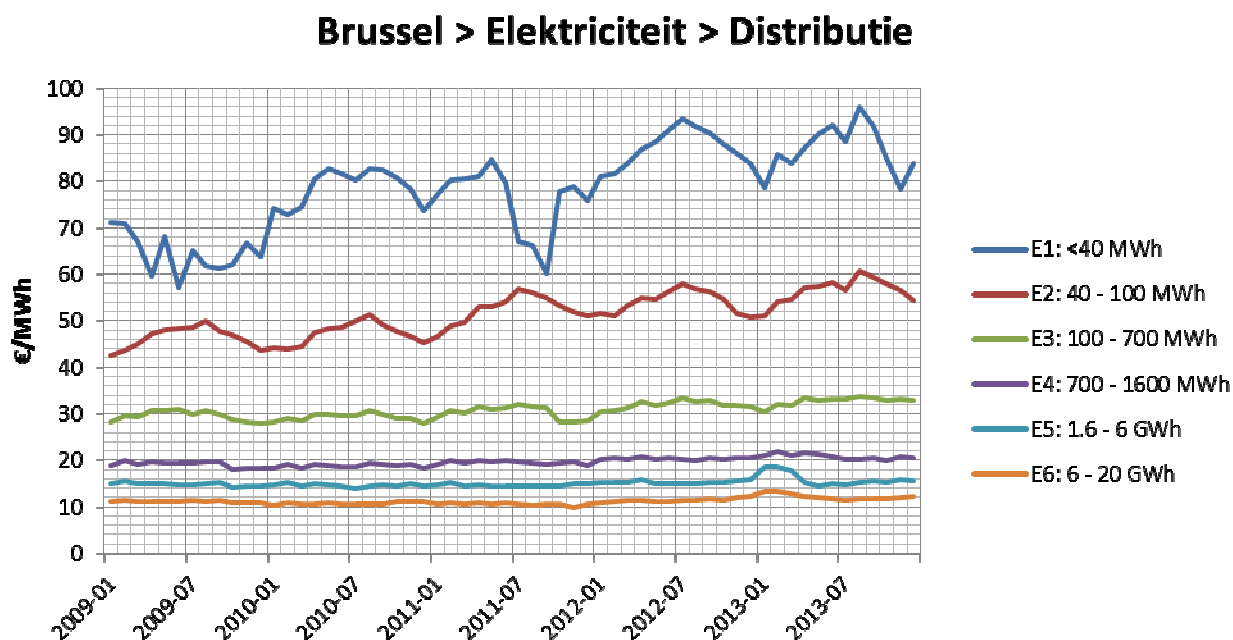
2.2.4. Evolutie van de distributietarieven

Net als de transmissietarieven zijn de distributietarieven gereguleerd en worden ze goedgekeurd en gecontroleerd door de CREG. Sinds 1 januari 2009 worden ze goedgekeurd voor een periode van 4 jaar (2009-2012). Om zowel juridische als praktische redenen was dit echter niet het geval. Voor Sibelga (de distributienetbeheerder in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) werden de tarieven van 2008 verlengd tot eind september 2009. Daarna zijn de nieuwe distributietarieven van kracht geworden.

In april 2012 heeft de CREG de goedgekeurde tarieven voor 2012 verlengd tot einde 2014. Er is dus in principe geen evolutie tussen 2012 en 2013.

Voor de volledigheid vermelden we tevens dat, ingevolge de 6e Staatshervorming, de bevoegdheid voor de controle van de distributietarieven voor elektriciteit en gas op 1 juli 2014 werd overgedragen aan de gewestelijke regulatoren; het is dus BRUGEL dat momenteel deze taak uitvoert. De tariefperiode bedraagt nu 5 jaar voor de regulatoire periode 2014-2019.

Figuur 9 toont de evolutie van het distributietarief, per verbruiksklasse, opgesteld op basis van de gegevens die de leveranciers hebben doorgegeven. Naast het feit dat we een degressiviteit van deze tarieven vaststellen (in €/MWh) in functie van het jaarlijks verbruik, zien we, vooral voor E2 en in mindere mate voor E1, een schommeling van de sinusvorm met een maximum in juli en een minimum in januari, wat we kunnen toeschrijven aan een seizoenseffect verbonden met de elektrische verwarming en de verlichting. We zien dit seizoenseffect trouwens in alle SLP-curven²³ van de professionelen die op de website van Synergrid werden gepubliceerd. De curve E1 vertoont een bijzonder, zelfs foutief gedrag dat we hier niet kunnen verklaren.

Figuur 9: Evolutie van de distributiekosten per MWh elektriciteit

²³ Type-verbruiksprofielen, 'Synthetic Load Profiles' (SLP's), worden in de vrije elektriciteits- en gasmarkt gebruikt voor de verrekening van de afname van verbruikers die niet uitgerust zijn met telemeting

2.2.5. Evolutie van de bijdrage hernieuwbare energie

De evolutie van het bedrag van deze bijdrage is nauw verbonden met de evolutie van de quota voor groenestroomcertificaten die wordt bepaald door de gewestregering en de evolutie van de marktprijs van het groenestroomcertificaat. Ter herinnering, deze quota (verhouding tussen het aantal te leveren groenestroomcertificaten en het aantal MWh elektriciteit dat aan de eindafnemers werd geleverd) evolueren als volgt:

Jaar	Quota
2004	2.00%
2005	2.25%
2006	2.50%
2007	2.50%
2008	2.50%
2009	2.50%
2010	2.75%
2011	3.00%
2012	3.25%
2013	3.50%
2014	3.80%

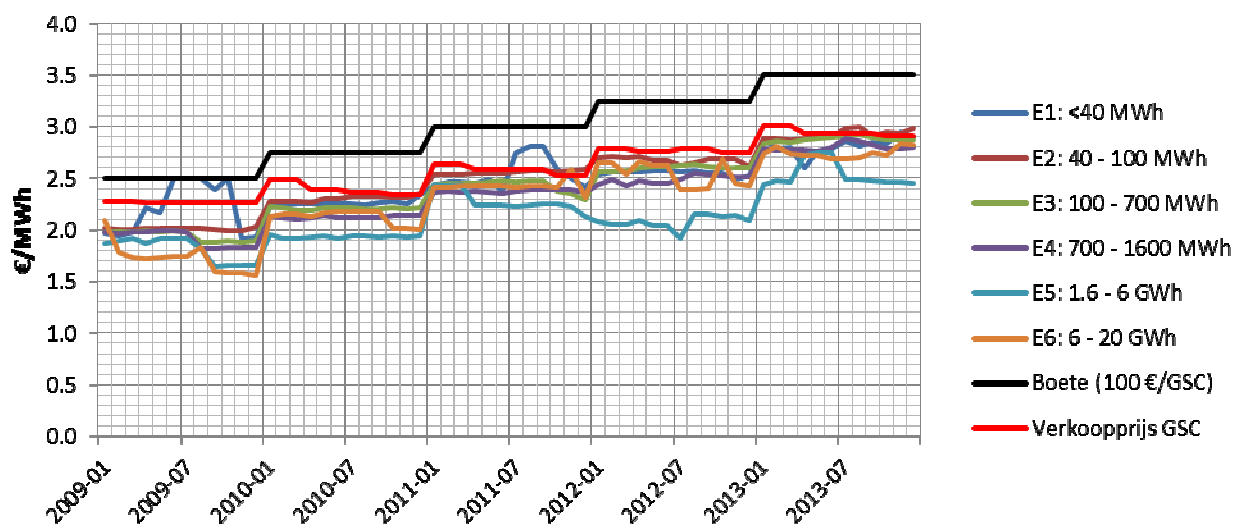
Jaar	Quota
2015	4.50%
2016	5.10%
2017	5.80%
2018	6.50%
2019	7.20%
2020	8.00%
2021	8.80%
2022	9.50%
2023	10.30%
2024	11.10%
2025	12.10%

Tabel 9: Evolutie van de quota groenestroomcertificaten

Bron: Besluiten van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 21/12/2006, 29/03/2007, 29/11/2012

De evolutie van het bedrag van de bijdrage hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling is opgenomen in Figuur 10 hieronder. In deze figuur hebben we ook de reeks "Boete" toegevoegd die overeenstemt met het bedrag dat de leverancier moet betalen per ontbrekend groenestroomcertificaat (momenteel vastgelegd op € 100/GSC). Deze reeks vertegenwoordigt dus in zekere zin een plafond voor deze bijdrage hernieuwbare energie en staat direct in verhouding tot de quota voor groenestroomcertificaten.

Brussel > Elektriciteit > Bijdragen hernieuwbare energie en WKK

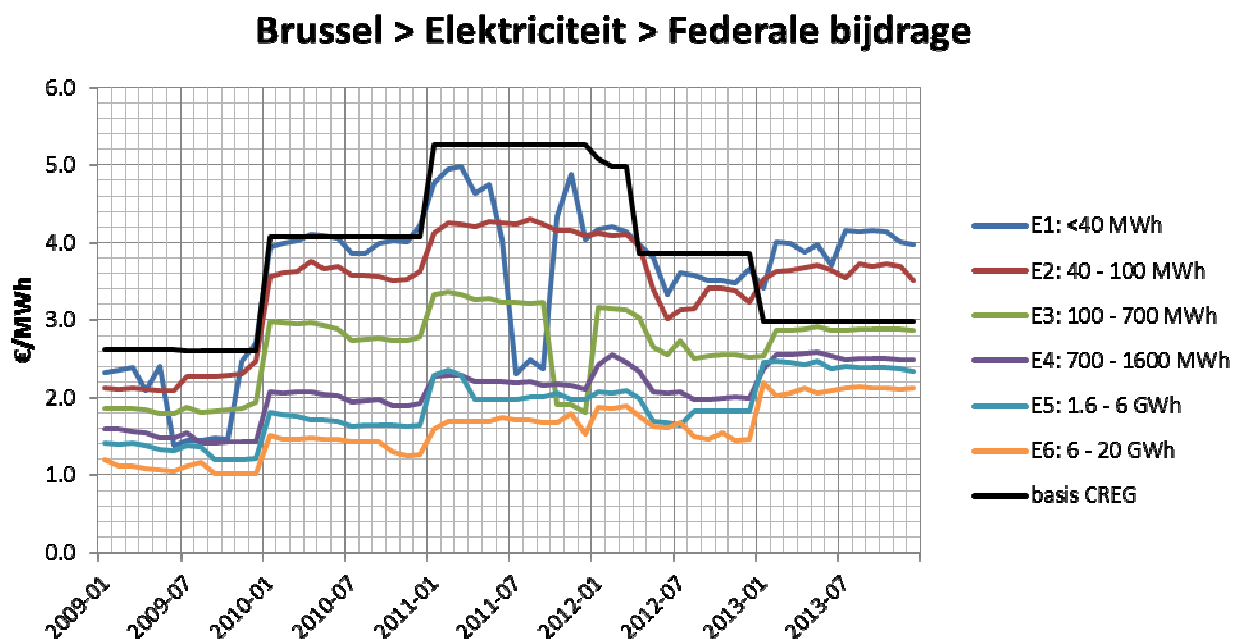
Figuur 10: Evolutie van de gemiddelde prijs van de bijdrage hernieuwbare energie per MWh elektriciteit

Naast de reeks "Boete" werd er nog een andere reeks toegevoegd aan Figuur 10. Het gaat om het bedrag van deze bijdrage hernieuwbare energie, gekoppeld aan de transactieprijs van de GSC die BRUGEL elk kwartaal vaststelt (reeks "Verkoopprijs GSC"). We merken op dat de leveranciers deze bijdrage hernieuwbare energie gemiddeld factureren aan een lagere prijs dan die van de markt van de groenestroomcertificaten (curve "Verkoopprijs GSC").

De evolutie van de bijdrage hernieuwbare energie volgt de evolutie van de quota zoals we konden verwachten en is vrijwel identiek voor de verschillende verbruiksklassen.

2.2.6. Evolutie van de federale bijdrage

Figuur 11 hieronder geeft de evolutie weer van het bedrag van de federale bijdrage vermeld in de facturen van de professionele verbruikers. In deze figuur werd de reeks "basis CREG" toegevoegd. Het gaat om de evolutie van het bedrag van de federale bijdrage zoals gepubliceerd door de CREG, namelijk het bedrag dat door de transmissienetbeheerder (TNB) bij zijn eigen klanten en bij de distributienetbeheerders (DNB) wordt geïnd, exclusief degressiviteit²⁴ en exclusief vrijstelling²⁵.

Figuur 11: Evolutie van de federale bijdrage per MWh elektriciteit

De evoluties van de verschillende verbruiksklassen volgen door de bank genomen de evolutie van de door de CREG gepubliceerde bedragen. We stellen ook vast dat het bedrag van de federale bijdrage per MWh lager is naarmate de verbruiksklasse hoger is. Dit volgt de logica van de vrijstellingsregel²⁴.

Hoewel we in 2013 een vermindering van de federale bijdrage voor de verschillende verbruiksklassen hadden kunnen verwachten verbonden met een vermindering van de termen "denuclearisatie" en "beschermde afnemers" waaruit deze bijdrage bestaat (zie Figuur 12 hieronder), was dit niet het geval, integendeel. De afschaffing van het vrijstellingsmechanisme voor de componenten "denuclearisatie" en "Kyoto" op 1 januari 2013 had inderdaad het omgekeerde tot gevolg, want we zien een stijging van de afnames voor alle verbruiksklassen; zelfs meer uitgesproken voor de grote verbruikers.

²⁴ "Wanneer op een verbruikslocatie voor professioneel gebruik een hoeveelheid van meer dan 20 MWh/jaar wordt geleverd, zal de federale bijdrage voor die eindafnemers, op basis van hun jaarlijks verbruik, als volgt door de leveranciers en de houders van een toegangscontract verminderd worden:

1° voor de verbruiksschijf tussen 20 MWh/jaar en 50 MWh/jaar: met 15 %;

2° voor de verbruiksschijf tussen 50 MWh/jaar en 1000 MWh/jaar: met 20 %;

3° voor de verbruiksschijf tussen 1000 MWh/jaar en 25000 MWh/jaar : met 25 %;

4° voor de verbruiksschijf meer dan 25000 MWh/jaar: met 45 %.

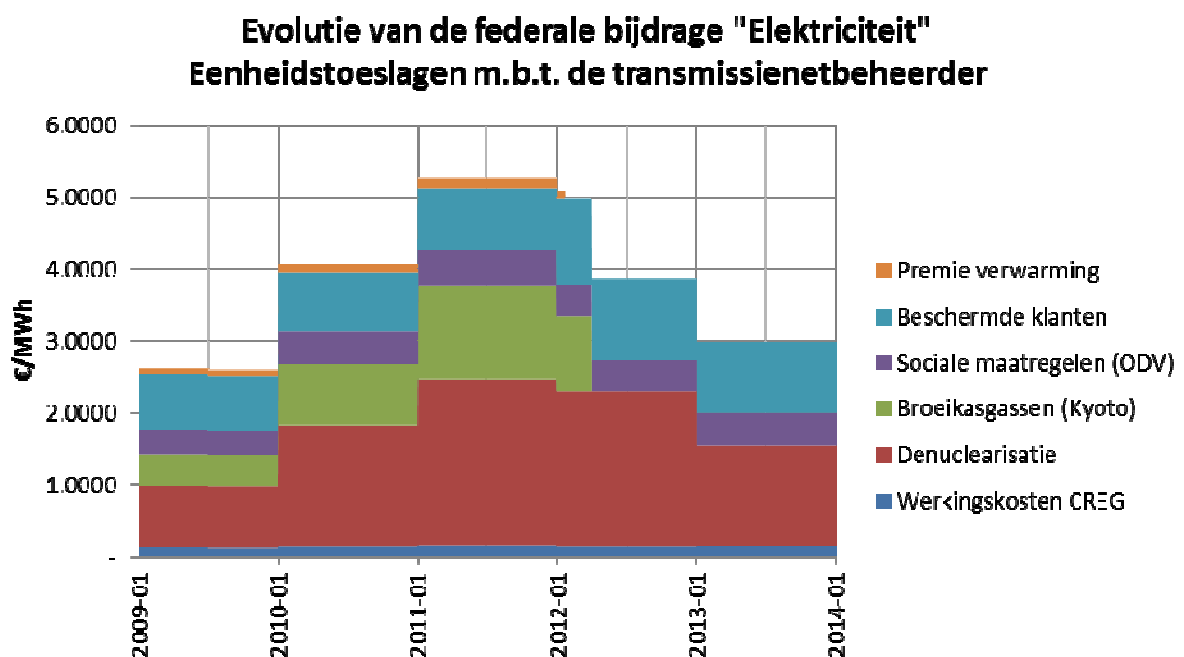
Per verbruikslocatie en per jaar, bedraagt de federale bijdrage, gefactureerd door de leveranciers en de houders van een toegangscontract, voor die verbruikslocatie maximum 250.000 euro. " Bron: CREG.

²⁵ Tot 31/12/2012 genieten bepaalde klanten van een vrijstelling voor de componenten 'denuclearisatie' en 'Kyoto' op basis van een levering groene stroom. Op 1 januari 2013 werd deze vrijstelling afgeschaft.

Een ander opmerkelijk feit voor 2013 is dat het bedrag van deze bijdrage voor de klasse E1 en E2 hoger is dan het bedrag dat de CREG vermeldt. Een mogelijke verklaring voor dit verschil is te vinden in het in aanmerking nemen van de netverliezen aangezien de DNB bij de facturatie van de toeslag aan hun klanten rekening houden met het percentage van deze netverliezen.

Toch zien we in de onderstaande Figuur schommelingen in de tijdelijke evoluties. Die zijn waarschijnlijk het gevolg van verschillende situaties (vrijstelling, degressiviteit, in aanmerking nemen van de netverliezen) maar ook van afrondingen (de cijfers die de leveranciers hebben doorgegeven, waren in de meeste gevallen afgerond tot op de eurocent; dit kan invloed hebben voor een component met een gewicht van 1 tot 4 euro).

Figuur 12 toont het detail van de componenten van de federale bijdrage zoals het werd gepubliceerd door de CREG (stemt overeen met de reeks "basis CREG" van Figuur 11). We stellen vast dat de vermindering van de federale bijdrage in 2013 (-23% ten opzichte van einde 2012) het gevolg is van de vermindering van de financiering van de denuclearisatieverplichtingen en, in mindere mate, van de financiering van de maximumprijzen voor de beschermde afnemers.

Figuur 12: Evolutie van de federale bijdrage per MWh elektriciteit en haar componenten
Bron: CREG

Naast de federale bijdrage bestaat er nog een andere federale heffing: de **energiebijdrage**. De bedrijven die in deze studie zijn opgenomen, zijn hieraan echter meestal niet onderworpen. Het bedrag van deze energiebijdrage is vast en bedraagt, naargelang van het geval²⁶:

- € 0/MWh voor een aansluiting > 1 kV;
- € 0/MWh voor een aansluiting < 1 kV en een bedrijf met de hoedanigheid van energie-intensief bedrijf met een overeenkomst milieudoelstelling;
- € 0,9544/MWh: aansluiting < 1 kV en een bedrijf met een overeenkomst milieudoelstelling;
- € 1,9088/MWh voor de andere wel of niet professionelen.

²⁶ Programmawet (1) van 27 december 2004 en zijn latere wijzigingen

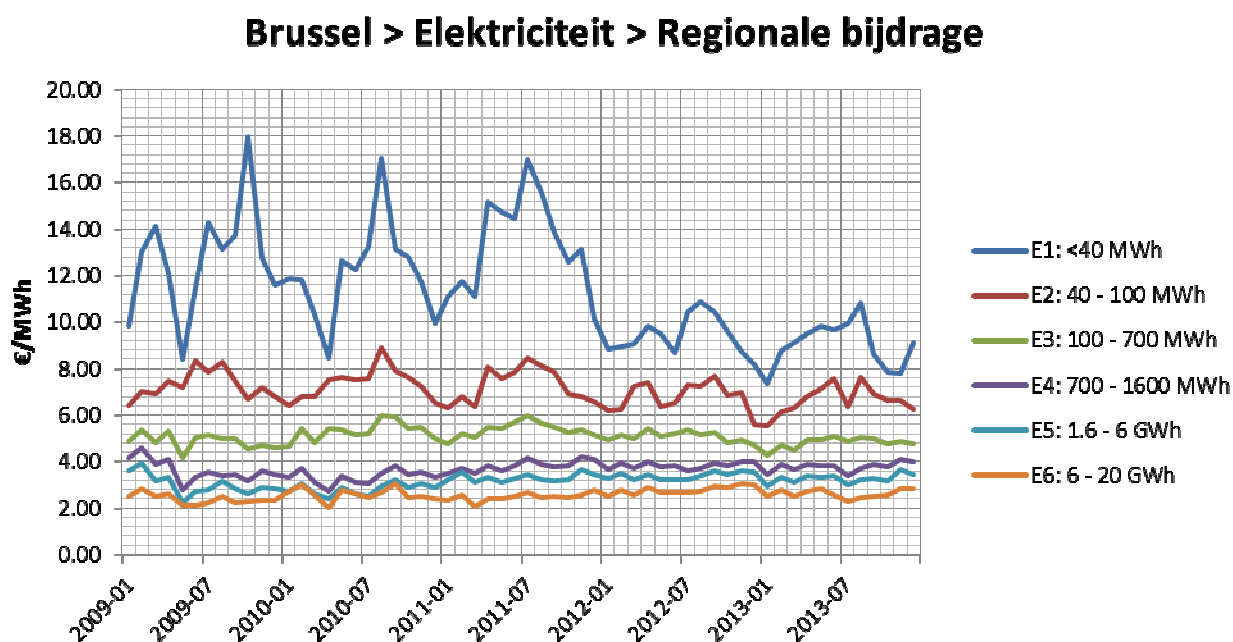

2.2.7. Evolutie van de regionale bijdrage

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en voor elektriciteit bestaat de regionale bijdrage uitsluitend uit de toeslag elektriciteit (Art. 26 van de Ordonnantie van 19 juli 2001). Het bedrag van deze toeslag hangt af van het vermogen dat ter beschikking wordt gehouden (aansluitingsvermogen voor hoogspanning). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de consumptieprijzen. De Ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (en haar latere wijzigingen, in het bijzonder het decreet van 17 juli 2008) bepaalt het bedrag van deze toeslag op € 0,67/kVA voor hoogspanning geïndexeerd op basis van het gemiddelde van de index van de consumptieprijzen²⁷. De ordonnantie voorziet een begrenzing van het recht tot een vermogen van 5 MVA per maand.

Het bedrag van deze toeslag wordt voor 5% toegewezen aan het "Fonds voor sociale energiebegeleiding", bestemd voor de opdrachten uitgevoerd door de OCMW's en voor 95% aan het "Fonds voor energiebeleid".

De evolutie van de bedragen van de regionale bijdragen opgesteld op basis van de gegevens die de leveranciers hebben doorgegeven, wordt getoond in Figuur 13 hieronder.

Figuur 13: Evolutie van de regionale bijdrage per MWh elektriciteit

Op basis van de gegevens waarover we beschikken, is het niet mogelijk om de variaties van de curve E1 te verklaren. We kunnen echter het seizoenseffect waarnemen (waarschijnlijk verbonden met de elektrische verwarming, het gebruik van warmtepompen en de verlichting) aangezien de teller constant is in de ratio €/MWh (in verhouding tot het vermogen van de aansluiting) en de noemer daalt in de zomer.

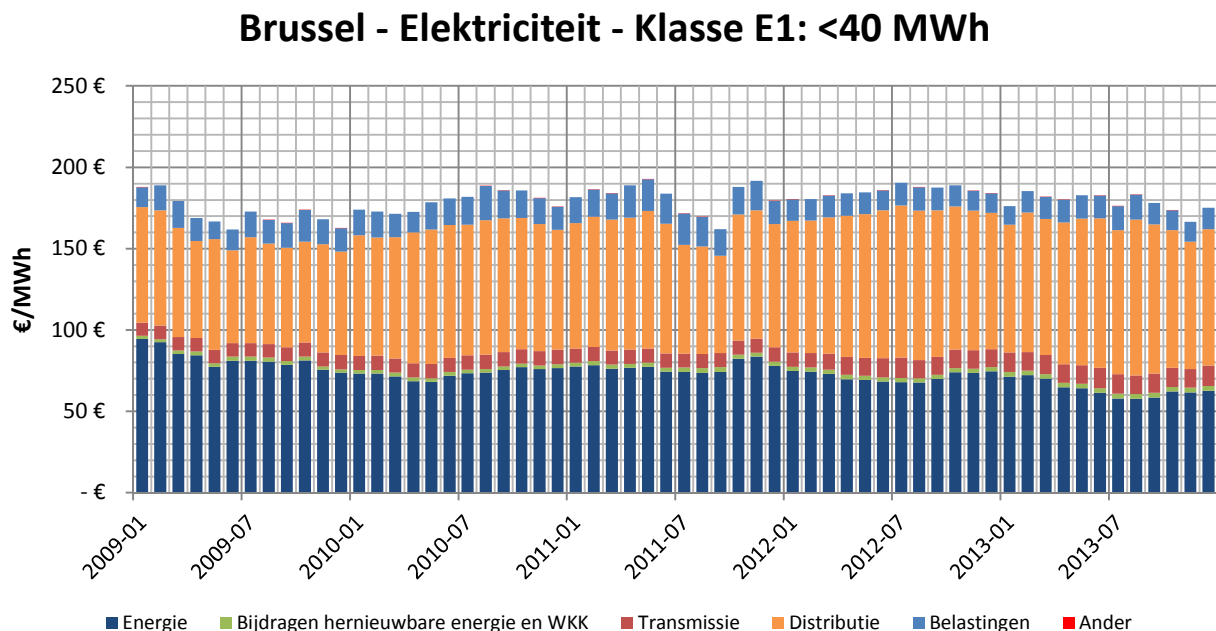
²⁷ door het bedrag van het recht te vermenigvuldigen met een coëfficiënt die men bekomt door het gemiddelde van de indexen van de consumptieprijzen van het referentiejaar te delen door het gemiddelde van de indexen van de consumptieprijzen van het jaar 2001

2.3. Detail van de componenten per verbruiksklasse

De gemiddelde prijzen all-in excl. btw van de MWh elektriciteit werden uitgesplitst volgens hun verschillende componenten, namelijk energie, de bijdrage hernieuwbare energie en warmtekrachtkoppeling, de transmissie- en de distributiekosten, de (federale en regionale) taken en een component met de naam "andere" (positief, negatief of nul naargelang van het geval). Deze laatste component werd ingevoerd om het feit te respecteren dat de som van de andere posten van de factuur niet altijd overeenstemt met de eindfactuur (bijvoorbeeld in geval van herzieningen, ...).

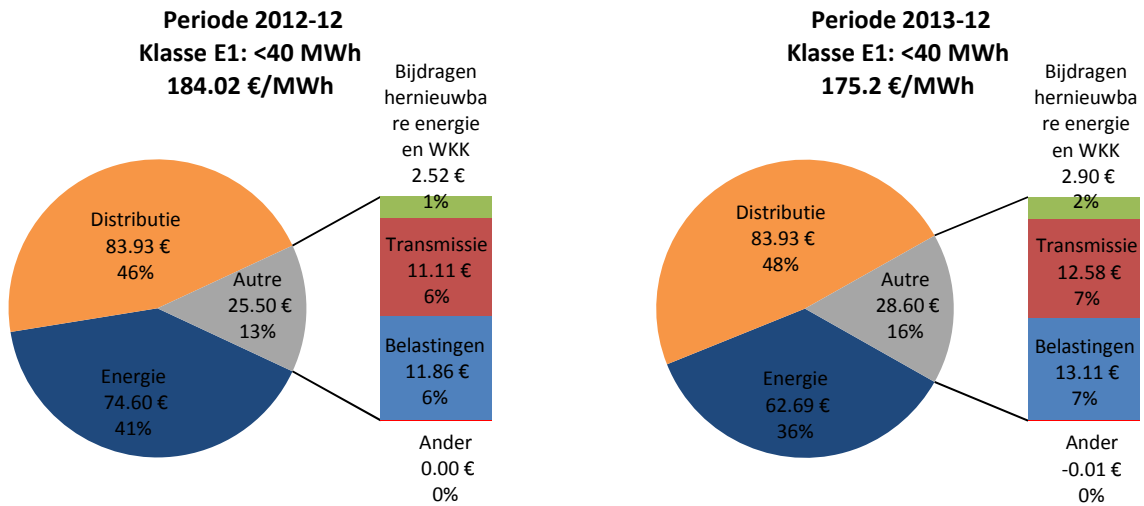
Omdat deze evoluties grotendeels worden besproken in hoofdstuk 2.2, geven we niet systematisch commentaar bij de figuren die in dit hoofdstuk worden voorgesteld.

2.3.1. Verbruiksklasse E1 (< 40 MWh)

Figuur 14: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E1: <40MWh, prijs all-in excl. btw)

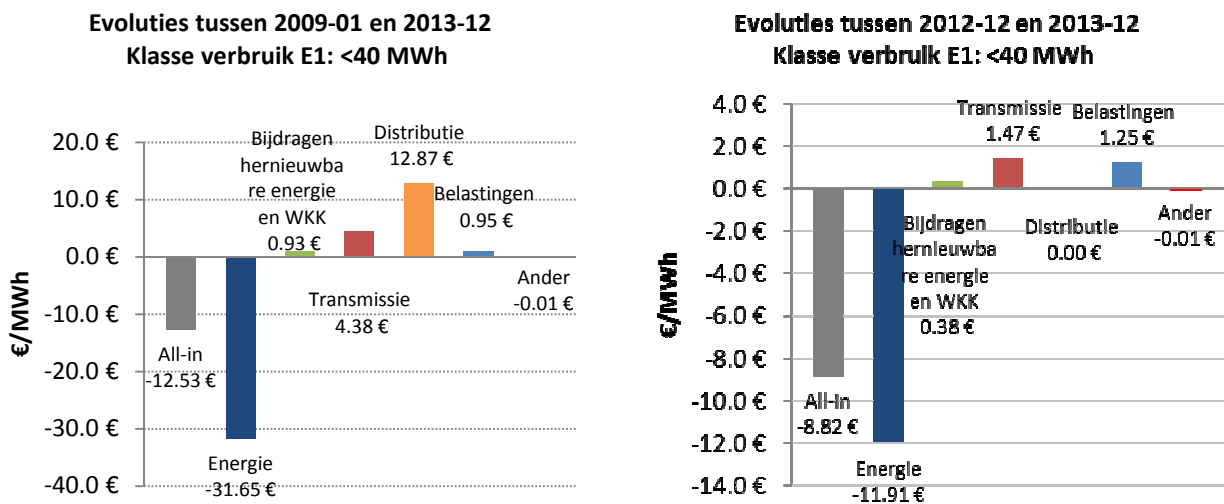
Als we Figuur 14 bekijken, zien we al snel dat enerzijds de energiecomponent en anderzijds de distributieterm de doorslaggevende posten zijn in de elektriciteitsprijs. Figuur 15 hieronder toont ons dat voor de verbruiksklasse E1 (jaarlijks elektriciteitsverbruik kleiner dan 40 MWh), deze twee componenten elk een gewicht hebben van ongeveer 40% van het bedrag van de factuur.

Figuur 15: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E1: < 40 MWh, prijs all-in excl. btw)

Figuur 16 geeft meer inzicht in de evolutie van de prijzen tussen januari 2009 en december 2013 en tussen december 2012 en december 2013.

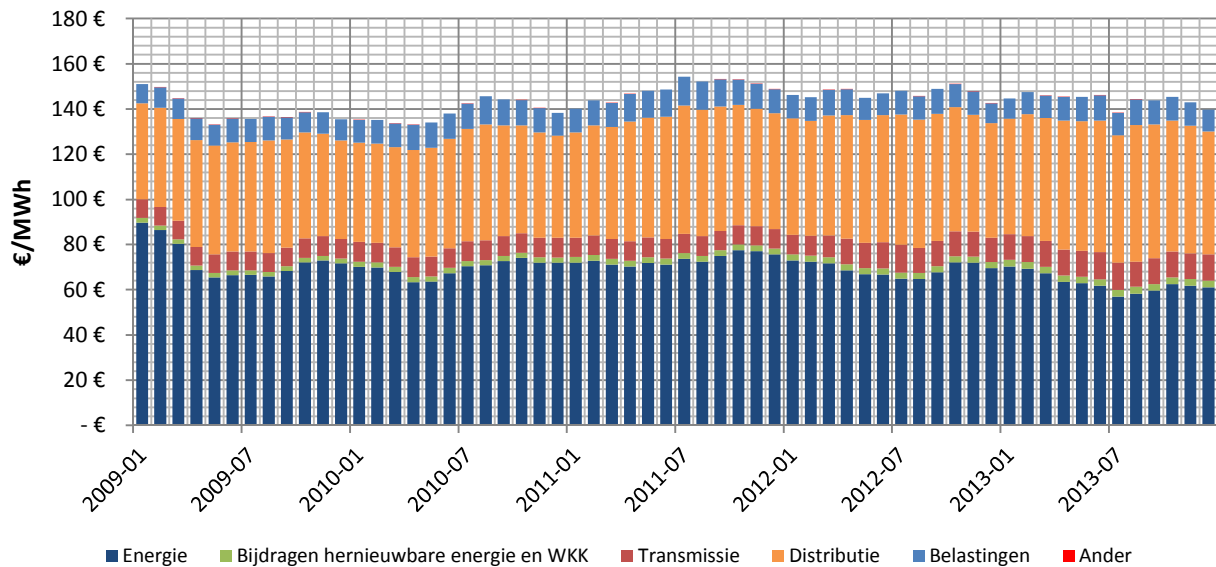
Zo is de energiegcomponent van januari 2009 tot december 2013 met € 31,65 /MWh gedaald. Deze consequente daling wordt echter gecompenseerd door een stijging van de distributietarieven (+12,87 €/MWh) en de transmissietarieven (+4,38 €/MWh). Uiteindelijk, en rekening houdend met de andere componenten, is de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit met € 12,53 gedaald over deze periode.

Figuur 16: Evolutie van de componenten van de prijs all-in excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2013 (Figuur links) | december 2012 en december 2013 (Figuur rechts)

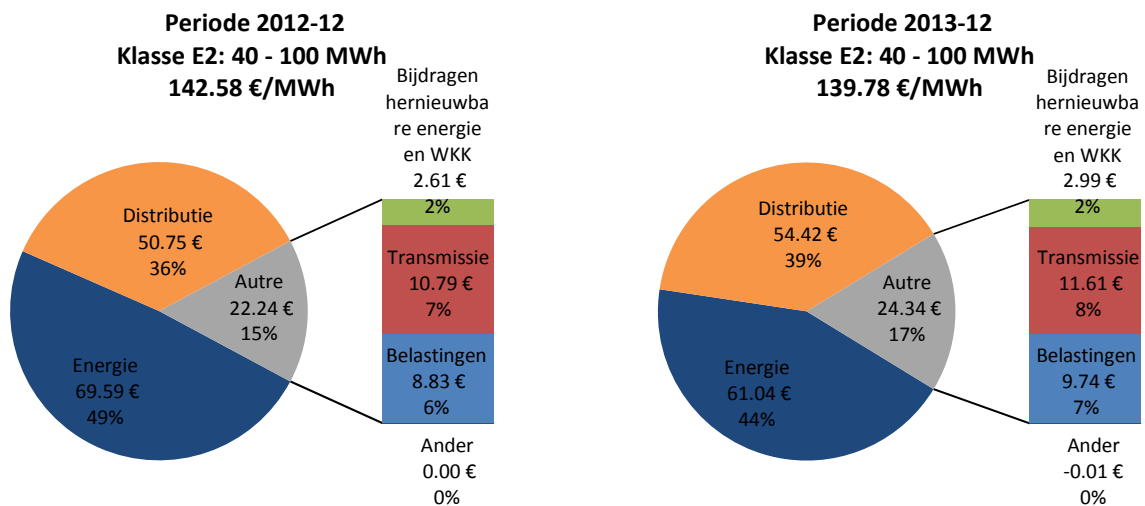
2.3.2. Verbruiksklasse E2 (40-100 MWh)

Brussel - Elektriciteit - Klasse E2: 40 - 100 MWh

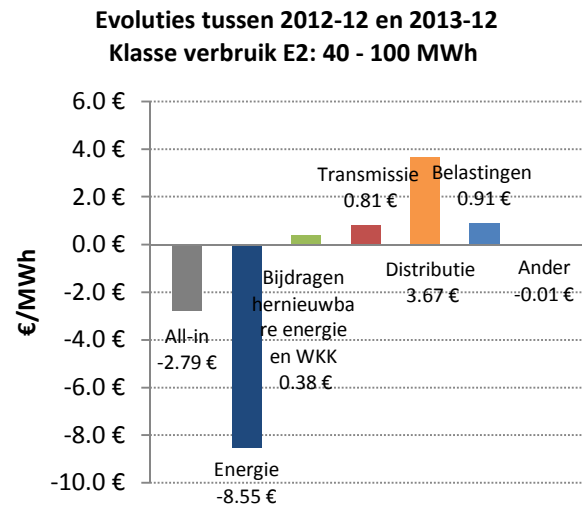
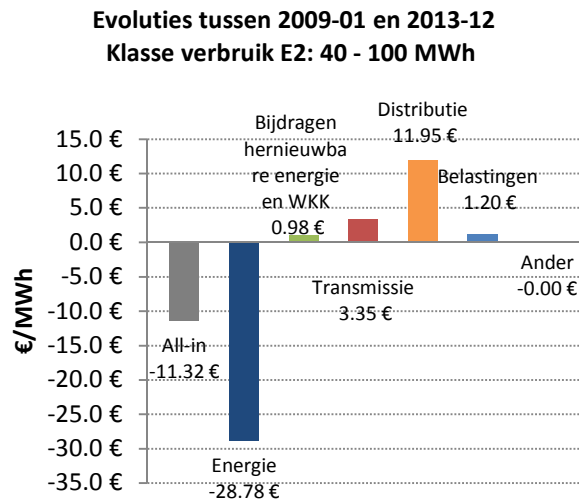

Figuur 17: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E2: 40 -100 MWh, prijs all-in excl. btw)

Opnieuw bedraagt het gewicht van de termen energie en distributie meer dan 80% van de elektriciteitsprijs all-in voor de verbruiksklasse E2 (40 tot 100 MWh/jaar). In december 2013 bedraagt de prijs all-in van een MWh elektriciteit (excl. btw) € 139.78 tegenover € 142.58 een jaar eerder.

Figuur 18: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E2: 40 -100 MWh, prijs all-in excl. btw)

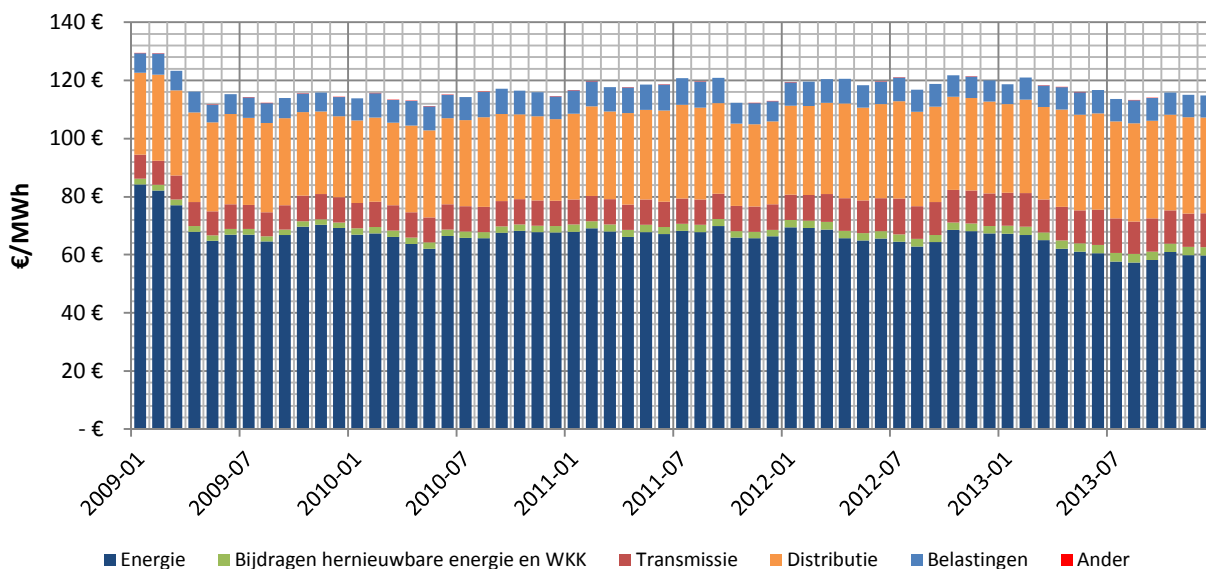

Figuur 19: Evolutie van de componenten van de prijs all-in excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2013 (Figuur links) | december 2012 en december 2013 (Figuur rechts)

De sterke daling van de energieprijzen tussen januari 2009 en december 2013 heeft de stijging van de andere termen van de factuur gecompenseerd (distributie, transmissie, groenestroomcertificaat en taksen). Uiteindelijk daalt de MWh elektriciteit met € 2,79 tussen deze twee periodes.

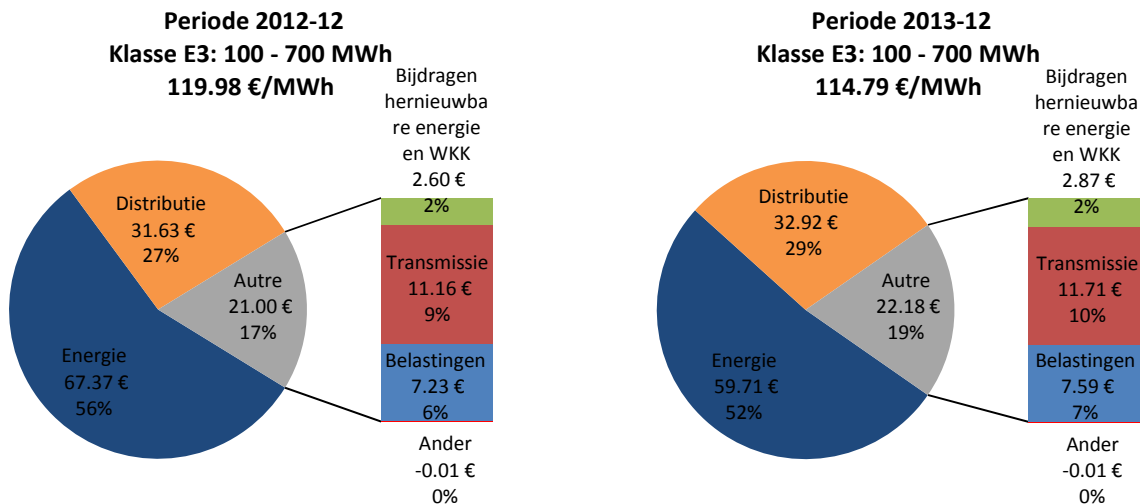
2.3.3. Verbruiksklasse E3 (100-700 MWh)

Brussel - Elektriciteit - Klasse E3: 100 - 700 MWh

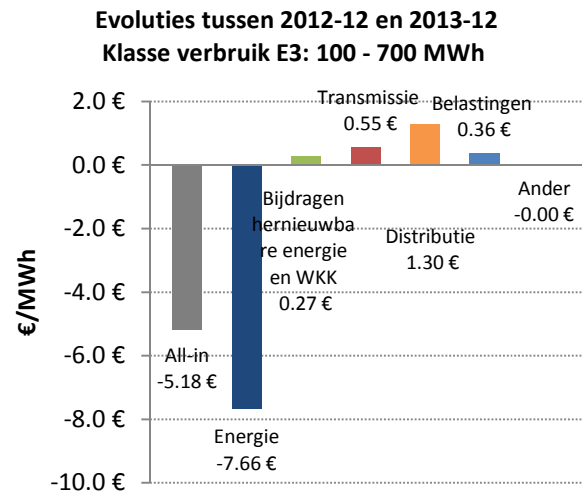
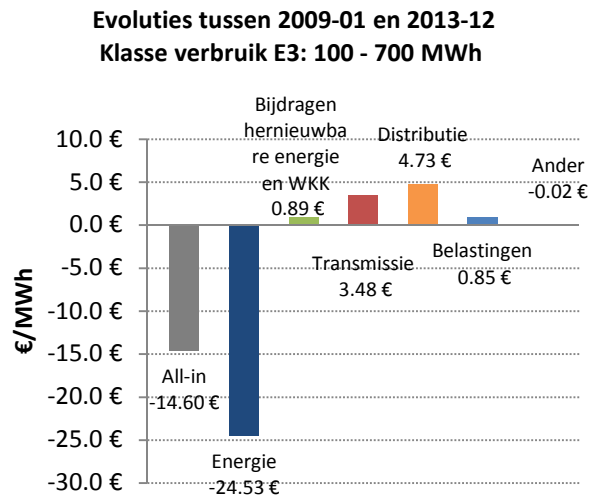

Figuur 20: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E3: 100 - 700 MWh, prijs all-in excl. btw)

Het gewicht van de termen energie en distributie bedraagt voor deze twee meer dan 80% van de elektriciteitsprijs all-in voor de verbruiksklasse E3 (100 tot 700 MWh/jaar). In december 2013 bedraagt de prijs all-in van een MWh elektriciteit (excl. btw) € 114.79 tegenover € 119.98 een jaar eerder.

Figuur 21: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E3 : 100 - 700 MWh, prijs all-in excl. btw)

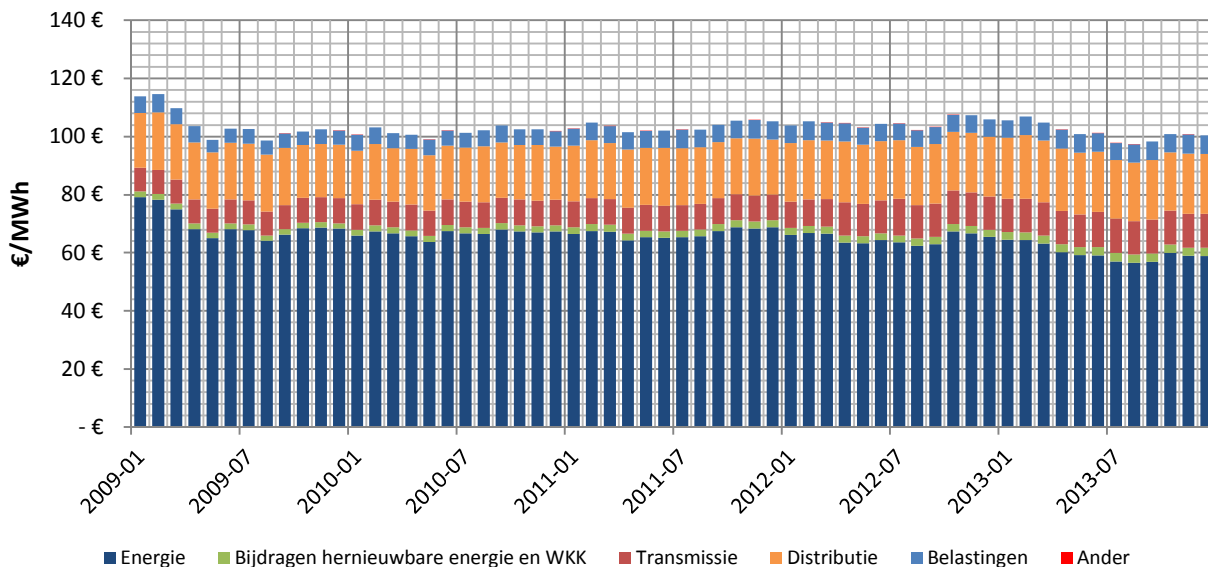

Figuur 22: Evolutie van de componenten van de prijs all-in excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2013 (Figuur links) | december 2012 en december 2013 (Figuur rechts)

Van december 2012 tot december 2013 is de prijs per MWh gedaald tot € 5,18; deze daling is het gevolg van de daling van de energieterm (-7,66 €/MWh).

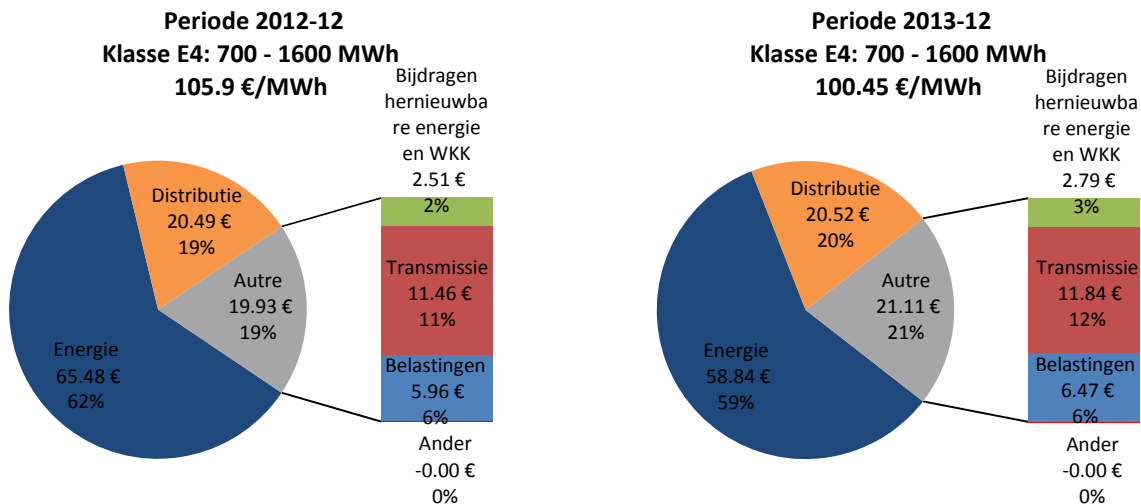
2.3.4. Verbruiksklasse E4 (700-1 600 MWh)

Brussel - Elektriciteit - Klasse E4: 700 - 1600 MWh

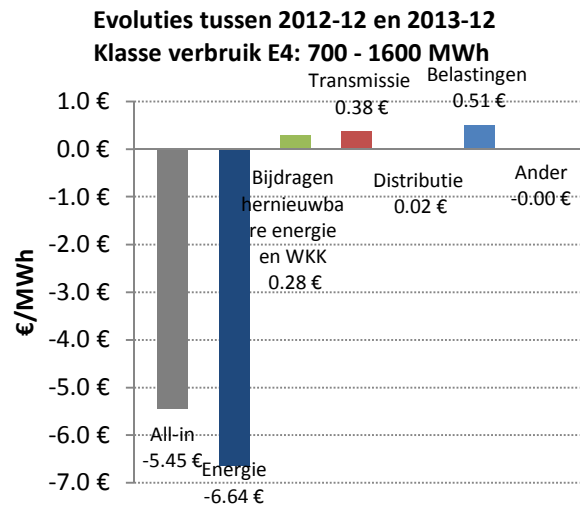
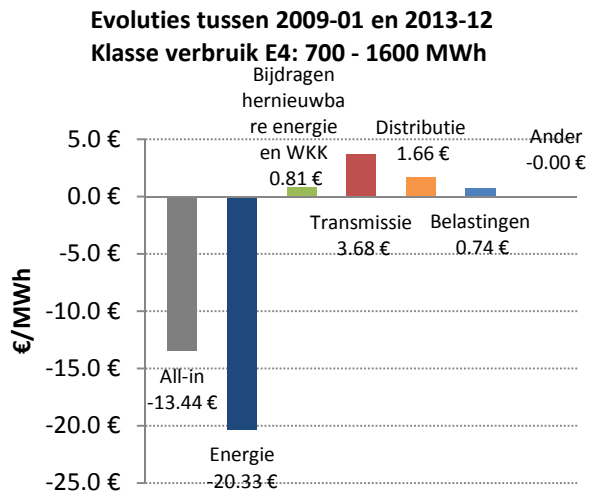
Figuur 23: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E4: 700 - 1600 MWh, prijs all-in excl. btw)

Het gewicht van de termen energie en distributie bedraagt meer dan 80% van de elektriciteitsprijs all-in voor de verbruiksklasse E4 (700 tot 1600 MWh/jaar). In december 2013 bedraagt de prijs all-in van een MWh elektriciteit (excl. btw) € 100,45 tegenover € 105,90 een jaar eerder.

Figuur 24: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E4: 700 - 1600 MWh, prijs all-in excl. btw)

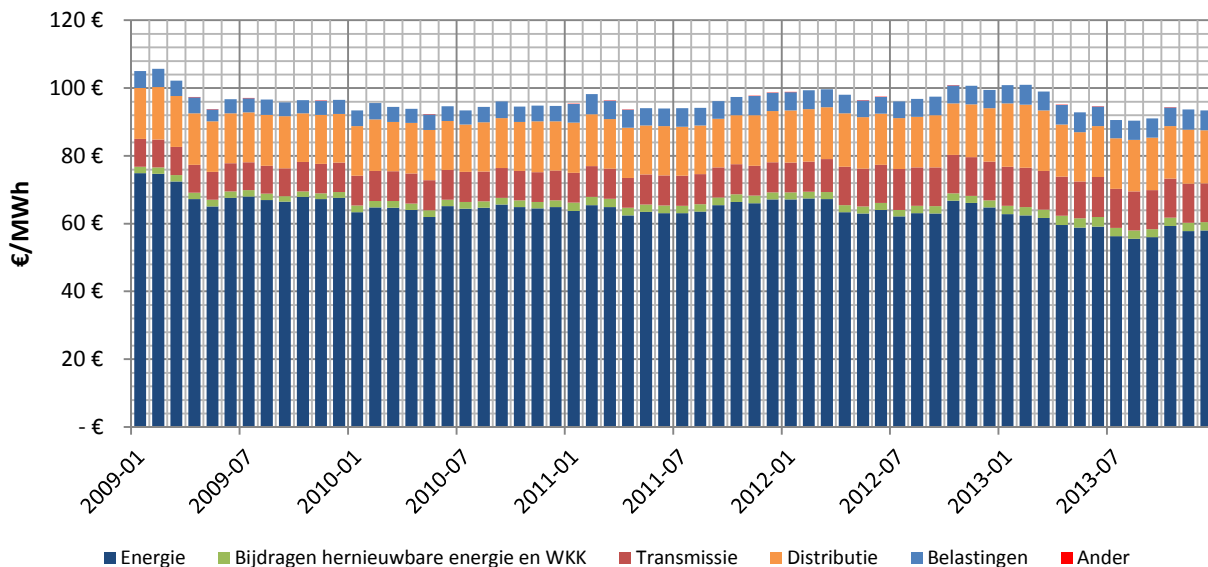

Figuur 25: Evolutie van de componenten van de prijs all-in excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2013 (Figuur links) | december 2012 en december 2013 (Figuur rechts)

Van december 2012 tot december 2013 is de daling van de energieterm (-6,64 €/MWh) de belangrijkste oorzaak van de daling van de prijs all-in van elektriciteit (-5,45 €/MWh).

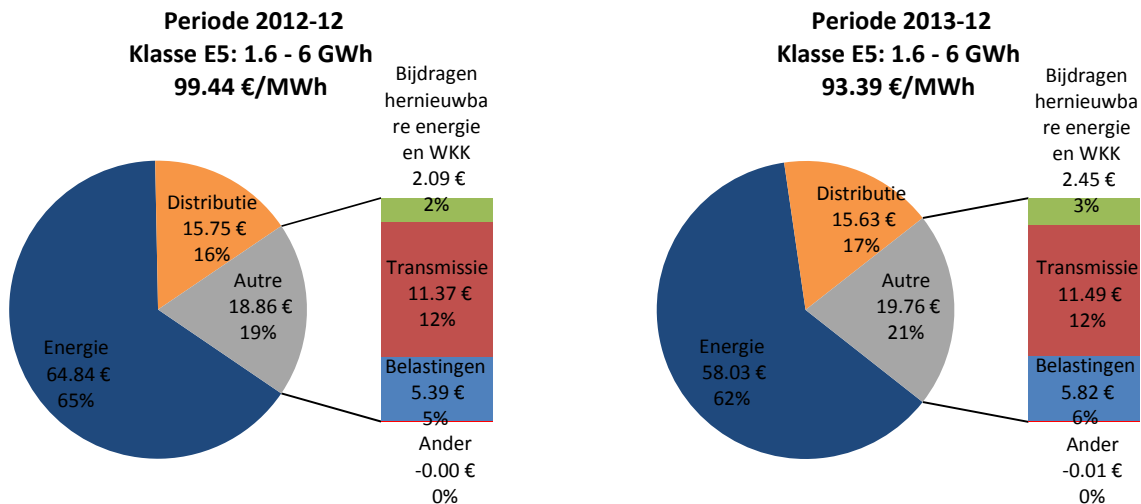
2.3.5. Verbruiksklasse E5 (1.6-6 GWh)

Brussel - Elektriciteit - Klasse E5: 1.6 - 6 GWh

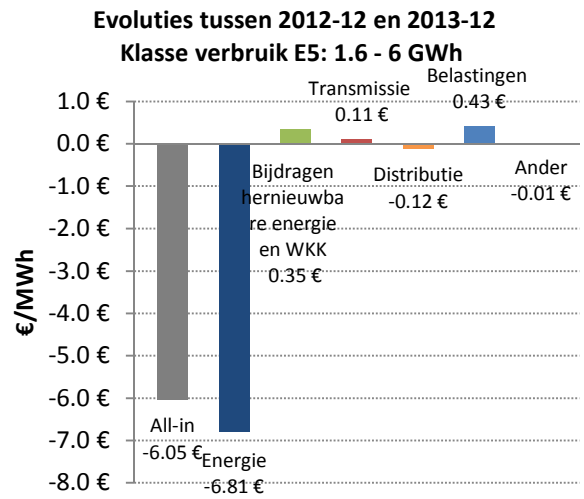
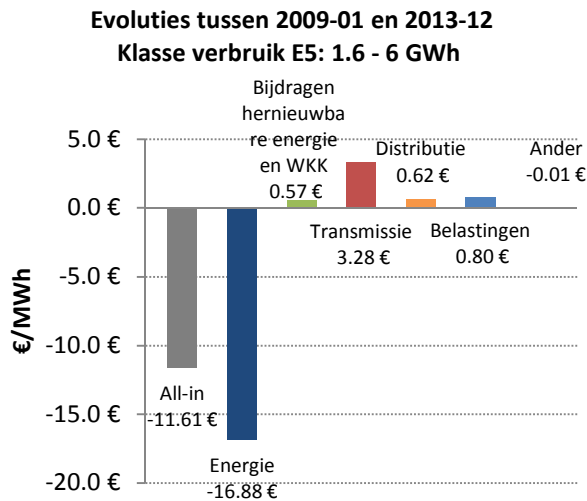

Figuur 26: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E5: 1.6 - 6 GWh, prijs all-in excl. btw)

Het gewicht van de termen energie en distributie bedraagt meer dan 80% van de elektriciteitsprijs all-in voor de verbruiksklasse E5 (1,6 tot 6 MWh/jaar). In december 2013 bedraagt de prijs all-in van een MWh elektriciteit (excl. btw) € 93,39 tegenover € 99,44 een jaar eerder.

Figuur 27: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E5: 1.6 - 6 GWh, prijs all-in excl. btw)

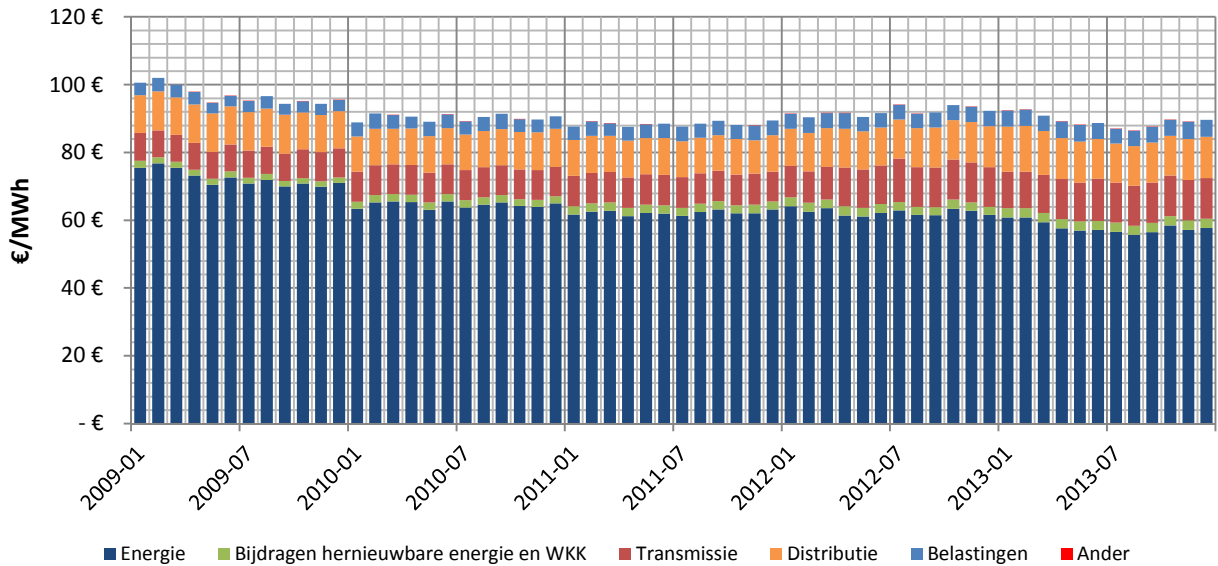

Figuur 28: Evolutie van de componenten van de prijs all-in excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2013 (Figuur links) | december 2012 en december 2013 (Figuur rechts)

Van december 2012 tot december 2013 is de daling van de energieterm (-6.81 €/MWh) opnieuw de belangrijkste oorzaak van de daling van de prijs all-in van een MWh elektriciteit die zelf daalt met 6,05 €/MWh).

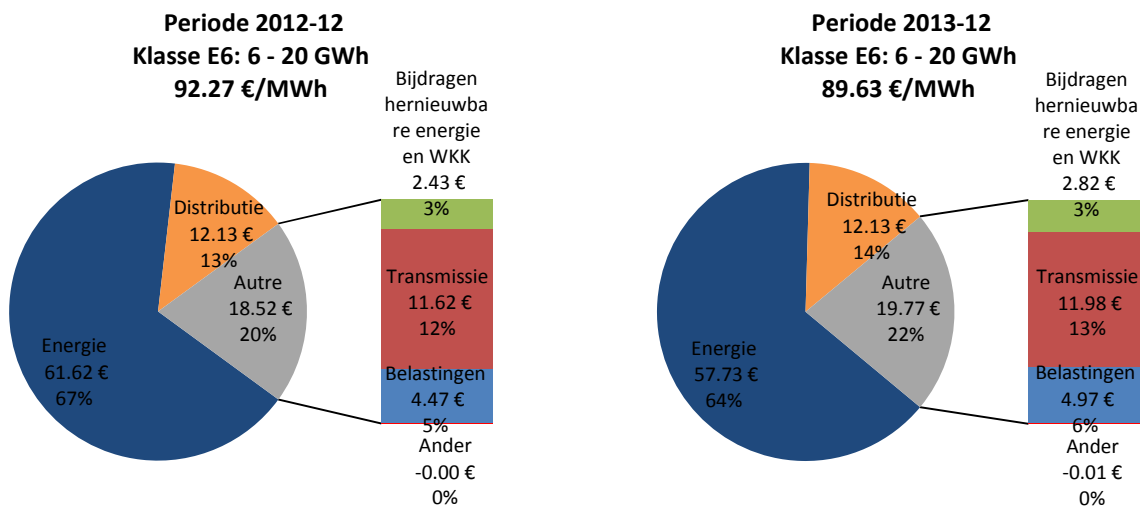
2.3.6. Verbruiksklasse E6 (6-20 GWh)

Brussel - Elektriciteit - Klasse E6: 6 - 20 GWh

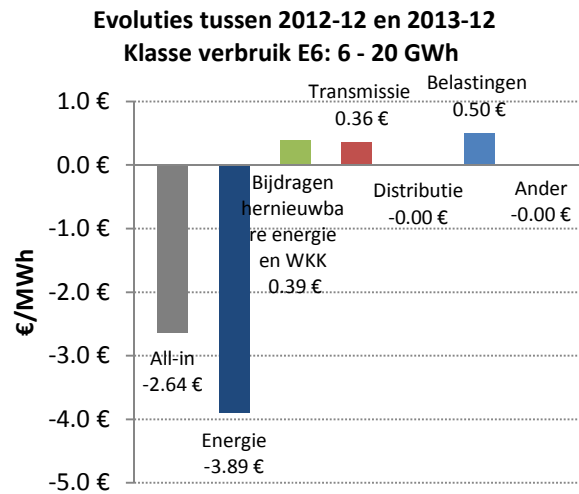
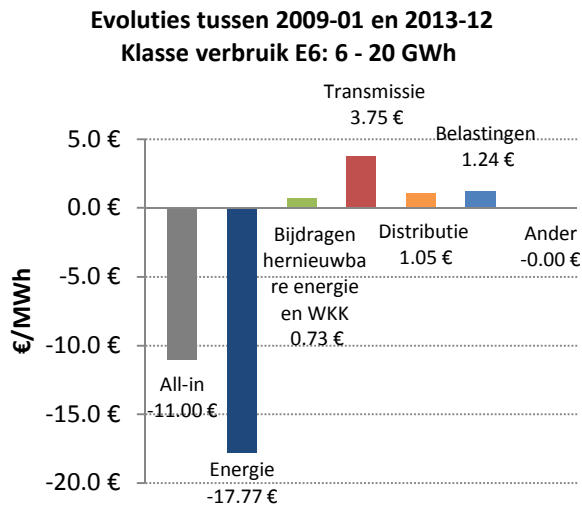

Figuur 29: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E6: 6 - 20 GWh, prijs all-in excl. btw)

Het gewicht van de termen energie en distributie bedraagt meer dan 80% van de elektriciteitsprijs all-in voor de verbruiksklasse E6 (6 tot 20 MWh/jaar). In december 2013 bedraagt de prijs all-in van een MWh elektriciteit (excl. btw) € 92,44 tegenover € 92,27 een jaar eerder.

Figuur 30: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh elektriciteit (verbruiksklasse E6: 6 - 20 GWh, prijs all-in excl. btw)

Figuur 31: Evolutie van de componenten van de prijs all-in excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2013 (Figuur links) | december 2012 en december 2013 (Figuur rechts)

Van december 2012 tot december 2013 heeft de daling van de term energie (-3.89 €/MWh) de stijging van de term transmissie (+0.36 €/MWh), van de term verbonden met de steun voor hernieuwbare energie (+0,39 €/MWh) en de taksen (+0,50 €/MWh)) verzacht. Uiteindelijk is de prijs all-in van een MWh elektriciteit met € 2,64 gedaald tussen de maanden december 2012 en 2013.

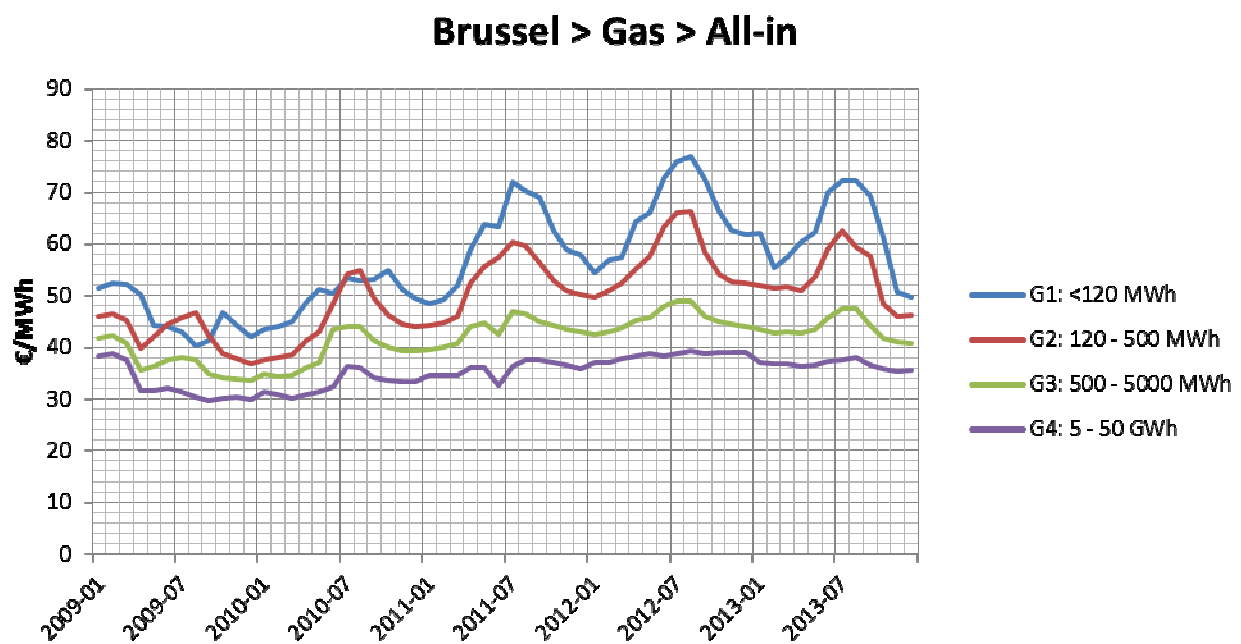
3. Prijs van het aardgas

3.1. Evolutie van de globale aardgasprijs

3.1.1. Evolutie van de gemiddelde prijs per verbruiksklasse

De evolutie van de gemiddelde aardgasprijs per verbruiksklasse is opgenomen in Figuur 32 en in Tabel 10. In Bijlage 2 vindt de lezer de cijfertabel op basis waarvan Figuur 32 werd opgesteld. Zoals te verwachten was, zien we een degressiviteit van de prijs in functie van het jaarlijkse verbruik, op enkele uitzonderingen na. De tijdelijke evolutie van een verbruiksklasse naar een andere lijkt dezelfde richting uit te gaan.

Voor de verbruiksklassen G1 en G2 stellen we sterke schommelingen vast die verbonden zijn met de vaste term van de distributie (zie verder §3.2.4 p56). Voor deze kleine verbruikers stijgt deze component inderdaad voor de maanden buiten het verwarmingsseizoen (in de vakliteratuur algemeen beschouwd als de periode van 15 oktober tot 15 mei voor België); we noemen dit het seizoenseffect. In periodes van laag verbruik – vooral voor bedrijven die gas uitsluitend gebruiken om de lokalen te verwarmen – weegt de vaste term voor de huur van de meter veel zwaarder in de eindfactuur.

Figuur 32: Evolutie van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas per verbruiksklasse (prijs all-in en excl. btw)

In Figuur 32 zien we dat de gemiddelde prijs all-in gedaald is in 2013 ten opzichte van 2012. We herinneren eraan dat van het einde van het 1e kwartaal 2012 en tot einde 2012 de variabele energieprijzen werden bevroren voor particulieren en kmo's met een gasverbruik van minder dan 100 MWh, hetzij een groot deel van de verbruiksklasse G1. We herinneren er echter aan dat deze bevroering van de prijzen uitsluitend geldt voor de energiecomponent. We hadden een inhaalbeweging van de prijzen kunnen verwachten in januari 2013, maar dat was niet het geval. De evolutie die wordt weergegeven in de onderstaande Figuur wijst zelfs op het tegendeel.

De onderstaande tabel bevat de gemiddelde prijzen voor de maand januari van de jaren 2009 tot 2013 en de maand december 2012 en 2013.

	G1: <120 MWh	G2: 120 - 500 MWh	G3: 500 - 5000 MWh	G4: 5 - 50 GWh
2009-01	51.51	45.94	41.72	38.29
2010-01	43.43	37.65	34.78	31.36
2011-01	48.51	44.24	39.48	34.47
2012-01	54.48	49.80	42.56	37.11
2012-12	61.80	52.37	44.07	38.96
2013-01	62.12	51.93	43.40	36.95
2013-12	49.63	46.18	40.70	35.54
Evolutie 2009-01 tot 2013-12	-3.6%	+0.5%	-2.4%	-7.2%
JGG ²⁸ 2009-01 tot 2013-12	-0.8%	+0.1%	-0.5%	-1.5%
Evolutie 2012-12 tot 2013-12	-19.7%	-11.8%	-7.7%	-8.8%

Tabel 10: Evolutie van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas per verbruiksklasse (prijs all-in en excl. btw)

Over de onderzochte periode, van januari 2009 tot december 2013, is de prijs per MWh aardgas gedaald (van -2,4% tot -7,2%) voor alle verbruiksklassen behalve voor G2, waar hij standhoudt (+0,5%). In de loop van de twaalf laatste maanden is de prijs per MWh fors gedaald; van -7,7% voor G3 tot -19,7% voor G1.

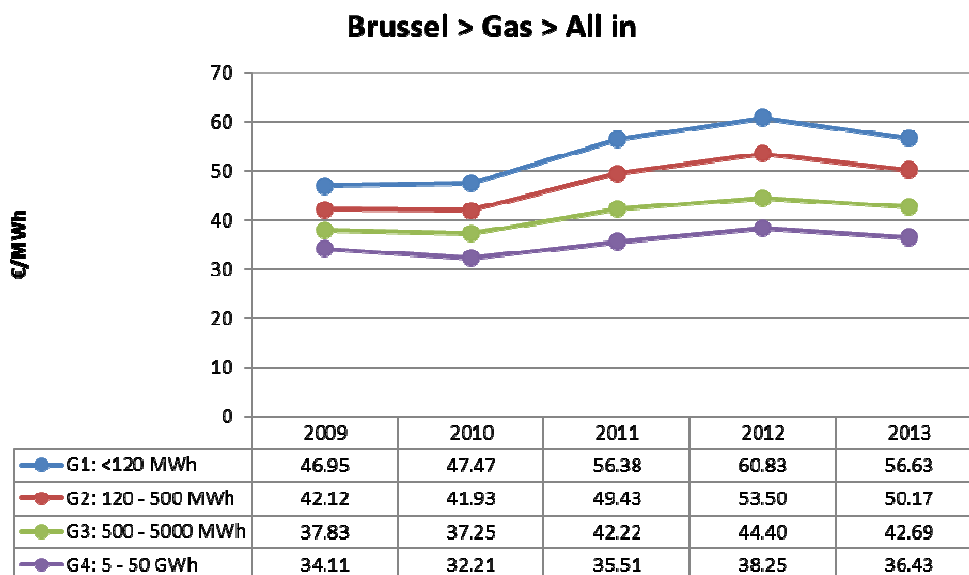
Tot slot merken we op dat de verbruiksklasse G5 (50 tot 250 GWh/jaar) hier niet wordt weergegeven (en ook niet in het vervolg van het rapport) vanwege de vertrouwelijkheid van de gegevens; het aantal leveranciers dat ons informatie heeft doorgegeven over deze verbruiksklasse is te klein.

²⁸ JGG = Jaarlijks gemiddeld groeicijfer

3.1.2. Gemiddelde jaarlijkse prijs

Naast de hiervoor weergegeven maandelijkse evolutie, kan het soms interessant zijn om over jaarlijkse cijfers te beschikken; daarom tonen we ze in deze paragraaf. Het gaat hier niet om een maandelijks gemiddelde van de cijfers die in de vorige paragraaf worden gepresenteerd, maar wel om een gewogen gemiddelde in functie van de geleverde volumes (MWh).

Figuur 33: Gemiddelde jaarlijkse prijs per MWh aardgas (prijs all-in en excl. btw)

Op één uitzondering na is de gemiddelde jaarlijkse prijs per MWh aardgas:

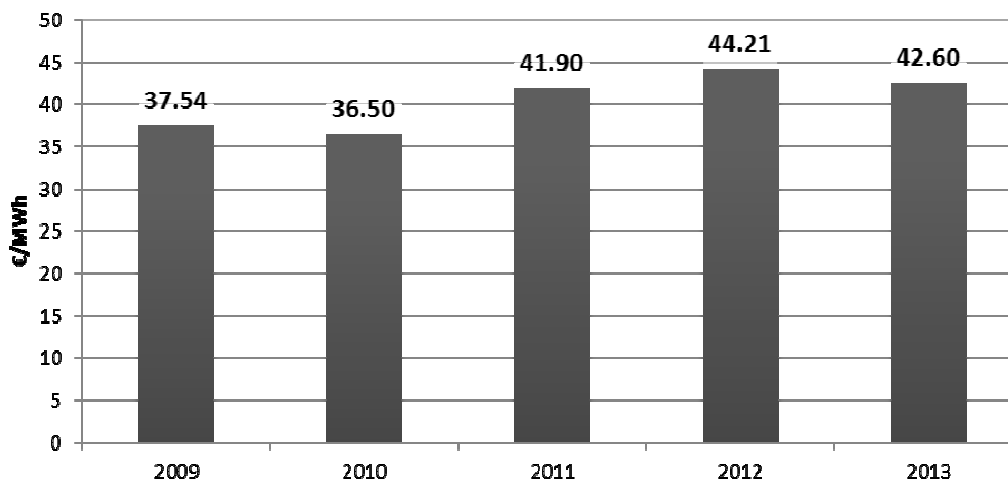
- gedaald van 2009 tot 2010 (behalve voor G1);
- gestegen van 2010 tot 2011;
- gestegen van 2011 tot 2012;
- gedaald van 2012 tot 2013.

Evolutie van de gemiddelde jaarlijkse prijs all-in van een MWh gas	van 2009 tot 2010	van 2010 tot 2011	van 2011 tot 2012	van 2012 tot 2013
G1: <120 MWh	1.1%	18.8%	7.9%	-6.9%
G2: 120 - 500 MWh	-0.4%	17.9%	8.2%	-6.2%
G3: 500 - 5000 MWh	-1.5%	13.4%	5.1%	-3.8%
G4: 5 - 50 GWh	-5.6%	10.2%	7.7%	-4.8%

Tot slot zien we tussen 2009 en 2013 een stijging van de prijs all-in voor alle verbruiksklassen.

Voor de lezer die slechts één cijfer per jaar wil onthouden, geeft de onderstaande grafiek de gemiddelde prijs all-in, alle verbruiksklassen door elkaar genomen (inclusief G5). Ook hier gaat het niet om een maandelijks gemiddelde van de reeds gepresenteerde cijfers, maar wel om een gewogen gemiddelde in functie van de geleverde volumes.

Brussel > Gas > All in > Alle klassen

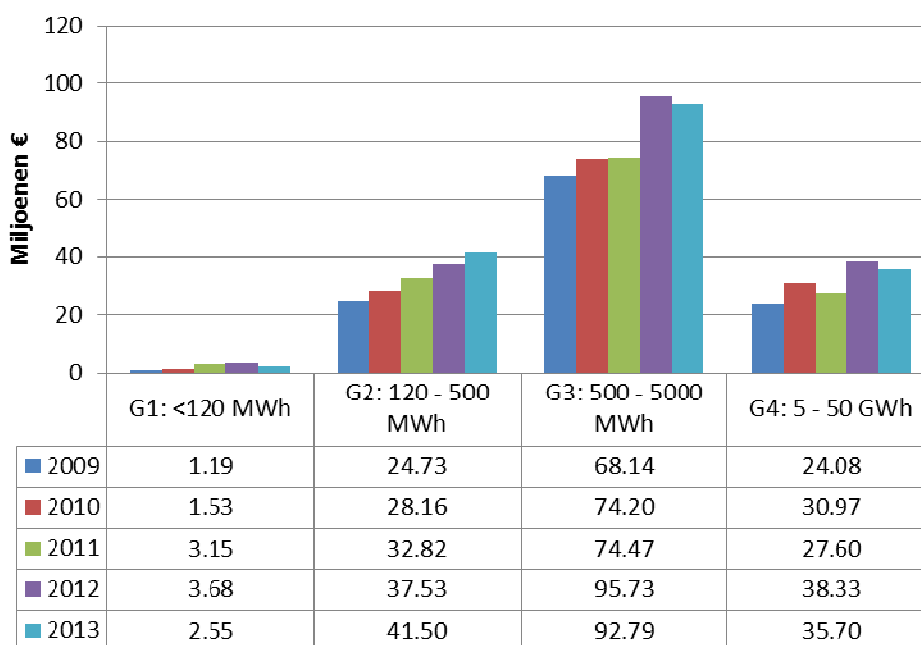

Figuur 34: Gemiddelde jaarlijkse prijs per MWh aardgas alle verbruiksklassen door elkaar genomen (prijs all-in en excl. btw)

De trend die we vaststellen in Figuur 34 is dezelfde als in Figuur 33, namelijk een daling van de prijs tussen 2009 en 2010, gevolgd door opeenvolgende stijgingen in 2011 en 2012 om te eindigen met een daling tussen 2012 en 2013. Uiteindelijk is de gemiddelde prijs all-in van 2013 hoger dan die van 2009.

De onderstaande figuur bevat de som van de bedragen die aan de klanten in onze steekproef werden gefactureerd. We merken op dat de vastgestelde jaarlijkse variaties voor deze facturen verbonden zijn met de evolutie van de prijs, maar ook met de variaties van de geleverde volumes.

Brussel > Gas > Gecumuleerde rekeningen

Figuur 35: Aardgasfactuur van de klanten uit de steekproef

3.1.3. Vergelijking van de evolutie van de gemiddelde prijs met macro-economische indicatoren

De figuren op de volgende pagina plaatsen de evolutie van de gemiddelde prijs all-in excl. btw voor aardgas voor de verschillende verbruiksklassen in perspectief met de evolutie van de macro-economische indicatoren; dit alles op basis van een index januari 2011 = 100. Naast de consumptieprijsindex werden hier de volgende indicatoren weerhouden: HUB²⁹, TTF 101³⁰ en de stookolieprijs³¹.

Het Koninklijk Besluit van 21 december 2012 legt de exhaustieve lijst van toegelaten criteria voor de indexering van de gasprijzen vast door de leveranciers, hetzij voornamelijk de beursnoteringen van de Centraal West-Europese (CWE) gasmarkt en voorziet ook een overgangperiode tot einde 2014 voor het gebruik van relatieve beursnoteringen. We merken op dat, volgens het jaarverslag 2013 van de CREG, "wordt er sinds 1 oktober 2013 geen enkele oliegelinkte indexeringsparameter meer gebruikt in de prijsformules voor aardgas voor de contracttypes met variabele energieprijzen".

Statistisch is er geen correlatie tussen de prijs per MWh gas en de Hub- of TTF 101-index. De variaties van de Hub-index verklaart inderdaad nauwelijks 5% van de prijsvariaties voor G4. De onderstaande tabel bevat de determinatiecoëfficiënten tussen deze indexen en de verschillende verbruiksklassen.

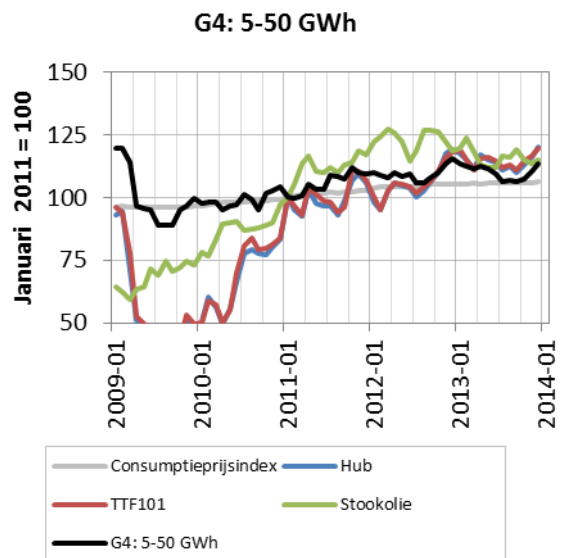
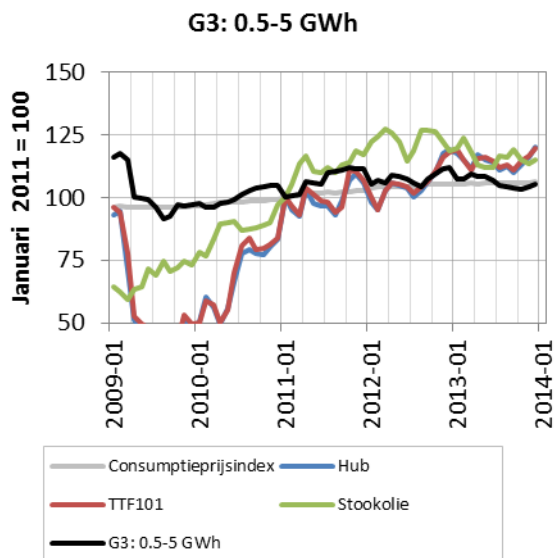
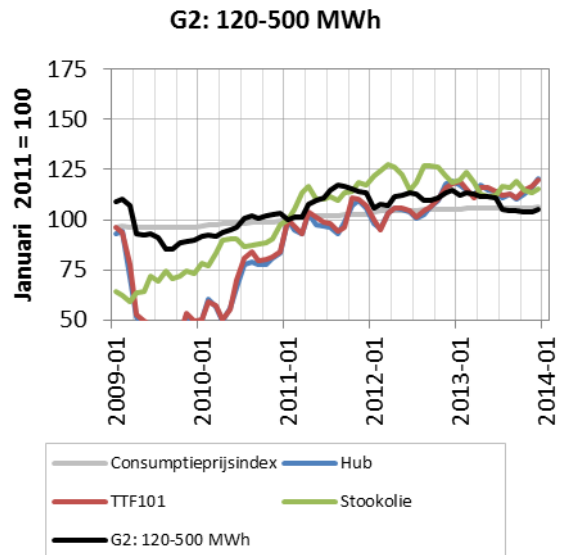
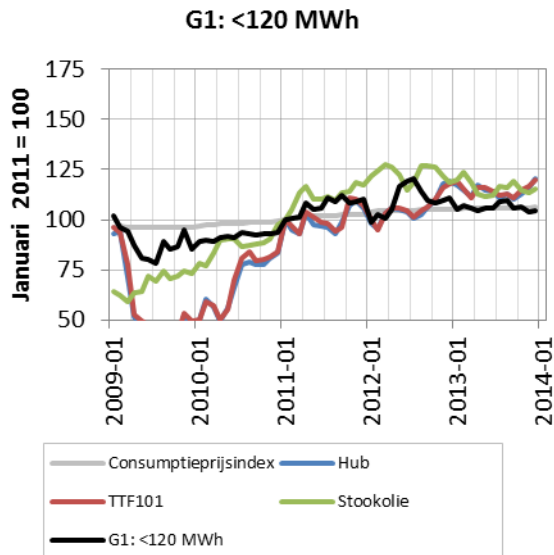
Determinatiecoëfficiënten over de periode van 2011-01 tot 2013-12	G1: <120 MWh	G2: 120 - 500 MWh	G3: 500 - 5000 MWh	G4: 5 - 50 GWh
Hub	0%	2%	1%	5%
TTF 101	0%	2%	0%	4%
Stookolie	7%	7%	13%	45%

Tabel11: Determinatiecoëfficiënten tussen de gemiddelde aardgasprijs en diverse macro-economische indexen over de periode van januari 2011 tot december 2013

²⁹ "HUB: index in EUR/MWh van de toekomstige contracten voor aardgas in Zeebrugge zoals gepubliceerd in pence/therm in de "European Spot Gas Markets" ("ESGM") door ICIS Heren onder de titel "Heren Monthly Indices" en de ondertitel "Zeebrugge Hub". De index van de leveringsmaand zal die zijn welke in ESGM wordt gepubliceerd op de eerste marktdag van dezelfde maand. De index Zeebrugge Hub voor aardgas in pence/therm wordt omgerekend in €/MWh op basis van het maandgemiddelde van de wisselkoers € / £ van de maand die onmiddellijk aan de leveringsmaand voorafgaat door de Europese Centrale Bank zoals gepubliceerd en op basis van de omrekeningscoëfficiënt 1 therm = 0,0293071 MWh. ", Bron: CREG

³⁰ "TTF 1.0.1: vertegenwoordigt het maandelijks rekenkundig gemiddelde "settlement price" van de notering "Dutch TTF Gas Base Load Futures" (werkdagen) op data.theice.com voor de maand die de leveringsmaand voorafgaat. ", Bron: CREG

³¹ Prijs van huisbrandolie (>2000 liter), maximumprijs gepubliceerd door de FOD Economie

Figuur 36: Vergelijking van de evolutie van de prijs all-in van aardgas en de macro-economische indicatoren

3.2. Evolutie van de componenten van de aardgasprijs

Zoals in het hoofdstuk over elektriciteit het geval was, onderzoeken we in het eerste deel van dit hoofdstuk (§3.2.1) de trends die we in de resultaten mogen verwachten.

Vervolgens (§3.2.2 tot §3.2.6) analyseren we de evolutie van de verschillende componenten waaruit de prijs per MWh aardgas bestaat.

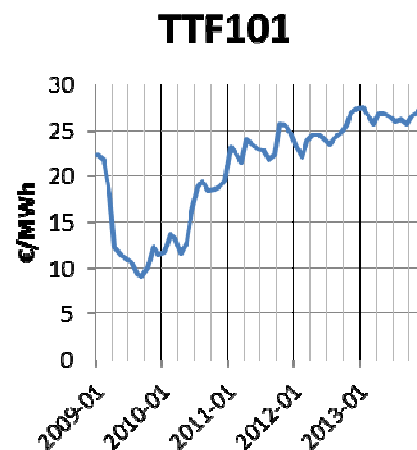
3.2.1. A priori evolutie van de componenten van de aardgasprijs

Op basis van de gegevens gepubliceerd door de CREG, door BRUGEL, door bepaalde leveranciers en/of de kranten, kunnen we ons a priori (namelijk zonder de resultaten van de studie te bekijken) een idee vormen van de evolutie van de componenten van de aardgasprijs.

Voor:

- Energie (inclusief transmissie):

Zijn de prijzen in het algemeen en in het bijzonder voor aardgas sterk gedaald in het eerste halfjaar 2009 als gevolg van de economische crisis van het najaar 2008. Daarna zijn de indicatoren opnieuw gestegen tot einde 2012 (zie evolutie van de TTF hiernaast). Het jaar 2013 was vrij stabiel. We moeten dus een stijging van de energiecomponent verwachten voor aardgas, gevolgd door een stagnatie in 2013.

- De distributietarieven:

De distributietarieven worden vastgelegd voor een periode van 4 jaar (2009-2012). Om praktische en juridische redenen was dit echter niet het geval. In de drie eerste kwartalen van 2009 werden voornamelijk de tarieven van 2008 toegepast. Daarna werden de nieuwe tarieven van Sibelga van toepassing (stijging). In april 2012 heeft de CREG de goedgekeurde tarieven voor 2012 verlengd tot einde 2014; er was dus geen evolutie van de distributietarieven tussen 2012 en 2013.

- De regionale bijdrage:

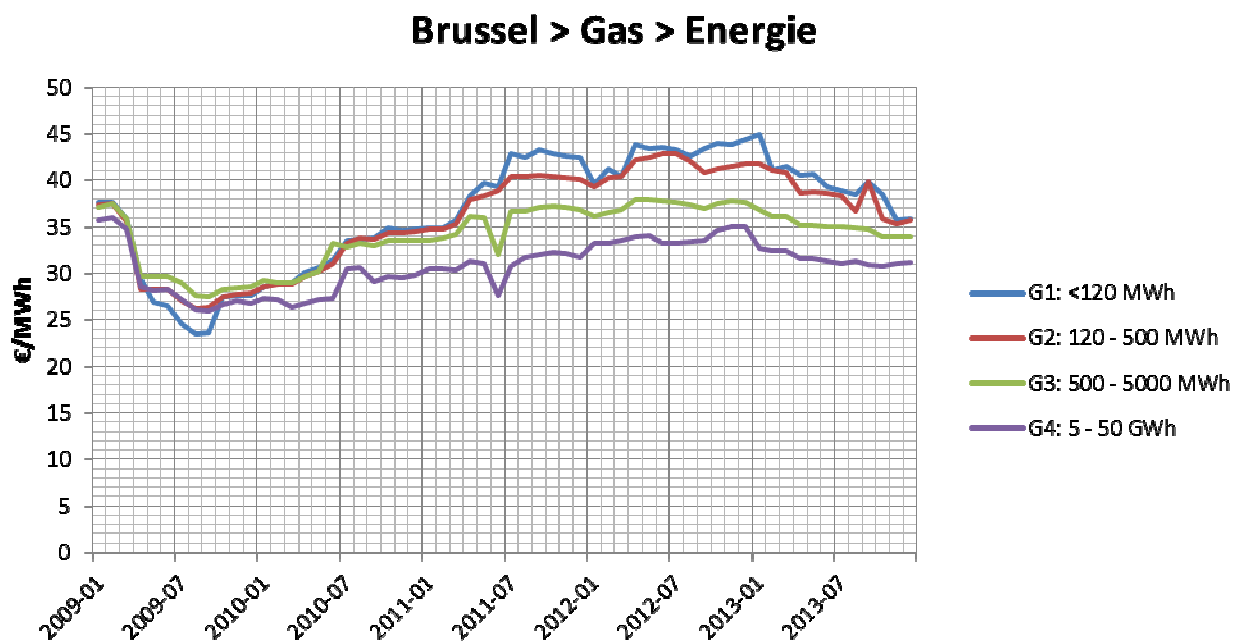
De Brusselse regionale bijdrage wordt bepaald op basis van het kaliber³² van de gasmeter en jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de consumptieprijzen. Ze werd voor het eerst ingevoerd in 2012.

³² Het kaliber van de meter wordt bepaald door het maximale gasdebiet uitgedrukt in kubieke meter per uur waarvoor de meter werd ontworpen.

3.2.2. Evolutie van het gedeelte energie (inclusief transmissie)

Voor aardgas is het niet altijd mogelijk om het onderscheid te maken tussen het gedeelte energie en het gedeelte transmissie. Daarom werden deze twee componenten hier samengevoegd tot één component.

Zoals we zullen zien in §3.3.1 tot §3.3.4, is de energiegcomponent de bepalende component in de prijs all-in voor aardgas; hij maakt inderdaad 60% tot 90% uit van het globale bedrag van de factuur. Zijn evolutie is dus bepalend voor de prijs all-in.

Figuur 37: Evolutie van de gemiddelde energieprijzen per MWh aardgas

Zoals voor elektriciteit, is de aardgasprijs gedaald in het eerste halfjaar 2009; het gevolg van de economische crisis, maar ook van het overaanbod. Daarna zijn de prijzen opnieuw gestegen tot eind december 2012. In 2013 daalt de prijs per MWh gas voor alle verbruiksklassen.

In 2009 zien we geen echte prijsdifferentiatie in functie van de verbruiksklasse. Die differentiatie, in dit geval degressief, ontstaat in 2010 voor de grootste verbruiksklasse (G4). We moeten wachten tot het einde van het 1e kwartaal 2011 om ook een degressiviteit te zien voor alle verbruiksklassen. We merken echter op dat het prijsverschil per MWh gas gering is in de klassen G1 en G2.

Tot slot herinneren we eraan dat de variabele energieprijzen werden bevroren van 1 april 2012 tot eind december 2012. Voor gas geldt dit voor de kmo's met een jaarlijks verbruik van minder dan 100 MWh/jaar, dus alleen voor de klasse G1. We stellen in aanloop naar deze datum een stijging van de prijs per MWh vast voor G1 (+8,4%), gevolgd door een stagnatie van de prijzen. We merken echter op dat de gemiddelde prijs per MWh gas in het laatste kwartaal van 2012 hoger is dan de gemiddelde prijs die op 1 april werd toegepast. Dat is waarschijnlijk te wijten aan het gewicht van de nieuwe contracten met vaste prijs die meestal niet aan de bevroering van de prijzen zijn onderworpen.

Vanaf 1 januari 2013 treedt de vangnetregulering³³ volledig in werking (kmo's < 100 MWh/jaar). Vanaf deze datum zijn indexeringen van de variabele energieprijzen alleen mogelijk op 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober mits de CREG dit goedkeurt.

	G1: <120 MWh	G2: 120 - 500 MWh	G3: 500 - 5000 MWh	G4: 5 - 50 GWh
2009-01	37.60	37.39	37.11	35.69
2010-01	28.54	28.63	29.20	27.35
2011-01	34.94	34.71	33.47	30.48
2012-01	39.55	39.34	36.08	33.20
2012-12	44.35	41.77	37.63	35.10
2013-01	44.98	41.74	36.83	32.70
2013-12	35.92	35.69	33.90	31.23
Evolutie 2009-01 tot 2013-12	-4.5%	-4.6%	-8.7%	-12.5%
JGG ³⁴ 2009-01 tot 2013-12	-0.9%	-0.9%	-1.8%	-2.7%
Evolutie 2012-12 tot 2013-12	-19.0%	-14.6%	-9.9%	-11.0%

Tabel 12: Evolutie van de gemiddelde energieprijzen per MWh aardgas per verbruiksklasse (€/MWh excl. btw)

Als we de maanden januari 2009 en december 2013 vergelijken, is de energieprijzen gedaald; die daling is zelfs meer uitgesproken als we de vergelijking maken over het laatste jaar (december 2012 – december 2013).

3.2.3. Evolutie van de transmissietarieven

Zoals vermeld in de vorige paragraaf, is het niet altijd mogelijk om een onderscheid te maken tussen de termen energie en transmissie voor aardgas. In het kader van deze studie werden de twee termen gezamenlijk geanalyseerd in §3.2.2. De lezer die verder wil gaan, kan echter een studie van de CREG³⁵ raadplegen, die meer specifieke informatie bevat voor een industriële klant T4 (2,3 GWh/jaar en dus behorend tot de klasse G3 die in deze studie wordt gebruikt).

³³ Zie de wet van 8 januari 2012 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen.

³⁴ JGG = Jaarlijks gemiddeld groeicijfer

³⁵ "Studie (F)130926-CDC1271 over de 'componenten van de elektriciteits- en aardgasprijzen", CREG, donderdag 26 september 2013.

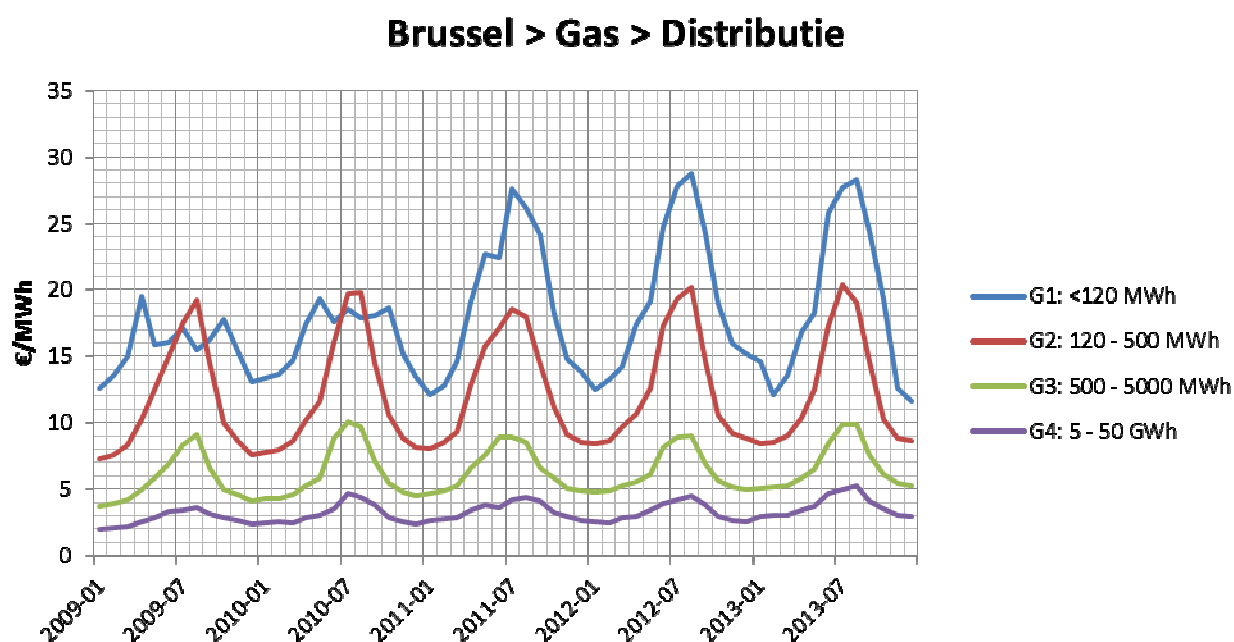
<http://www.creg.info/pdf/Etudes/F1271FR.pdf>

3.2.4. Evolutie van de distributietarieven

Net als voor elektriciteit is 2009 voor aardgas het eerste jaar van de meerjarenperiode 2009-2012 voor de distributietarieven, maar aangezien de tariefvoorstellen van de DNB (Sibelga) door de CREG werden verworpen, werden de tarieven van 2008 verlengd tot 30 september 2009.

In het begin van het 2e kwartaal 2012 heeft de CREG de goedgekeurde tarieven voor 2012 verlengd tot einde 2014. We zouden dus geen evolutie van de distributietarieven mogen zien tussen 2012 en 2013 in de onderstaande Figuur. Voor de volledigheid vermelden we tevens dat, ingevolge de 6e Staatshervorming, de bevoegdheid voor de controle van de distributietarieven voor elektriciteit en gas op 1 juli 2014 werd overgedragen aan de gewestelijke regulatoren; het is dus BRUGEL dat momenteel deze taak uitvoert.

Figuur 38 hieronder toont de evolutie van de distributietarieven voor de verschillende verbruiksklassen. We stellen een seizoenseffect vast: een aanzienlijke stijging voor de periodes buiten het verwarmingsseizoen als gevolg van het toegenomen belang van de vaste term (huur van de meter), in het bijzonder voor de verbruiksklassen G1 tot G3³⁶. De evoluties voor de verbruiksklassen G1 en G2 liggen overigens dicht bij elkaar en kruisen elkaar soms. Als we de evoluties van de hogere verbruiksklassen (G3 en G4) bekijken, stellen we vast dat die relatief stabiel zijn en dus bevestigen dat het hier om meerjarentarieven gaat. Tussen 2012 en 2013 is er bijna geen verschil, zoals te verwachten was; de evoluties die opduiken, zouden het gevolg moeten zijn van niet helemaal vergelijkbare situaties (strengheid van het klimaat die de vaste prijstermijn al of niet verwatert, ander park, ...).

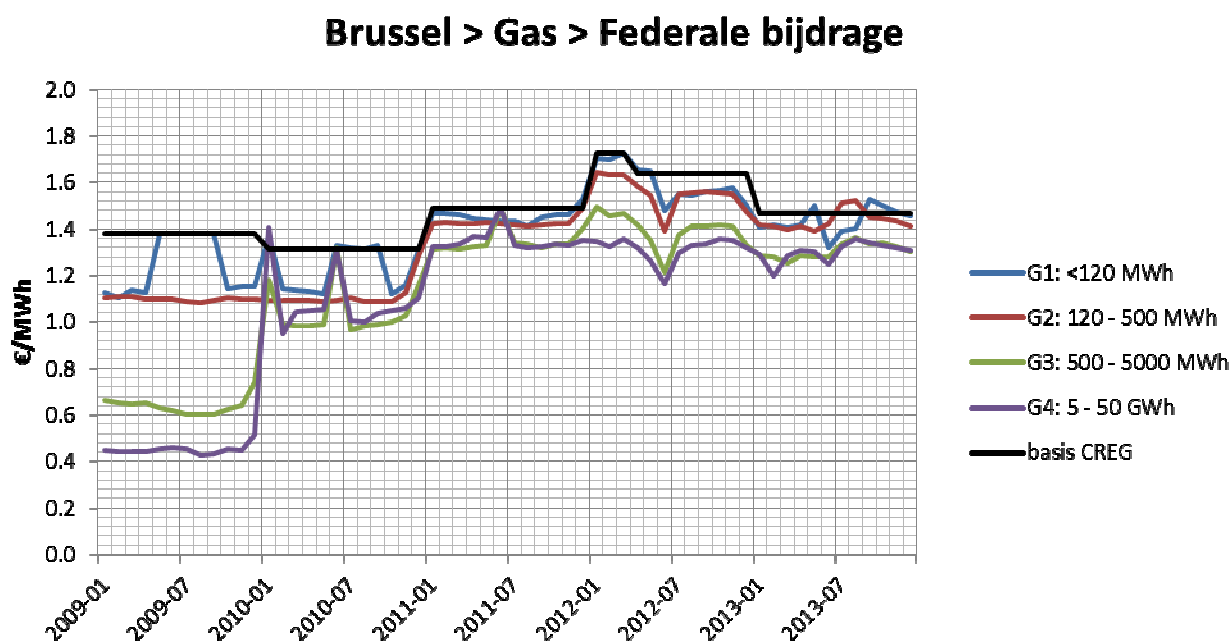
Figuur 38: Evolutie van de distributiekosten per MWh aardgas

³⁶ Statistisch verklaart de evolutie van de maandelijkse graaddagen (die een maat zijn voor de strengheid van het klimaat) voor 57% de variaties in de distributiekosten voor G1 over de periode van januari 2009 tot december 2013. Dit cijfer stijgt tot 66% en zelfs 72% voor respectievelijk G3 en G2.

3.2.5. Evolutie van de federale bijdrage (inclusief energiebijdrage)

Figuur 39 hieronder geeft de evolutie weer van het bedrag van de federale bijdrage vermeld in de facturen van de professionele verbruikers. In deze Figuur werd de reeks "basis CREG" toegevoegd. Het gaat om de evolutie van het bedrag van de federale bijdrage zoals gepubliceerd door de CREG (inclusief de toeslag "beschermde afnemers" en de energiebijdrage, namelijk het bedrag dat door de transmissienetbeheerder (TNB) bij zijn eigen klanten en bij de distributienetbeheerders (DNB) wordt geïnd exclusief korting³⁷).

Figuur 39: Evolutie van de federale bijdrage (inclusief energiebijdrage) per MWh aardgas

De evoluties van de verschillende verbruiksklassen volgen door de bank genomen de evolutie van de door de CREG gepubliceerde bedragen. Voor de klassen G3 en G4 ligt dit daarentegen lager omdat de bedrijven die tot deze verbruiksklassen behoren vaak van een korting op de energiebijdrage genieten³⁷.

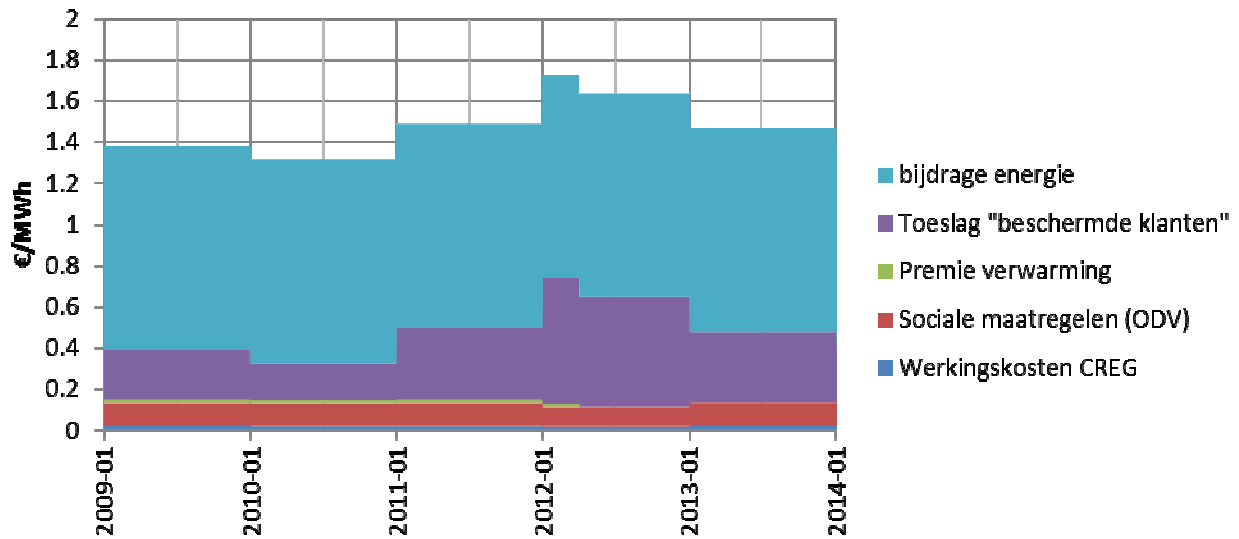
We stellen "eigenaardigheden" vast in de evolutie. Deze zijn waarschijnlijk het gevolg van een andere situatie (korting) maar ook van afrondingen (de cijfers die de leveranciers hebben doorgegeven, waren in de meeste gevallen afgerond tot op de eurocent wat invloed kan hebben op een component met een gewicht van ongeveer 1 euro).

Figuur 40 toont het detail van de componenten van de federale bijdrage zoals het werd gepubliceerd door de CREG (stemt overeen met de reeks "basis CREG" van Figuur 39).

³⁷ Sinds de programmawet van 31/12/2009 zijn er 3 tarieven voor de energiebijdrage:

- 0.0 €/MWh voor bedrijven met de hoedanigheid van energie-intensief bedrijf met een overeenkomst milieudoelstelling;
- 0.0942 €/MWh voor bedrijven met een overeenkomst milieudoelstelling;
- 0.9889 €/MWh voor alle andere bedrijven.

Evolutie van de Federale bijdrage "Gaz" inbegrip toeslag "beschermde klanten" en bijdrage energie

Figuur 40: Evolutie van de federale bijdrage per MWh aardgas en haar componenten
Bron: CREG

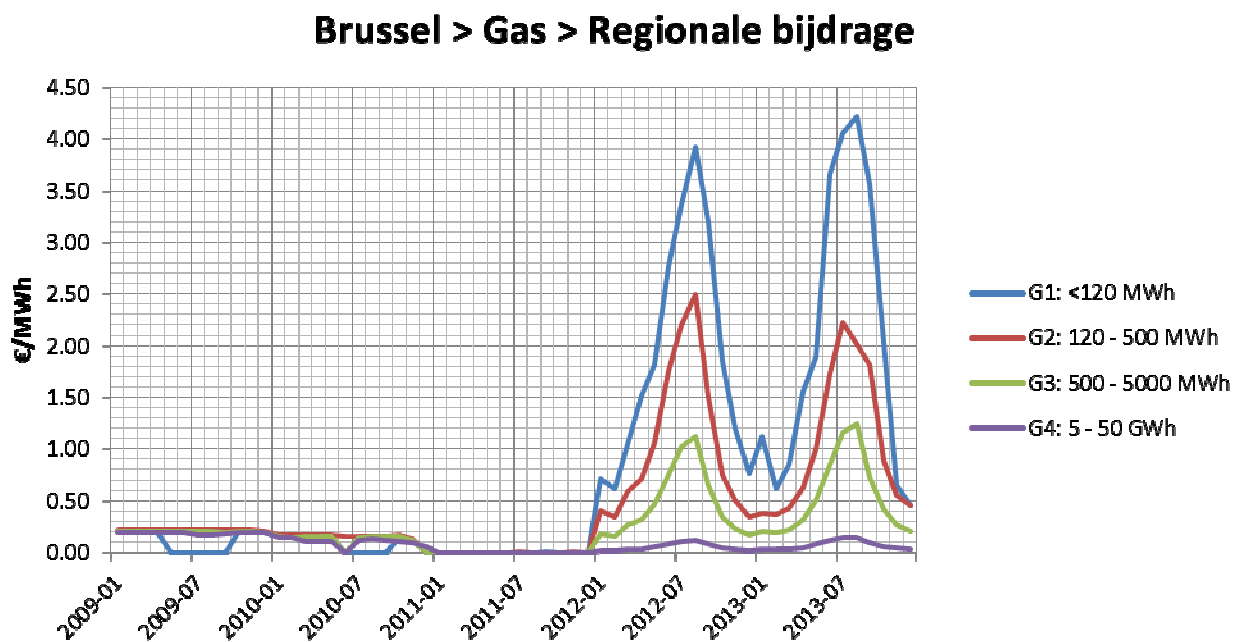
Bij de overgang naar 2013 is de federale bijdrage gedaald (-10%) als gevolg van de daling van de toeslag beschermde afnemers ondanks een stijging van de term verbonden met de openbare dienstverplichtingen (ODV).

3.2.6. Evolutie van de regionale bijdrage

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en voor aardgas bestaat de regionale bijdrage uitsluitend uit de toeslag gas (Art. 39 van de Ordonnantie van 19 juli 2001 tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001). Het bedrag van deze bijdrage is afhankelijk van het kaliber van de meter dat wordt bepaald door het maximale gasdebiet [m³/h]. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de consumptieprijs. Deze bijdrage werd voor het eerst toegepast op 1 januari 2012.

Het bedrag van deze toeslag wordt voor 5% toegewezen aan het "Fonds voor sociale energiebegeleiding", bestemd voor de opdrachten uitgevoerd door de OCMW's en voor 95% aan het "Fonds voor energiebeleid".

De evolutie van de bedragen van de regionale bijdragen, opgesteld op basis van de gegevens die de leveranciers hebben doorgegeven, wordt getoond in Figuur 41 hieronder. De gegevens voor het jaar 2012 zouden nul moeten zijn. We veronderstellen dat het dus om fouten gaat in de gegevens die werden doorgegeven. We zien daarentegen opnieuw een logisch seizoenseffect, omdat deze bijdrage wordt bepaald op basis van het kaliber van de meter. Het gaat dus om een vaste term. Deze vaste term wordt relatief belangrijker naarmate het verbruik laag is.

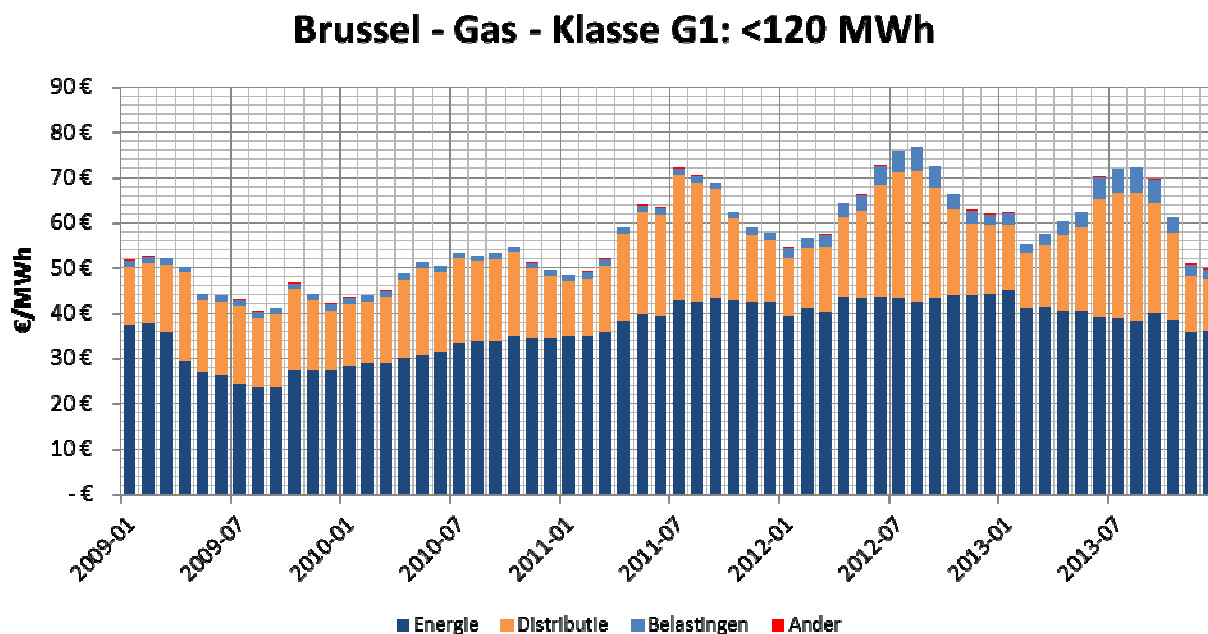
Figuur 41: Evolutie van de regionale bijdrage per MWh aardgas

3.3. Detail van de componenten per verbruiksklasse

In de volgende paragrafen hebben we de gemiddelde prijzen all-in excl. btw van de MWh aardgas uitgesplitst volgens hun verschillende componenten, namelijk energie inclusief de transmissie- en distributiekosten, de (federale en regionale) taken en een component met de naam "andere" (positief, negatief of nul naargelang van het geval). Deze laatste component werd ingevoerd om het feit te respecteren dat de som van de andere posten van de factuur niet altijd overeenstemt met de eindfactuur (bijvoorbeeld in geval van herzieningen, ...).

Omdat deze evoluties grotendeels worden besproken in hoofdstuk 2.2, geven we niet systematisch commentaar bij de figuren die in dit hoofdstuk worden voorgesteld.

3.3.1. Verbruiksklasse G1 (< 120 MWh)

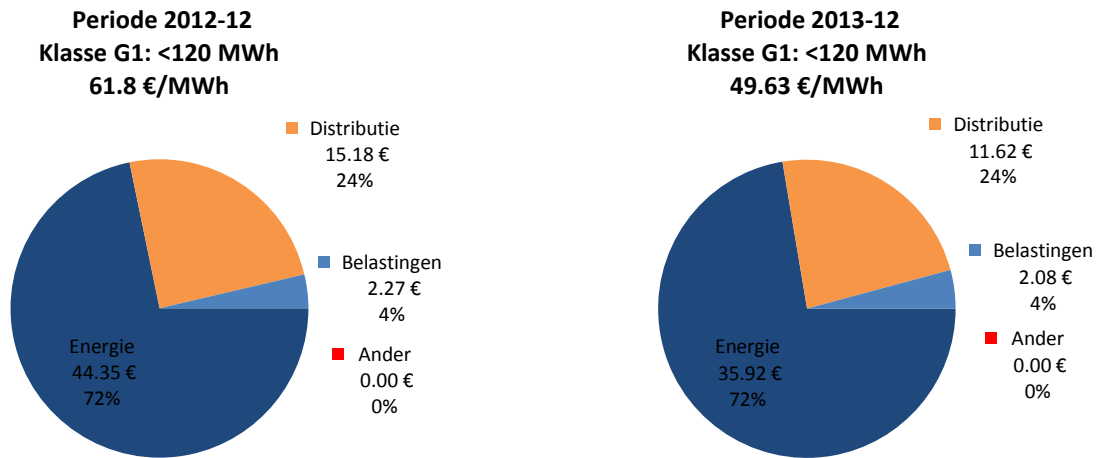

Figuur 42: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G1: < 120 MWh, prijs all-in excl. btw)

Als we Figuur 42 bekijken, zien we al snel dat de dominante post in de aardgasprijs enerzijds de energiecomponent is en in mindere mate de distributieterm. Als we deze twee termen optellen, krijgen we bijna de prijs per MWh. We merken echter op dat we sinds begin 2012 een stijging vaststellen van de taken die verbonden zijn met de invoering van de regionale bijdrage.

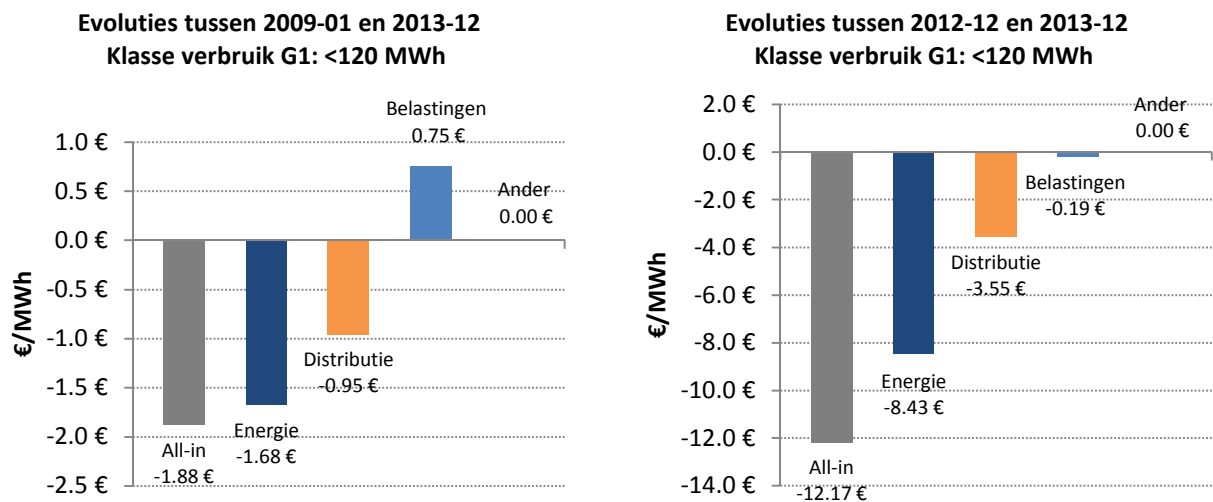
Figuur 43 hieronder toont ons dat voor de verbruiksklasse G1 (jaarlijks gasverbruik lager dan 120 MWh) de energiecomponent een gewicht van bijna 3/4 heeft in de gasprijs. Het gewicht van de distributieterm bedraagt bijna 1/4. De (federale en regionale) taken dekken het saldo van bijna 4%.

Tot slot herinneren we eraan dat voor de verbruiksklasse G1 de variabele energieprijzen werden bevroren (zie §3.2.2) van 1 april 2012 tot eind december 2012. We stellen overigens een stagnatie vast vanaf april 2012, maar ook een stijging van de energiecomponent tussen maart en april.

Figuur 43: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G1: < 120 MWh, prijs all-in excl. btw)

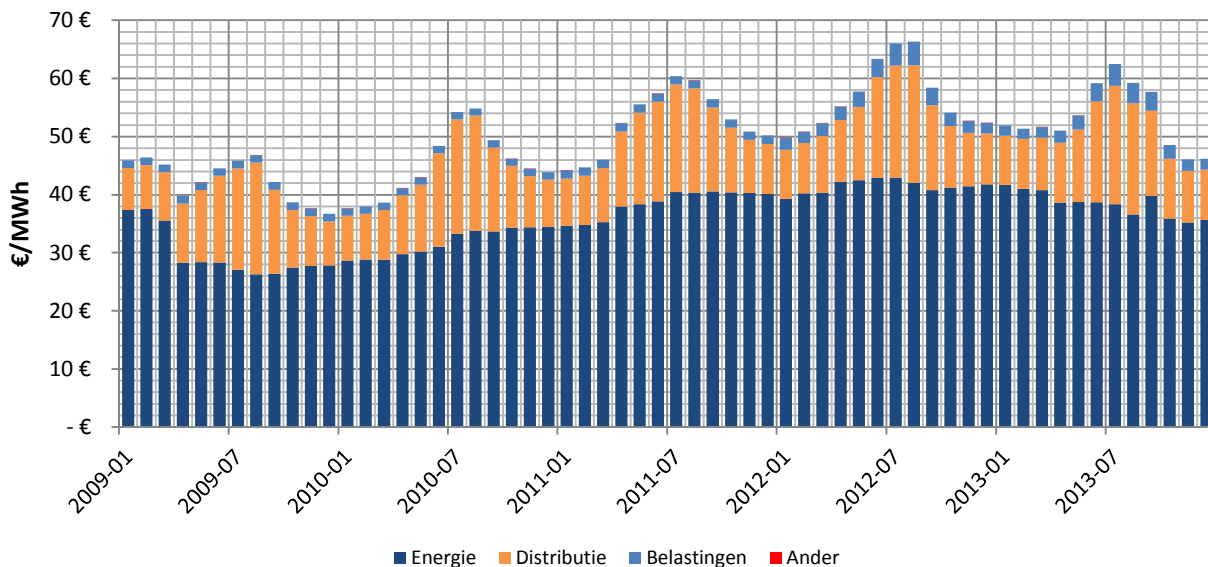
De onderstaande figuren tonen aan dat de termen stijgen tussen januari 2009 en december 2013 en tussen december 2012 en december 2013.

Figuur 44: Evolutie van de componenten van de prijs all-in excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2013 (Figuur links) | december 2012 en december 2013 (Figuur rechts)

3.3.2. Verbruiksklasse G2 (120-500 MWh)

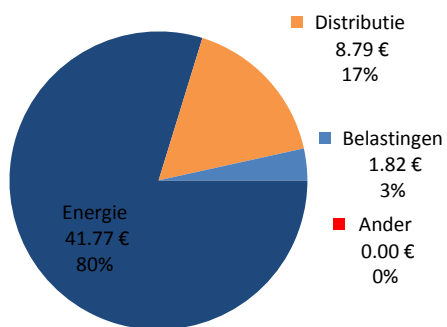
Brussel - Gas - Klasse G2: 120 - 500 MWh

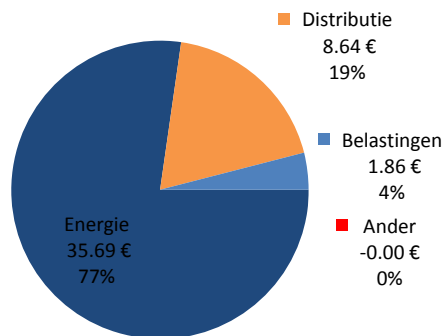
Figuur 45: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G2: 120 - 500 MWh, prijs all-in excl. btw)

De energiecomponent heeft op zich alleen al een gewicht van bijna 80% in de prijs all-in van aardgas voor de verbruiksklasse G2 (120 tot 500 MWh/jaar). In december 2013 bedraagt de prijs all-in van een MWh aardgas (excl. btw) € 46,18 tegenover € 52,37 een jaar eerder.

Periode 2012-12
Klasse G2: 120 - 500 MWh
52.37 €/MWh

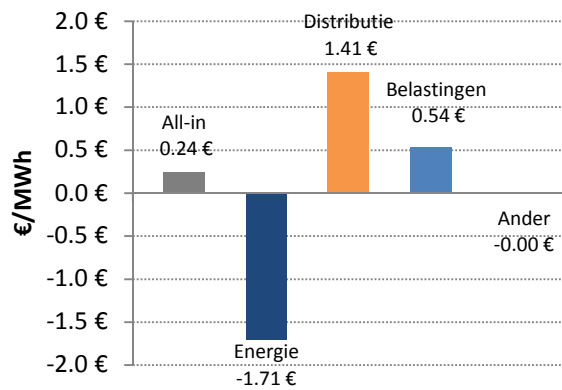

Periode 2013-12
Klasse G2: 120 - 500 MWh
46.18 €/MWh

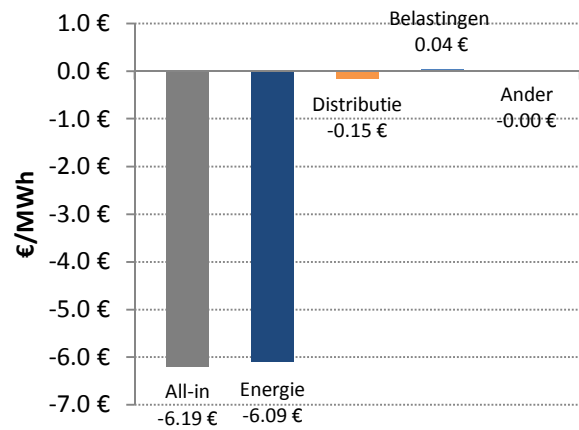

Figuur 46: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G2: 120 - 500 MWh, prijs all-in excl. btw)

Evoluties tussen 2009-01 en 2013-12
Klasse verbruik G2: 120 - 500 MWh

Evoluties tussen 2012-12 en 2013-12
Klasse verbruik G2: 120 - 500 MWh

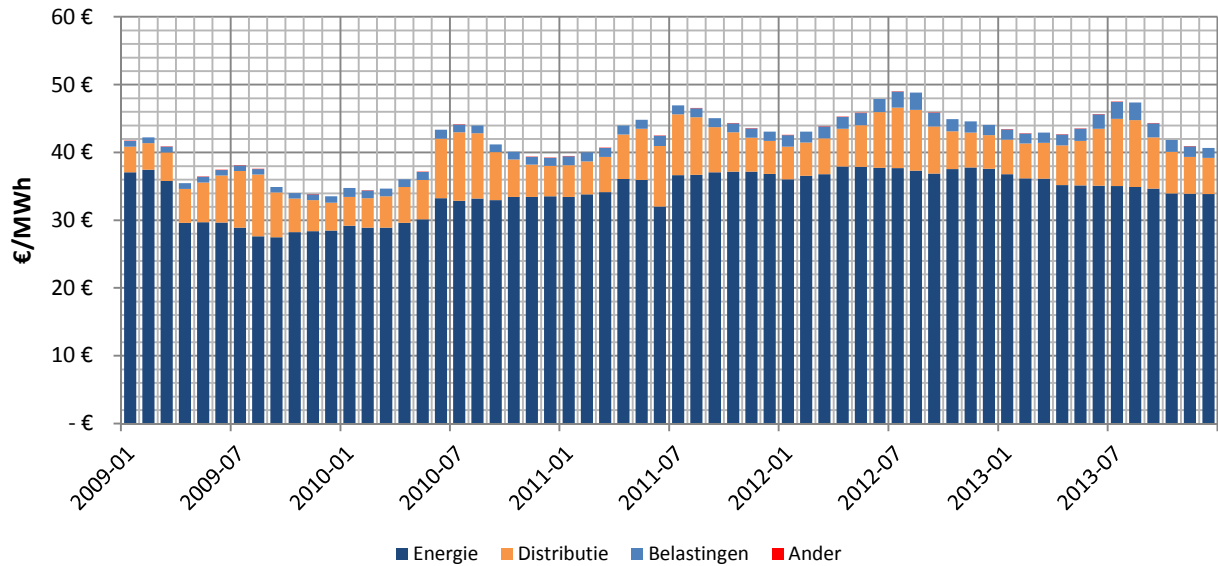

Figuur 47: Evolutie van de componenten van de prijs all-in excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2013 (Figuur links) | december 2012 en december 2013 (Figuur rechts)

Tussen december 2012 en december 2013 is de daling van de prijs van de energieterm de belangrijkste oorzaak van de negatieve evolutie van de all-in prijs voor gas.

3.3.3. Verbruiksklasse G3 (500-5 000 MWh)

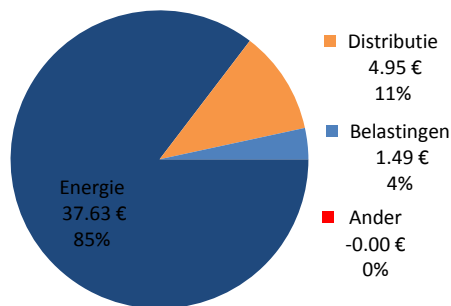
Brussel - Gas - Klasse G3: 500 - 5000 MWh

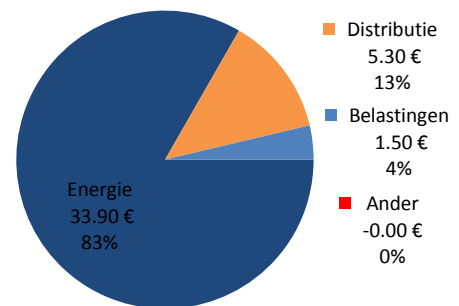
Figuur 48: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G3: 500 – 5 000 MWh, prijs all-in excl. btw)

De energiecomponent heeft op zich alleen al een gewicht van bijna 85% in de prijs all-in van aardgas voor de verbruiksklasse G3 (500 tot 5000 MWh/jaar). In december 2013 bedraagt de prijs all-in van een MWh aardgas (excl. btw) € 40,70 tegenover € 44,07 een jaar eerder.

Periode 2012-12
Klasse G3: 500 - 5000 MWh
44.07 €/MWh

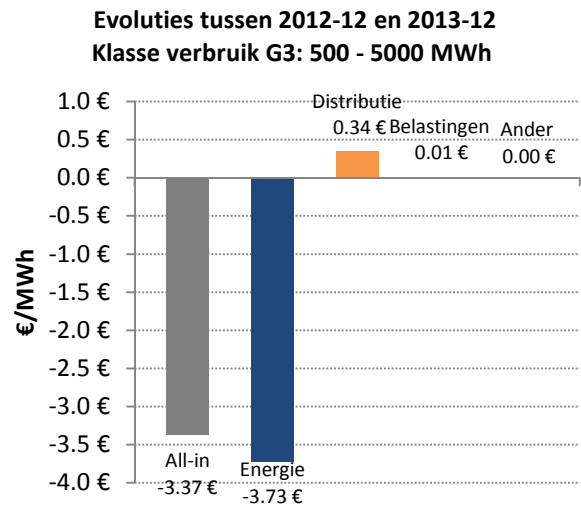
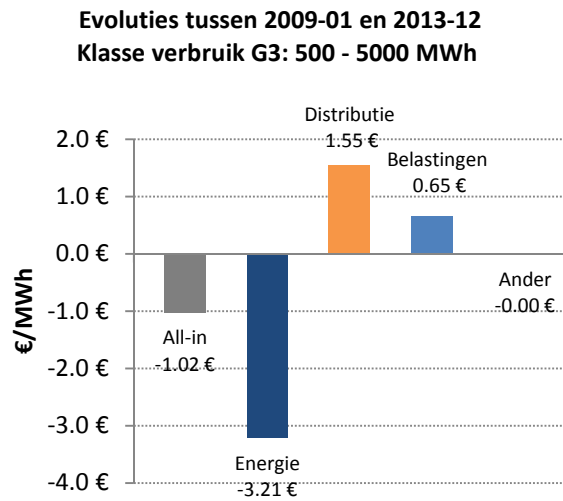

Periode 2013-12
Klasse G3: 500 - 5000 MWh
40.7 €/MWh

Figuur 49: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G3: 500 – 5 000 MWh, prijs all-in excl. btw)

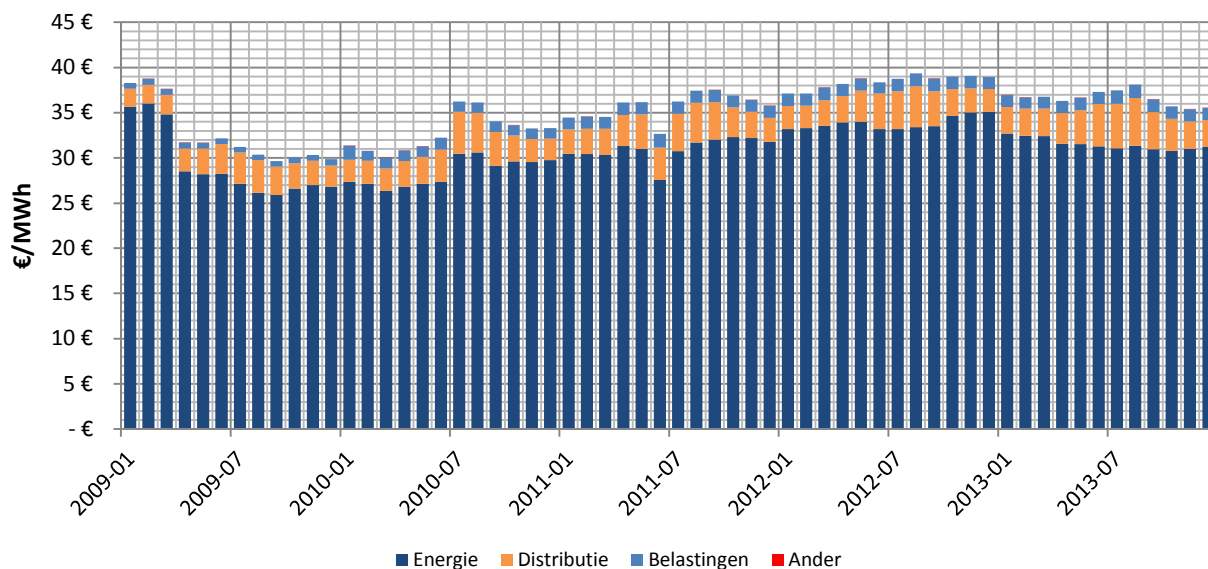

Figuur 50: Evolutie van de componenten van de prijs all-in excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2013 (Figuur links) | december 2012 en december 2013 (Figuur rechts)

Van december 2012 tot december 2013 is de prijs all-in van aardgas met 3,37 €/MWh gedaald; dat is het gevolg van de variatie over dezelfde periode van de componenten energie (-3,37 €/MWh), distributie (+34 c€/MWh) en taken (+1 c€/MWh).

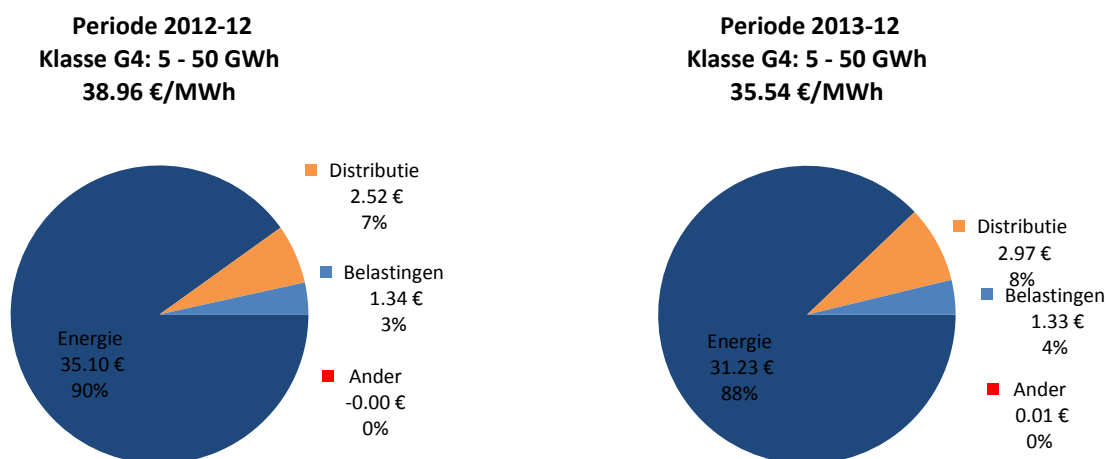
3.3.4. Verbruiksklasse G4 (5-50 GWh)

Brussel - Gas - Klasse G4: 5 - 50 GWh

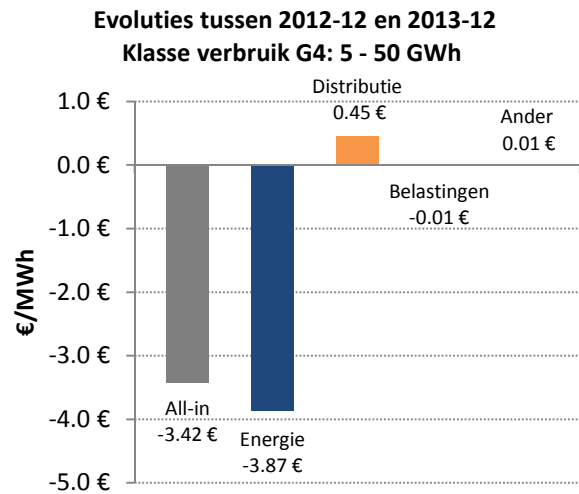
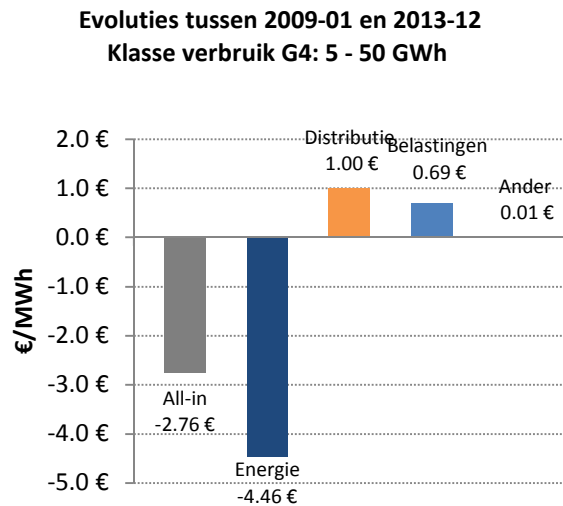

Figuur 51: Evolutie van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G4: 5 - 50 GWh, prijs all-in excl. btw)

De energiecomponent heeft op zich een gewicht van bijna 90 % in de prijs all-in van aardgas voor de verbruiksklasse G4 (5 tot 50 MWh/jaar). In december 2013 bedraagt de prijs all-in van een MWh aardgas (excl. btw) € 35,54 tegenover € 38,96 een jaar eerder.

Figuur 52: Aandeel van de verschillende componenten van de gemiddelde prijs van een MWh aardgas (verbruiksklasse G4: 5 - 50 GWh, prijs all-in excl. btw)

Figuur 53: Evolutie van de componenten van de prijs all-in excl. btw van een MWh tussen januari 2009 en december 2013 (Figuur links) | december 2012 en december 2013 (Figuur rechts)

Van januari 2009 tot december 2013 heeft de daling van de prijs voor de energiecomponent (-4,46 €/MWh) de stijging van de andere componenten afgezwakt (distributie: +1 €/MWh en taksen: + 69 c€/MWh). Uiteindelijk daalt deze prijs all-in met 2,76 c€/MWh.

Over de twaalf laatste maanden (december 2012 tot december 2013) is de daling van de prijs van de energiecomponent (-3.87 €/MWh) de belangrijkste verklaring voor de daling van de prijs all-in (-3.42 €/MWh).

4. Regionale en internationale vergelijkingen

De gegevens die in dit hoofdstuk worden voorgesteld, zijn afkomstig van deze studie, die werd uitgevoerd voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een gelijkaardige studie voor Wallonië en Eurostat-gegevens voor de verschillende landen. We hebben geen vergelijkbare informatie gevonden voor de prijzen die in Vlaanderen worden toegepast.

Omdat de publicaties van Eurostat zesmaandelijks worden opgesteld, hebben we voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Wallonië zesmaandelijkse gegevens herberekend. Deze laatste werden herberekend op basis van gewogen gemiddelden, zoals we hebben gedaan in de paragrafen 2.1.2 en 0.

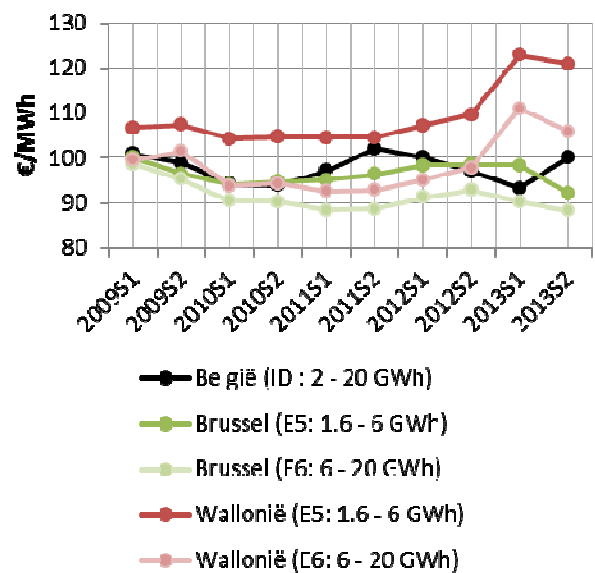
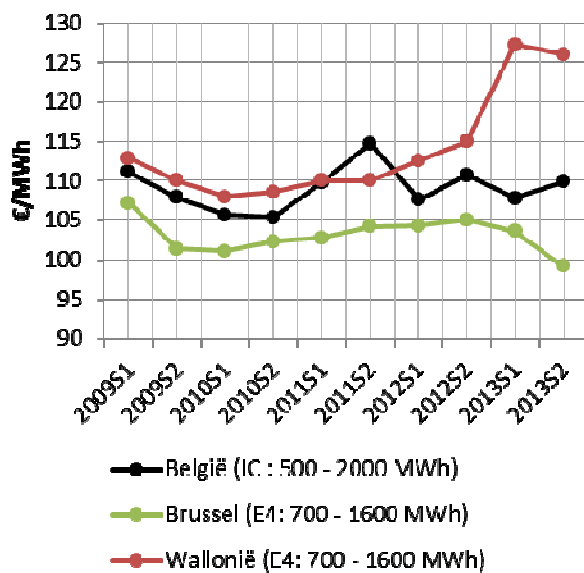
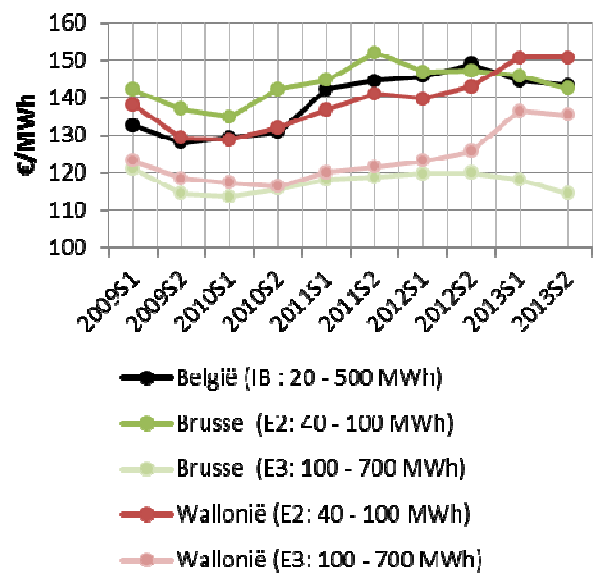
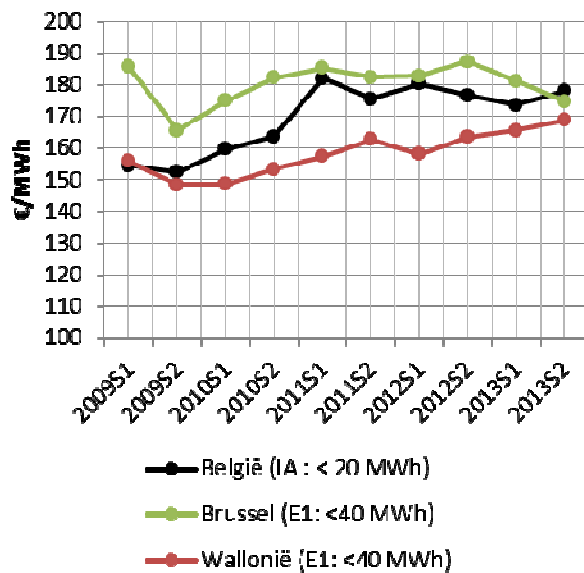
De verbruiksklassen die Eurostat gebruikt, zijn niet identiek aan de verbruiksklassen die we in deze studie gebruiken, zoals we hebben opgemerkt in de methodologische nota.

4.1. Elektriciteit

4.1.1. Regionale vergelijkingen

De onderstaande figuren tonen aan dat de prijzen die we in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben vastgesteld, hoger zijn dan de prijzen die in Wallonië worden toegepast voor de verbruiksklassen E1 (< 40 MWh) en E2 (40-100 MWh). Voor de hogere verbruiksklassen stellen we het omgekeerde vast. De prijzen die Eurostat vermeldt voor België en voor verbruiksklassen die vergelijkbaar zijn met de verbruiksklassen die in deze studie worden gebruikt, bevinden zich over het algemeen tussen de prijzen die in de twee Gewesten worden waargenomen.

Een opmerkelijk feit is dat de all-in prijzen in Wallonië stijgen als gevolg van de toeslag GSC ELIA (ingevoerd in 2012) in de component transmissie en van de stijging van het quotum groenestroomcertificaten, terwijl ze in Brussel dalen.

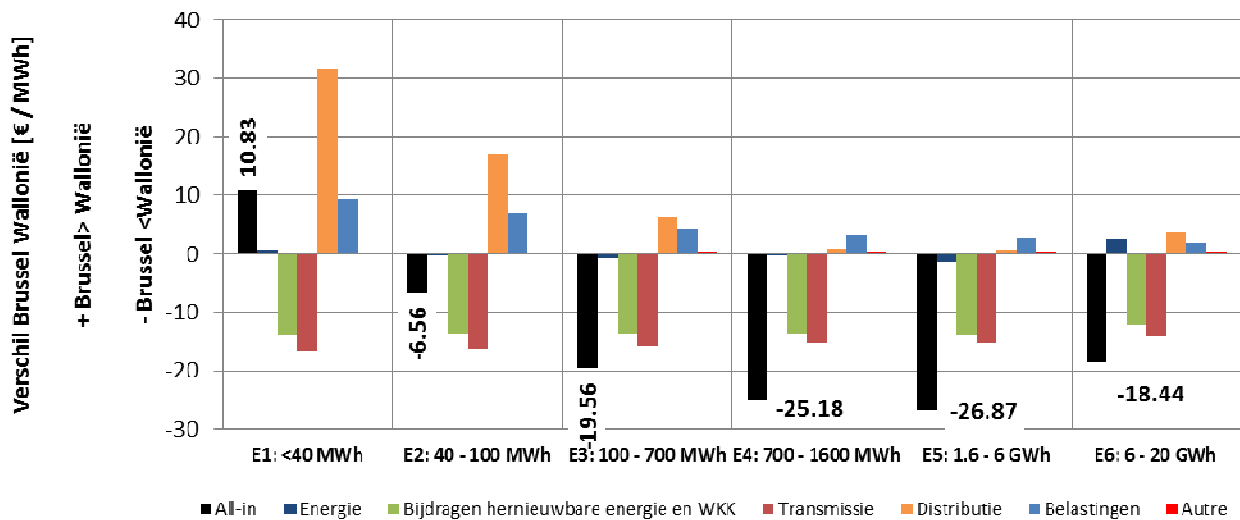

Figuur 54: Regionale en nationale vergelijkingen van de elektriciteitsprijzen (prijs all-in excl. btw)
Bronnen: CWaPE (series "Wallonië", Eurostat (series "België"))

Vergelijking per component voor 2013

De onderstaande Figuur 55 toont de verschillen in de elektriciteitsprijs tussen de gewesten per component en voor 2013.

Elektriciteit > Jaar 2013

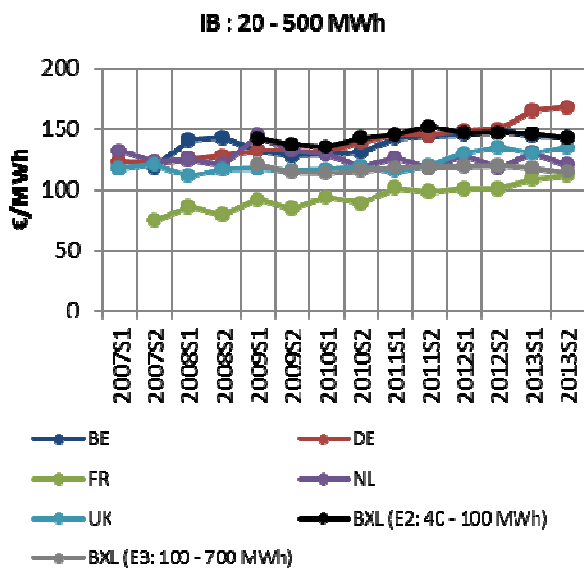
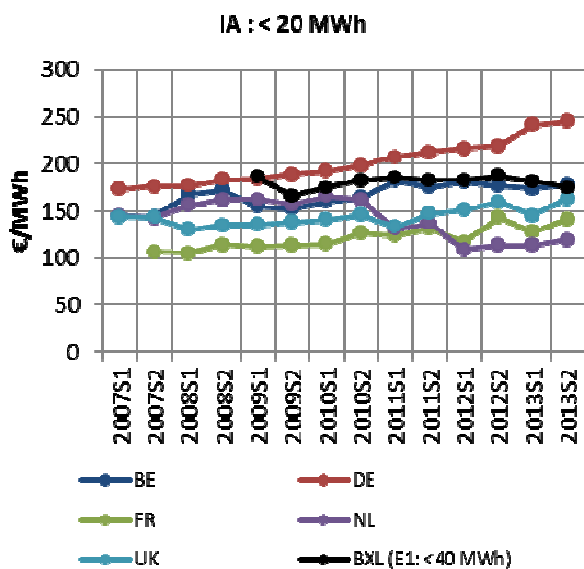

Figuur 55: Vergelijking van de elektriciteitsprijs per component tussen Brussel en Wallonië in €/MWh voor 2013

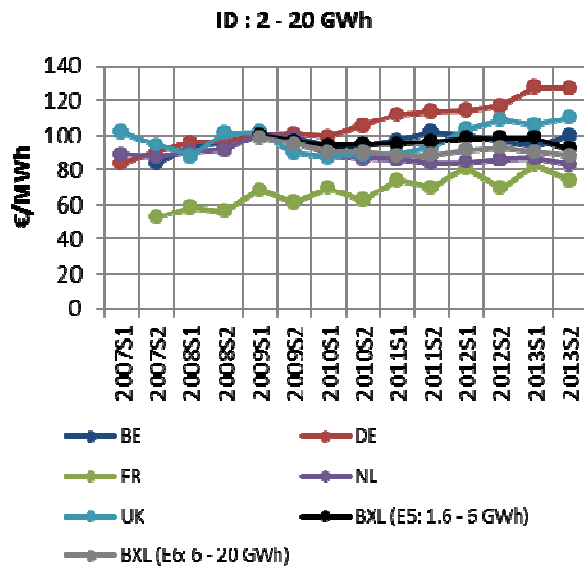
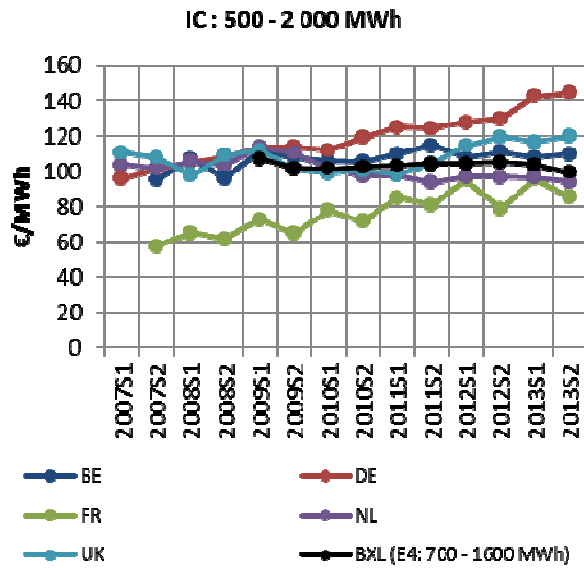
De component energie is globaal vergelijkbaar voor de twee gewesten. De distributie en de taksen zijn hoger in Brussel. De bijdrage hernieuwbare energie en de transmissie, daarentegen, zijn hoger in Wallonië. Tot slot en gemiddeld voor 2013 is de prijs all-in lager in Brussel dan in Wallonië behalve voor de klant E1 (< 40 MWh/jaar).

4.1.2. Internationale vergelijkingen

Zoals de onderstaande grafieken aantonen, betalen van onze buurlanden de Duitsers het meest voor hun elektriciteit. Omgekeerd genieten de Fransen van de laagste tarieven. De prijzen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden toegepast, liggen tussen deze twee uitersten.

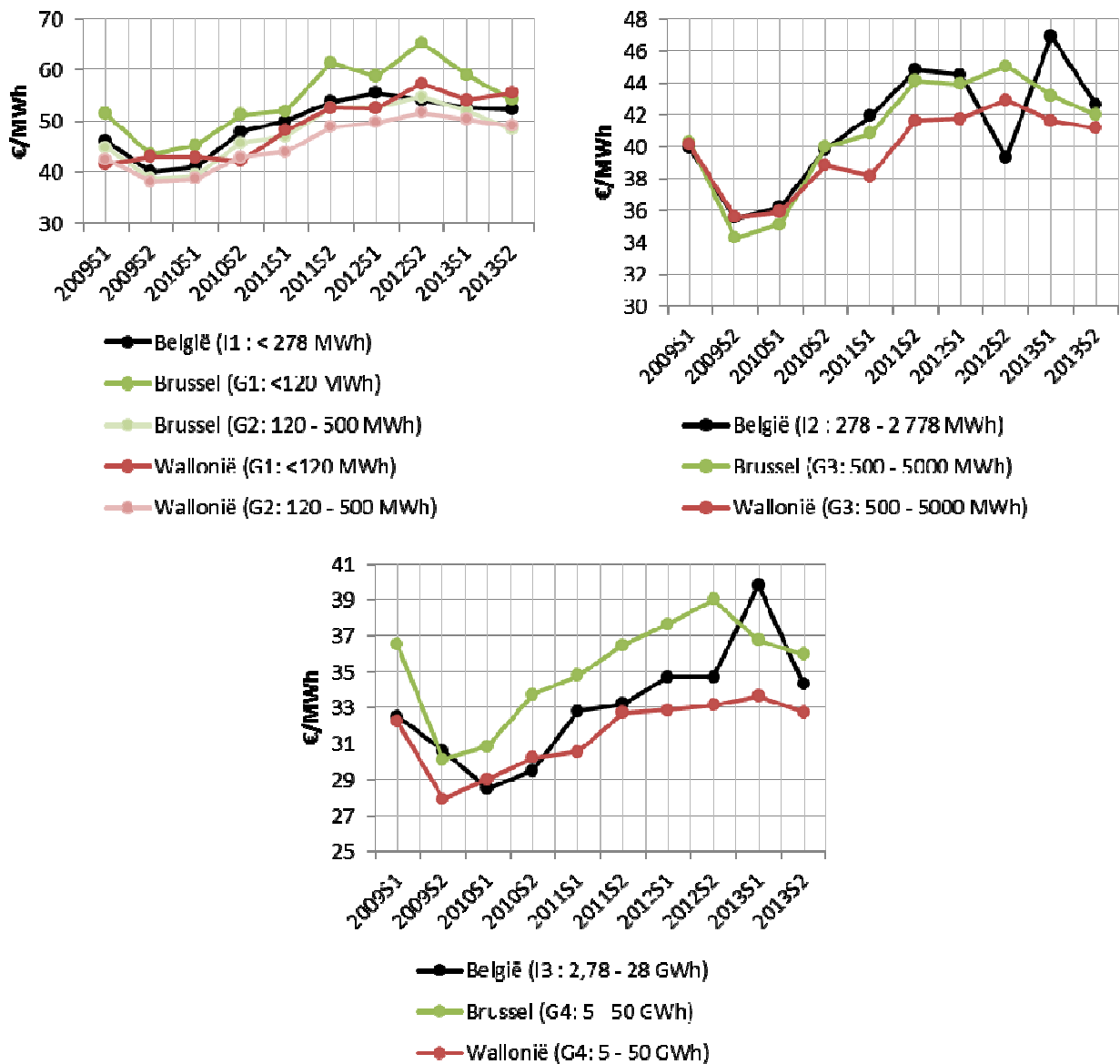

Figuur 56: Internationale vergelijkingen van de elektriciteitsprijzen (prijs all-in excl. btw)
Bron: Eurostat

4.2. Aardgas

4.2.1. Regionale vergelijkingen

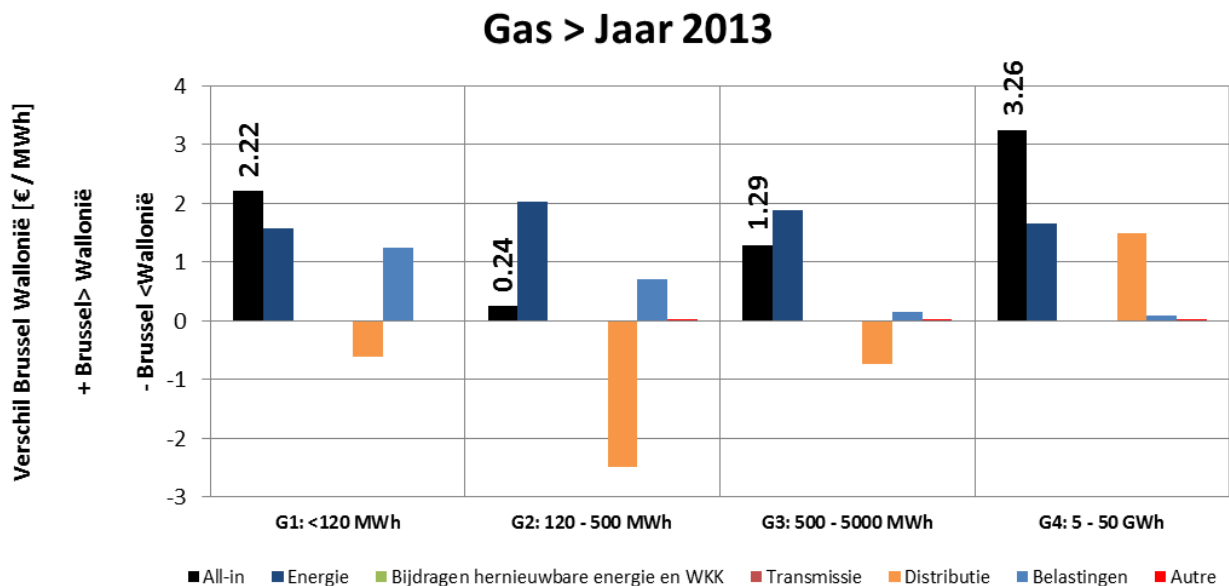
De prijzen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn meestal hoger dan de prijzen in Wallonië en dit voor alle onderzochte verbruiksklassen. In 2013 stellen we naast een dalende trend ook een aligering van de prijzen met Wallonië vast. De prijzen die Eurostat vermeldt voor België en voor een verbruiksklasse die vergelijkbaar is met de verbruiksklassen die in deze studie worden gebruikt, bevinden zich in het algemeen tussen de prijzen die in het Waals en het Brussels Gewest worden waargenomen. We stellen echter een aanzienlijke daling van de "Belgische" gasprijs vast voor de verbruiksklasse I2 in het laatste halfjaar van 2012 en een aanzienlijke stijging voor I2 en I3 in het eerste halfjaar van 2013; niets van dit alles wordt bevestigd door deze studie of door de studie die in Wallonië werd uitgevoerd.

Figuur 57: Regionale en nationale vergelijkingen van de aardgasprijzen (prijs all-in excl. btw)
Bronnen: CWaPE (series "Wallonië", Eurostat (series "België"))

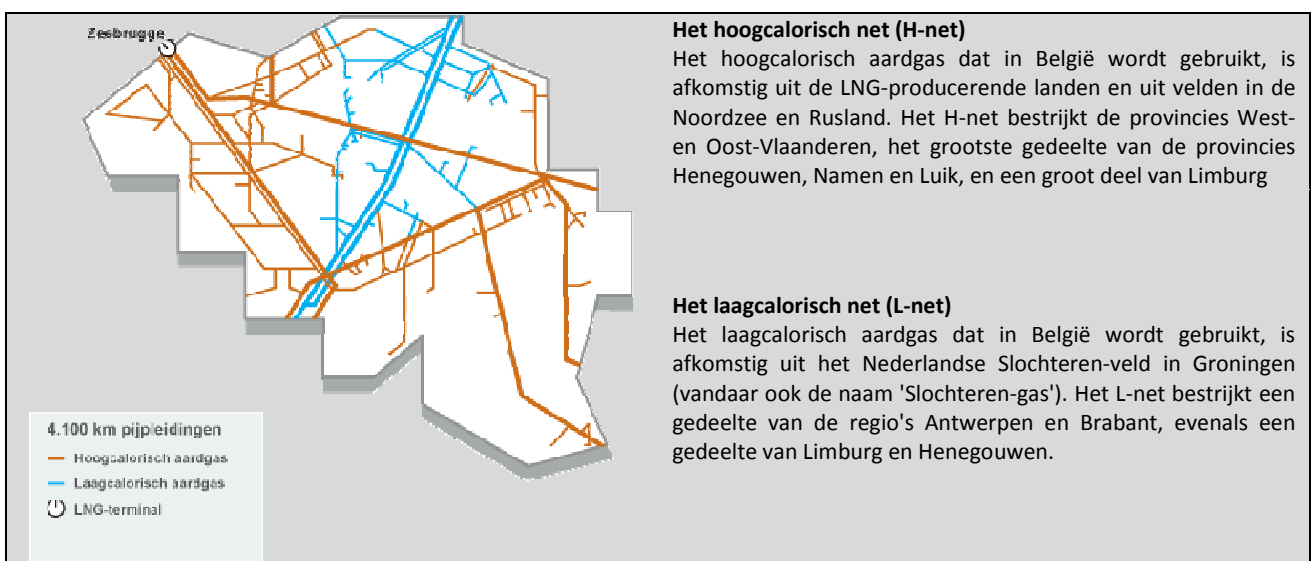
Vergelijking per component voor 2013

De onderstaande Figuur 58 toont de verschillen in de aardgasprijs tussen de gewesten per component en voor 2013.

Figuur 58: Vergelijking van de aardgasprijs per component tussen Brussel en Wallonië in €/MWh voor 2013

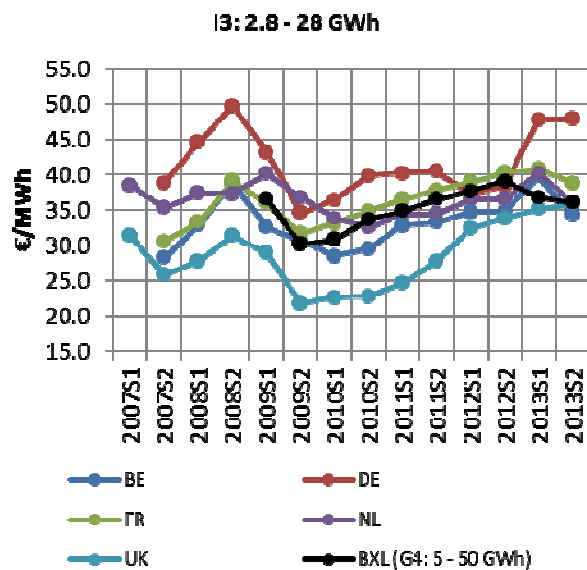
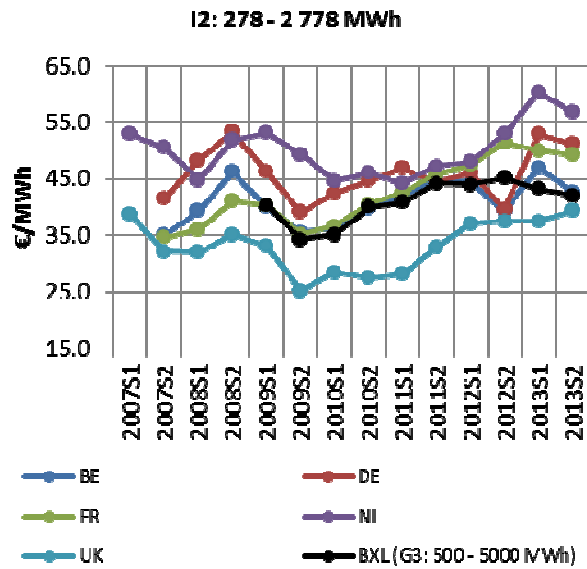
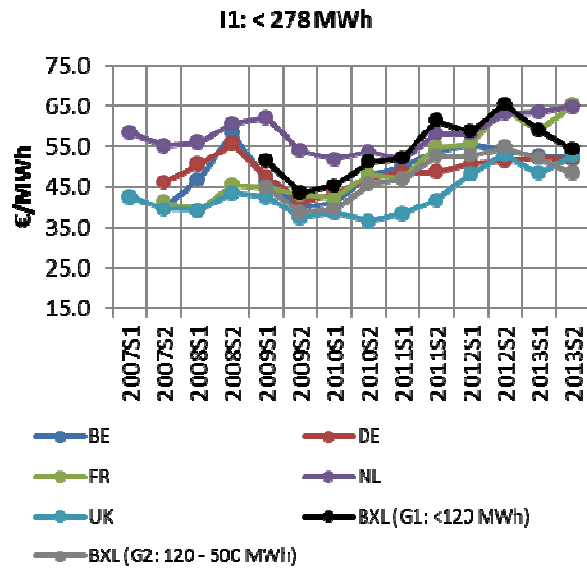
Zoals reeds vermeld, zijn de waargenomen prijzen in Brussel hoger dan in Wallonië; dat is voornamelijk te verklaren door de energiecomponent en waarschijnlijk meer bepaald door het gedeelte transmissie dat in deze term is opgenomen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt inderdaad uitsluitend bevoorrad vanuit de Nederlandse gasvelden in de buurt van Groningen, terwijl Wallonië gedeeltelijk door deze velden wordt bevoorrad, maar ook en voornamelijk vanuit Zeebrugge en Oost-België (Voeren, Eynatten, Dilsen) zoals blijkt uit de onderstaande Figuur .

Figuur 59: Gasbevoorradingsleidingen in België (Figuur en teksten: Bron: Fluxys, website)

4.2.2. Internationale vergelijkingen

Voor de verbruiksklasse I3 betalen de Duitsers hun gas duurder dan al onze buren. In het Verenigd Koninkrijk is het gas daarentegen het goedkoopst. De prijzen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden toegepast, zijn gemiddeld lager dan in onze buurlanden. In 2013 stellen we een mooie daling van de prijzen in Brussel vast.

Figuur 60 : Internationale vergelijkingen van de aardgasprijzen (prijs all-in excl. btw)
Bron: Eurostat

5. Conclusies

5.1. Elektriciteit

Als we de prijs all-in van elektriciteit van januari 2009 vergelijken met die van december 2013, stellen we een daling van 6,7% tot 11,8% vast in vijf jaar tijd volgens de verbruiksklasse (hetzij een gemiddelde jaarlijkse groeivoet van -1,4% tot -2,5%). Ter vergelijking, de consumptieprijsindex is met 10% gestegen over dezelfde periode.

Deze benadering houdt geen rekening met de evoluties die zich tussen deze twee referentiemaanden hebben voorgedaan. Alle verbruiksklassen door elkaar genomen, bedraagt de gemiddelde jaarlijkse prijs all-in (excl. btw) van een MWh elektriciteit € 105,79 in 2009, € 102,39 in 2010, € 102,53 in 2011, € 106,65 in 2012 en tot slot € 104,39 in 2013. We stellen dus een daling vast van 2009 tot 2010, gevolgd door een stijging tot in 2012. In 2013 dalen de prijzen weer; de prijs in 2013 is lager dan die van 2009.

Als we de evoluties van de componenten bekijken tussen 2012 en 2013, zien we een sterke daling van de **energiecomponent** van januari tot augustus 2013 om op die datum een historisch laag niveau te bereiken (nooit gezien in de onderzochte periode 2009-2013). Hoewel we een stijging zien van september tot december, blijft de prijs op het einde van het jaar lager dan die van januari 2013. Een ander opmerkelijk feit is dat de prijzen convergeren voor alle verbruiksklassen tot in augustus 2013. De component **transmissie** stijgt licht in 2013 als gevolg van de stijging van de steun aan offshore windmolenparken op federaal niveau. De **distributie** blijft stabiel omdat de tarieven van 2012 werden verlengd in 2013. De **bijdrage hernieuwbare energie** stijgt met het quotum groenestroomcertificaten. De **federale bijdrage** had lager moeten zijn als gevolg van de vermindering van bepaalde van haar componenten, maar de afschaffing van bepaalde vrijstellingen had het tegenovergestelde effect. Tot slot is de **regionale bijdrage** licht gestegen als gevolg van de aanpassing van de wegentaks (van 3.1146 €/MWh in 2012 tot 3.1899 €/MWh in 2013).

5.2. Aardgas

De aardgasprijs daalt over de periode van januari 2009 tot december 2013 behalve voor de verbruiksklasse G2, die op een gelijkaardig niveau blijft. Van december 2012 tot december 2013 daalt de prijs all-in per MWh gas sterk en algemeen in alle verbruiksklassen, van -7,7% voor G3 tot -19,7% voor G1.

Van 2012 tot 2013 daalt de **energiecomponent**; de **distributietarieven** van 2012 werden verlengd in 2013, zij zijn dus niet geëvolueerd. De federale bijdrage daalt ook van 2012 tot 2013 als gevolg van de daling van de toeslag voor de beschermde afnemers. Tot slot is de regionale bijdrage onveranderd gebleven.

In 2013 bedraagt, alle verbruiksklassen door elkaar genomen, de gemiddelde all-in prijs excl. btw 42,60 €/MWh voor aardgas tegenover 44,21 €/MWh in 2012.

Bijlage 1 Detail van de elektriciteitsprijs [€/MWh]

Brussel - Elektriciteit - Klasse E1: <40 MWh

Jaar-Maand	Energie	Bijdrage hernieuwbare energie en WK	Transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	94.34 €	1.96 €	8.20 €	71.06 €	12.16 €	187.73 €	0.00 €
2009-02	92.38 €	1.94 €	8.28 €	71.04 €	15.39 €	189.04 €	- 0.00 €
2009-03	85.29 €	1.97 €	8.31 €	67.18 €	16.52 €	179.27 €	- 0.00 €
2009-04	84.47 €	2.21 €	8.24 €	59.74 €	14.19 €	168.85 €	- €
2009-05	77.40 €	2.17 €	8.25 €	68.10 €	10.81 €	166.73 €	- €
2009-06	81.04 €	2.50 €	8.26 €	57.24 €	12.89 €	161.93 €	- €
2009-07	81.05 €	2.50 €	8.26 €	65.24 €	15.76 €	172.80 €	- 0.01 €
2009-08	80.52 €	2.50 €	8.25 €	61.89 €	14.57 €	167.74 €	0.01 €
2009-09	78.43 €	2.39 €	8.44 €	61.35 €	15.23 €	165.86 €	0.01 €
2009-10	81.17 €	2.50 €	8.69 €	62.06 €	19.44 €	173.87 €	0.01 €
2009-11	75.54 €	1.92 €	8.67 €	66.76 €	15.24 €	168.12 €	- 0.00 €
2009-12	73.88 €	1.93 €	8.72 €	63.70 €	14.31 €	162.53 €	0.00 €
2010-01	73.12 €	2.22 €	8.70 €	74.17 €	15.80 €	174.01 €	- 0.01 €
2010-02	73.17 €	2.24 €	8.75 €	72.82 €	15.82 €	172.80 €	- 0.00 €
2010-03	71.50 €	2.25 €	8.76 €	74.62 €	14.36 €	171.49 €	- 0.00 €
2010-04	68.52 €	2.25 €	8.77 €	80.48 €	12.55 €	172.57 €	- 0.00 €
2010-05	68.04 €	2.25 €	8.76 €	82.75 €	16.73 €	178.54 €	- 0.00 €
2010-06	71.84 €	2.26 €	8.76 €	81.78 €	16.31 €	180.94 €	- 0.01 €
2010-07	73.35 €	2.25 €	8.81 €	80.33 €	17.10 €	181.85 €	0.00 €
2010-08	73.69 €	2.24 €	8.80 €	82.87 €	20.92 €	188.53 €	0.00 €
2010-09	75.29 €	2.26 €	8.74 €	82.37 €	17.15 €	185.82 €	0.01 €
2010-10	77.10 €	2.28 €	8.71 €	80.91 €	16.82 €	185.83 €	- 0.00 €
2010-11	75.95 €	2.25 €	8.71 €	78.33 €	15.78 €	181.03 €	0.00 €
2010-12	76.59 €	2.34 €	9.04 €	73.70 €	14.15 €	175.81 €	0.00 €
2011-01	77.51 €	2.43 €	8.68 €	77.17 €	15.89 €	181.67 €	- 0.01 €
2011-02	78.35 €	2.46 €	8.67 €	80.15 €	16.73 €	186.36 €	0.01 €
2011-03	76.18 €	2.46 €	8.67 €	80.63 €	16.06 €	184.01 €	0.00 €
2011-04	76.72 €	2.45 €	8.69 €	81.22 €	19.83 €	188.90 €	- 0.01 €
2011-05	77.36 €	2.48 €	8.68 €	84.70 €	19.47 €	192.69 €	0.00 €
2011-06	74.42 €	2.38 €	8.72 €	79.81 €	18.50 €	183.83 €	0.00 €
2011-07	74.16 €	2.74 €	8.56 €	66.96 €	19.30 €	171.74 €	0.00 €
2011-08	73.67 €	2.81 €	8.65 €	66.34 €	18.02 €	169.50 €	0.00 €
2011-09	74.24 €	2.81 €	8.66 €	60.10 €	16.22 €	162.03 €	- 0.00 €
2011-10	82.18 €	2.58 €	8.68 €	77.67 €	16.90 €	188.01 €	- 0.00 €
2011-11	83.53 €	2.50 €	8.69 €	78.96 €	18.01 €	191.70 €	- 0.00 €
2011-12	78.01 €	2.41 €	8.80 €	75.99 €	14.18 €	179.39 €	0.00 €
2012-01	74.76 €	2.54 €	8.90 €	81.00 €	13.02 €	180.22 €	0.00 €
2012-02	74.34 €	2.56 €	8.92 €	81.54 €	13.14 €	180.50 €	- 0.00 €
2012-03	73.00 €	2.56 €	9.89 €	83.91 €	13.23 €	182.59 €	0.00 €
2012-04	69.76 €	2.56 €	11.05 €	86.86 €	13.78 €	184.00 €	- 0.00 €
2012-05	69.21 €	2.57 €	11.05 €	88.41 €	13.32 €	184.56 €	- 0.00 €
2012-06	68.36 €	2.58 €	11.69 €	91.09 €	12.00 €	185.73 €	0.01 €
2012-07	67.94 €	2.56 €	12.50 €	93.53 €	14.04 €	190.56 €	- 0.00 €
2012-08	67.66 €	2.58 €	11.18 €	91.96 €	14.45 €	187.83 €	0.00 €
2012-09	69.82 €	2.54 €	10.98 €	90.35 €	13.93 €	187.62 €	- 0.00 €
2012-10	73.95 €	2.55 €	11.39 €	88.01 €	13.12 €	189.01 €	- 0.00 €
2012-11	73.68 €	2.49 €	11.32 €	85.99 €	12.23 €	185.71 €	0.00 €
2012-12	74.60 €	2.52 €	11.11 €	83.93 €	11.86 €	184.02 €	0.00 €
2013-01	71.27 €	2.88 €	11.96 €	78.75 €	11.22 €	176.09 €	-0.01 €
2013-02	72.29 €	2.78 €	11.31 €	85.87 €	13.12 €	185.36 €	-0.01 €
2013-03	70.11 €	2.80 €	11.64 €	83.75 €	13.52 €	181.82 €	0.00 €
2013-04	64.82 €	2.60 €	11.58 €	87.25 €	13.80 €	180.05 €	0.00 €
2013-05	64.07 €	2.76 €	11.50 €	90.22 €	14.26 €	182.80 €	-0.00 €
2013-06	61.44 €	2.78 €	12.51 €	92.07 €	13.82 €	182.63 €	0.01 €
2013-07	57.88 €	2.86 €	12.12 €	88.52 €	14.71 €	176.10 €	0.00 €
2013-08	57.75 €	2.81 €	11.50 €	95.96 €	15.21 €	183.22 €	0.00 €
2013-09	58.55 €	2.84 €	11.78 €	91.79 €	13.11 €	178.07 €	-0.00 €
2013-10	62.15 €	2.84 €	11.69 €	84.85 €	12.15 €	173.69 €	0.00 €
2013-11	61.55 €	2.95 €	11.54 €	78.38 €	12.23 €	166.64 €	-0.01 €
2013-12	62.69 €	2.90 €	12.58 €	83.93 €	13.11 €	175.20 €	-0.01 €

Brussel - Elektriciteit - Klasse E2: 40 - 100 MWh

Jaar-Maand	Energie	Bijdrage hernieuwbare energie en WK	Transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	89.83 €	2.01 €	8.26 €	42.47 €	8.54 €	151.10 €	- 0.00 €
2009-02	86.48 €	2.01 €	8.26 €	43.76 €	9.14 €	149.66 €	0.00 €
2009-03	80.31 €	2.01 €	8.26 €	45.10 €	9.01 €	144.69 €	0.00 €
2009-04	68.65 €	2.01 €	8.28 €	47.30 €	9.60 €	135.85 €	0.00 €
2009-05	65.41 €	2.01 €	8.28 €	48.17 €	9.28 €	133.16 €	0.01 €
2009-06	66.50 €	2.01 €	8.39 €	48.39 €	10.42 €	135.72 €	0.00 €
2009-07	66.56 €	2.01 €	8.29 €	48.64 €	10.15 €	135.64 €	- 0.01 €
2009-08	65.83 €	2.01 €	8.29 €	49.97 €	10.56 €	136.66 €	0.00 €
2009-09	68.32 €	2.01 €	8.31 €	47.89 €	9.74 €	136.27 €	0.00 €
2009-10	72.05 €	1.99 €	8.69 €	46.93 €	9.00 €	138.68 €	0.01 €
2009-11	72.99 €	1.99 €	8.71 €	45.46 €	9.47 €	138.61 €	- 0.00 €
2009-12	71.69 €	2.03 €	8.72 €	43.70 €	9.29 €	135.42 €	- 0.00 €
2010-01	70.11 €	2.28 €	8.69 €	44.07 €	9.98 €	135.13 €	0.00 €
2010-02	69.81 €	2.28 €	8.70 €	43.98 €	10.40 €	135.16 €	- 0.01 €
2010-03	67.81 €	2.28 €	8.70 €	44.35 €	10.45 €	133.60 €	0.00 €
2010-04	63.35 €	2.27 €	8.70 €	47.51 €	11.29 €	133.13 €	0.00 €
2010-05	63.60 €	2.29 €	8.72 €	48.24 €	11.27 €	134.12 €	- 0.00 €
2010-06	67.33 €	2.30 €	8.69 €	48.49 €	11.21 €	138.03 €	- €
2010-07	70.35 €	2.33 €	8.71 €	49.88 €	11.16 €	142.43 €	0.00 €
2010-08	70.75 €	2.32 €	8.72 €	51.38 €	12.45 €	145.62 €	- 0.00 €
2010-09	72.62 €	2.32 €	8.71 €	49.16 €	11.49 €	144.30 €	- 0.00 €
2010-10	74.07 €	2.32 €	8.68 €	47.77 €	11.14 €	143.99 €	0.01 €
2010-11	71.99 €	2.31 €	8.69 €	46.75 €	10.75 €	140.51 €	0.00 €
2010-12	71.89 €	2.35 €	8.72 €	45.25 €	10.15 €	138.37 €	- 0.01 €
2011-01	71.91 €	2.53 €	8.60 €	46.63 €	10.43 €	140.10 €	- 0.00 €
2011-02	72.76 €	2.54 €	8.71 €	48.77 €	11.04 €	143.82 €	- 0.00 €
2011-03	71.16 €	2.54 €	8.66 €	49.79 €	10.58 €	142.73 €	0.00 €
2011-04	70.26 €	2.55 €	8.66 €	52.97 €	12.28 €	146.72 €	0.00 €
2011-05	71.85 €	2.55 €	8.67 €	53.14 €	11.87 €	148.08 €	- 0.00 €
2011-06	71.17 €	2.55 €	8.68 €	54.17 €	12.10 €	148.67 €	- 0.00 €
2011-07	73.61 €	2.56 €	8.66 €	56.78 €	12.70 €	154.30 €	- 0.00 €
2011-08	72.42 €	2.57 €	8.69 €	56.10 €	12.42 €	152.19 €	- 0.00 €
2011-09	74.87 €	2.57 €	8.67 €	54.98 €	12.06 €	153.14 €	0.00 €
2011-10	77.41 €	2.56 €	8.65 €	53.28 €	11.08 €	152.99 €	0.00 €
2011-11	77.04 €	2.57 €	8.68 €	51.91 €	10.93 €	151.13 €	0.00 €
2011-12	75.65 €	2.58 €	8.73 €	51.19 €	10.69 €	148.84 €	0.00 €
2012-01	72.92 €	2.70 €	8.64 €	51.60 €	10.33 €	146.20 €	- 0.00 €
2012-02	72.37 €	2.71 €	8.73 €	51.03 €	10.35 €	145.19 €	- 0.00 €
2012-03	71.67 €	2.70 €	9.60 €	53.15 €	11.37 €	148.50 €	0.01 €
2012-04	68.60 €	2.71 €	11.19 €	54.88 €	11.34 €	148.73 €	0.00 €
2012-05	66.81 €	2.67 €	11.22 €	54.54 €	9.78 €	145.02 €	- 0.01 €
2012-06	66.73 €	2.67 €	11.66 €	56.32 €	9.52 €	146.90 €	- 0.00 €
2012-07	64.88 €	2.63 €	12.31 €	57.84 €	10.45 €	148.10 €	- 0.00 €
2012-08	64.79 €	2.65 €	11.05 €	56.82 €	10.40 €	145.72 €	0.00 €
2012-09	67.67 €	2.69 €	11.25 €	56.30 €	11.07 €	148.97 €	- 0.00 €
2012-10	72.08 €	2.69 €	11.25 €	54.78 €	10.29 €	151.09 €	0.00 €
2012-11	72.00 €	2.68 €	11.21 €	51.53 €	10.34 €	147.76 €	0.01 €
2012-12	69.59 €	2.61 €	10.79 €	50.75 €	8.83 €	142.58 €	0.00 €
2013-01	70.29 €	2.88 €	11.43 €	51.11 €	8.99 €	144.68 €	-0.02 €
2013-02	69.31 €	2.88 €	11.57 €	53.99 €	9.74 €	147.44 €	-0.05 €
2013-03	67.31 €	2.87 €	11.38 €	54.53 €	9.88 €	145.97 €	0.00 €
2013-04	63.43 €	2.88 €	11.47 €	57.18 €	10.45 €	145.42 €	0.00 €
2013-05	62.83 €	2.89 €	11.47 €	57.46 €	10.79 €	145.43 €	-0.02 €
2013-06	61.77 €	2.89 €	12.00 €	58.21 €	11.18 €	146.06 €	0.01 €
2013-07	57.00 €	2.99 €	12.02 €	56.46 €	9.87 €	138.36 €	0.03 €
2013-08	58.29 €	2.99 €	11.04 €	60.59 €	11.36 €	144.28 €	0.00 €
2013-09	59.62 €	2.91 €	11.37 €	59.29 €	10.61 €	143.77 €	-0.03 €
2013-10	62.52 €	2.94 €	11.46 €	58.06 €	10.37 €	145.30 €	-0.06 €
2013-11	61.81 €	2.93 €	11.29 €	56.68 €	10.32 €	142.96 €	-0.07 €

Brussel - Elektriciteit - Klasse E3: 100 - 700 MWh

Jaar-Maand	Energie	Bijdrage hernieuwbare energie en WK	Transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	84.25 €	1.98 €	8.22 €	28.20 €	6.73 €	129.39 €	0.01 €
2009-02	82.15 €	1.98 €	8.29 €	29.62 €	7.24 €	129.29 €	0.00 €
2009-03	77.08 €	1.98 €	8.29 €	29.30 €	6.66 €	123.31 €	- 0.00 €
2009-04	67.93 €	1.99 €	8.32 €	30.77 €	7.15 €	116.13 €	- 0.01 €
2009-05	64.78 €	1.97 €	8.30 €	30.60 €	5.96 €	111.61 €	0.01 €
2009-06	66.98 €	1.99 €	8.45 €	31.00 €	6.83 €	115.25 €	- 0.00 €
2009-07	67.01 €	1.98 €	8.18 €	30.01 €	7.02 €	114.21 €	0.01 €
2009-08	64.54 €	1.88 €	8.29 €	30.66 €	6.80 €	112.17 €	0.00 €
2009-09	66.87 €	1.88 €	8.32 €	30.01 €	6.84 €	113.91 €	- 0.00 €
2009-10	69.74 €	1.89 €	8.72 €	28.73 €	6.40 €	115.48 €	0.01 €
2009-11	70.36 €	1.88 €	8.73 €	28.32 €	6.56 €	115.85 €	- 0.00 €
2009-12	69.22 €	1.90 €	8.74 €	27.87 €	6.56 €	114.30 €	0.00 €
2010-01	66.97 €	2.23 €	8.70 €	28.34 €	7.62 €	113.86 €	- 0.00 €
2010-02	67.37 €	2.22 €	8.71 €	28.96 €	8.37 €	115.63 €	0.00 €
2010-03	66.20 €	2.19 €	8.73 €	28.42 €	7.79 €	113.33 €	0.00 €
2010-04	63.70 €	2.19 €	8.74 €	29.92 €	8.41 €	112.96 €	0.00 €
2010-05	62.01 €	2.21 €	8.73 €	29.90 €	8.30 €	111.15 €	0.00 €
2010-06	66.48 €	2.22 €	8.72 €	29.56 €	8.06 €	115.04 €	0.00 €
2010-07	65.81 €	2.22 €	8.72 €	29.63 €	7.93 €	114.30 €	- 0.01 €
2010-08	65.63 €	2.21 €	8.72 €	30.76 €	8.76 €	116.07 €	0.00 €
2010-09	67.64 €	2.20 €	8.72 €	29.85 €	8.72 €	117.13 €	- €
2010-10	68.28 €	2.22 €	8.72 €	29.16 €	8.14 €	116.52 €	- 0.00 €
2010-11	67.85 €	2.20 €	8.71 €	28.96 €	8.19 €	115.92 €	- 0.00 €
2010-12	67.69 €	2.22 €	8.75 €	28.04 €	7.77 €	114.47 €	0.01 €
2011-01	68.01 €	2.44 €	8.63 €	29.45 €	8.09 €	116.62 €	0.00 €
2011-02	69.13 €	2.45 €	8.71 €	30.80 €	8.56 €	119.66 €	0.00 €
2011-03	68.03 €	2.44 €	8.67 €	30.21 €	8.39 €	117.73 €	- 0.00 €
2011-04	66.19 €	2.45 €	8.68 €	31.47 €	8.77 €	117.56 €	0.00 €
2011-05	67.90 €	2.46 €	8.69 €	30.85 €	8.71 €	118.60 €	- 0.01 €
2011-06	67.17 €	2.47 €	8.68 €	31.38 €	8.92 €	118.62 €	0.00 €
2011-07	68.29 €	2.46 €	8.69 €	32.19 €	9.20 €	120.83 €	- 0.00 €
2011-08	67.87 €	2.47 €	8.69 €	31.66 €	8.87 €	119.55 €	0.00 €
2011-09	69.89 €	2.47 €	8.68 €	31.18 €	8.72 €	120.94 €	- 0.00 €
2011-10	65.85 €	2.37 €	8.69 €	28.22 €	7.18 €	112.31 €	- 0.00 €
2011-11	65.64 €	2.34 €	8.66 €	28.26 €	7.30 €	112.20 €	0.00 €
2011-12	66.36 €	2.29 €	8.76 €	28.48 €	6.98 €	112.89 €	0.00 €
2012-01	69.49 €	2.56 €	8.66 €	30.56 €	8.08 €	119.37 €	0.00 €
2012-02	69.28 €	2.57 €	8.75 €	30.64 €	8.29 €	119.53 €	- 0.01 €
2012-03	68.77 €	2.58 €	9.64 €	31.32 €	8.13 €	120.44 €	- 0.00 €
2012-04	65.68 €	2.60 €	11.28 €	32.56 €	8.49 €	120.61 €	- 0.00 €
2012-05	64.88 €	2.61 €	11.27 €	31.86 €	7.74 €	118.35 €	- 0.00 €
2012-06	65.57 €	2.61 €	11.31 €	32.34 €	7.77 €	119.60 €	0.00 €
2012-07	64.42 €	2.62 €	12.39 €	33.45 €	8.14 €	121.01 €	0.01 €
2012-08	62.83 €	2.63 €	11.27 €	32.50 €	7.63 €	116.85 €	- 0.01 €
2012-09	64.29 €	2.61 €	11.25 €	32.83 €	7.79 €	118.77 €	- 0.00 €
2012-10	68.58 €	2.60 €	11.25 €	31.92 €	7.39 €	121.74 €	- 0.00 €
2012-11	68.21 €	2.59 €	11.32 €	31.78 €	7.46 €	121.37 €	0.01 €
2012-12	67.37 €	2.60 €	11.16 €	31.63 €	7.23 €	119.98 €	- 0.01 €
2013-01	67.26 €	2.84 €	11.27 €	30.56 €	6.78 €	118.70 €	- 0.00 €
2013-02	66.90 €	2.86 €	11.48 €	32.18 €	7.55 €	120.96 €	- 0.01 €
2013-03	64.93 €	2.85 €	11.34 €	31.73 €	7.36 €	118.22 €	0.00 €
2013-04	61.99 €	2.87 €	11.65 €	33.45 €	7.79 €	117.75 €	0.01 €
2013-05	61.03 €	2.88 €	11.44 €	32.83 €	7.80 €	116.00 €	0.00 €
2013-06	60.47 €	2.90 €	12.15 €	33.16 €	7.98 €	116.66 €	- 0.00 €
2013-07	57.67 €	2.91 €	12.03 €	33.32 €	7.73 €	113.65 €	- 0.00 €
2013-08	57.33 €	2.92 €	11.26 €	33.79 €	7.94 €	113.23 €	0.00 €
2013-09	58.15 €	2.90 €	11.57 €	33.51 €	7.85 €	113.98 €	0.00 €
2013-10	60.90 €	2.87 €	11.59 €	32.84 €	7.64 €	115.84 €	- 0.01 €
2013-11	59.82 €	2.87 €	11.59 €	33.05 €	7.77 €	115.09 €	- 0.00 €

Brussel - Elektriciteit - Klasse E4: 700 – 1 600 MWh

Jaar-Maand	Energie	Bijdrage hernieuwbare energie en WK	Transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	79.16 €	1.98 €	8.16 €	18.86 €	5.73 €	113.89 €	- 0.00 €
2009-02	78.33 €	1.97 €	8.19 €	19.89 €	6.21 €	114.58 €	- 0.01 €
2009-03	74.99 €	1.98 €	8.22 €	19.13 €	5.47 €	109.78 €	- €
2009-04	68.19 €	1.98 €	8.23 €	19.58 €	5.63 €	103.61 €	- 0.00 €
2009-05	65.03 €	1.99 €	8.20 €	19.39 €	4.28 €	98.88 €	- 0.00 €
2009-06	68.20 €	1.99 €	8.27 €	19.45 €	4.84 €	102.73 €	- 0.00 €
2009-07	67.85 €	1.98 €	8.25 €	19.44 €	5.12 €	102.63 €	- 0.01 €
2009-08	64.09 €	1.82 €	8.27 €	19.70 €	4.82 €	98.70 €	- 0.00 €
2009-09	66.34 €	1.82 €	8.26 €	19.74 €	4.87 €	101.03 €	0.00 €
2009-10	68.50 €	1.83 €	8.67 €	18.09 €	4.61 €	101.70 €	- 0.00 €
2009-11	68.72 €	1.83 €	8.67 €	18.22 €	5.05 €	102.48 €	- 0.00 €
2009-12	68.34 €	1.83 €	8.72 €	18.32 €	4.87 €	102.08 €	0.00 €
2010-01	65.83 €	2.12 €	8.82 €	18.41 €	5.42 €	100.61 €	0.00 €
2010-02	67.36 €	2.12 €	8.84 €	19.13 €	5.77 €	103.20 €	- 0.00 €
2010-03	66.77 €	2.11 €	8.77 €	18.36 €	5.20 €	101.21 €	- 0.00 €
2010-04	65.66 €	2.12 €	8.82 €	19.21 €	4.82 €	100.62 €	- 0.01 €
2010-05	63.65 €	2.13 €	8.83 €	18.99 €	5.44 €	99.04 €	0.00 €
2010-06	67.51 €	2.12 €	8.79 €	18.54 €	5.14 €	102.09 €	0.00 €
2010-07	66.75 €	2.11 €	8.82 €	18.61 €	4.99 €	101.28 €	- 0.00 €
2010-08	66.55 €	2.11 €	8.78 €	19.29 €	5.47 €	102.20 €	- 0.01 €
2010-09	68.10 €	2.12 €	8.78 €	19.04 €	5.77 €	103.80 €	- 0.00 €
2010-10	67.41 €	2.14 €	8.83 €	18.73 €	5.35 €	102.46 €	- 0.00 €
2010-11	67.06 €	2.14 €	8.82 €	19.05 €	5.46 €	102.53 €	- 0.00 €
2010-12	67.37 €	2.14 €	8.82 €	18.25 €	5.23 €	101.81 €	0.00 €
2011-01	66.52 €	2.37 €	8.82 €	19.22 €	5.76 €	102.70 €	0.00 €
2011-02	67.56 €	2.37 €	8.87 €	20.00 €	6.02 €	104.82 €	- 0.00 €
2011-03	67.31 €	2.37 €	8.85 €	19.29 €	5.77 €	103.59 €	0.00 €
2011-04	64.26 €	2.37 €	8.89 €	20.02 €	6.03 €	101.57 €	- 0.00 €
2011-05	65.27 €	2.37 €	8.93 €	19.57 €	5.81 €	101.94 €	0.00 €
2011-06	65.10 €	2.36 €	8.75 €	19.87 €	6.02 €	102.10 €	- 0.01 €
2011-07	65.26 €	2.37 €	8.76 €	19.68 €	6.35 €	102.43 €	0.00 €
2011-08	65.66 €	2.39 €	8.78 €	19.52 €	6.10 €	102.45 €	- 0.00 €
2011-09	67.51 €	2.39 €	8.95 €	19.27 €	5.93 €	104.06 €	- 0.00 €
2011-10	68.81 €	2.39 €	8.95 €	19.30 €	5.99 €	105.45 €	- 0.00 €
2011-11	68.39 €	2.39 €	8.96 €	19.60 €	6.35 €	105.69 €	0.00 €
2011-12	68.85 €	2.37 €	8.89 €	18.91 €	6.22 €	105.23 €	- 0.00 €
2012-01	66.17 €	2.43 €	9.03 €	20.12 €	6.09 €	103.85 €	- 0.00 €
2012-02	66.81 €	2.48 €	9.07 €	20.39 €	6.50 €	105.26 €	0.00 €
2012-03	66.61 €	2.42 €	9.52 €	20.17 €	6.16 €	104.88 €	0.01 €
2012-04	63.46 €	2.48 €	11.45 €	20.93 €	6.31 €	104.63 €	0.00 €
2012-05	63.20 €	2.45 €	11.27 €	20.28 €	5.85 €	103.05 €	0.00 €
2012-06	64.34 €	2.45 €	11.28 €	20.41 €	5.89 €	104.37 €	- 0.00 €
2012-07	63.52 €	2.49 €	12.60 €	20.20 €	5.70 €	104.51 €	0.00 €
2012-08	62.35 €	2.55 €	11.58 €	20.02 €	5.67 €	102.17 €	0.00 €
2012-09	62.88 €	2.54 €	11.56 €	20.42 €	5.92 €	103.33 €	0.00 €
2012-10	67.46 €	2.52 €	11.56 €	20.14 €	5.80 €	107.48 €	0.00 €
2012-11	66.76 €	2.51 €	11.56 €	20.52 €	6.00 €	107.34 €	- 0.00 €
2012-12	65.48 €	2.51 €	11.46 €	20.49 €	5.96 €	105.90 €	- 0.00 €
2013-01	64.41 €	2.78 €	11.49 €	21.02 €	5.85 €	105.53 €	- 0.02 €
2013-02	64.29 €	2.78 €	11.52 €	21.90 €	6.45 €	106.93 €	- 0.01 €
2013-03	63.13 €	2.77 €	11.53 €	21.19 €	6.22 €	104.80 €	- 0.05 €
2013-04	60.13 €	2.77 €	11.54 €	21.49 €	6.44 €	102.37 €	0.00 €
2013-05	59.15 €	2.76 €	11.32 €	21.22 €	6.39 €	100.84 €	- 0.00 €
2013-06	59.05 €	2.80 €	12.28 €	20.67 €	6.36 €	101.16 €	0.00 €
2013-07	57.00 €	2.89 €	11.91 €	20.13 €	5.87 €	97.82 €	0.02 €
2013-08	56.47 €	2.86 €	11.55 €	20.22 €	6.21 €	97.32 €	0.00 €
2013-09	56.89 €	2.82 €	11.78 €	20.46 €	6.37 €	98.29 €	- 0.03 €
2013-10	59.97 €	2.78 €	11.79 €	20.08 €	6.27 €	100.90 €	- 0.01 €
2013-11	58.88 €	2.78 €	11.81 €	20.66 €	6.61 €	100.78 €	0.03 €
2013-12	58.84 €	2.79 €	11.84 €	20.52 €	6.47 €	100.45 €	- 0.00 €

Brussel - Elektriciteit - Klasse E5: 1.6 - 6 GWh

Jaar-Maand	Energie	Bijdrage hernieuwbare energie en WK	Transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	74.92 €	1.87 €	8.20 €	15.00 €	5.02 €	105.01 €	- 0.01 €
2009-02	74.74 €	1.89 €	8.25 €	15.45 €	5.34 €	105.67 €	- 0.01 €
2009-03	72.48 €	1.91 €	8.32 €	14.96 €	4.57 €	102.24 €	- 0.00 €
2009-04	67.35 €	1.87 €	8.22 €	15.14 €	4.73 €	97.31 €	0.00 €
2009-05	65.16 €	1.91 €	8.22 €	14.90 €	3.55 €	93.74 €	0.00 €
2009-06	67.69 €	1.92 €	8.22 €	14.80 €	4.06 €	96.69 €	- 0.00 €
2009-07	68.04 €	1.92 €	8.22 €	14.71 €	4.18 €	97.07 €	0.00 €
2009-08	67.06 €	1.82 €	8.22 €	14.99 €	4.53 €	96.61 €	- 0.01 €
2009-09	66.51 €	1.65 €	8.23 €	15.38 €	4.02 €	95.79 €	- 0.00 €
2009-10	67.95 €	1.65 €	8.68 €	14.28 €	3.85 €	96.41 €	- 0.00 €
2009-11	67.34 €	1.66 €	8.68 €	14.45 €	4.11 €	96.24 €	0.00 €
2009-12	67.69 €	1.66 €	8.67 €	14.42 €	4.07 €	96.51 €	- 0.00 €
2010-01	63.44 €	1.95 €	8.80 €	14.67 €	4.55 €	93.40 €	- 0.01 €
2010-02	64.86 €	1.91 €	8.80 €	15.20 €	4.81 €	95.58 €	- 0.00 €
2010-03	64.77 €	1.92 €	8.79 €	14.58 €	4.38 €	94.44 €	- 0.00 €
2010-04	64.08 €	1.93 €	8.88 €	14.90 €	4.10 €	93.89 €	- 0.00 €
2010-05	62.07 €	1.95 €	8.87 €	14.77 €	4.60 €	92.25 €	0.00 €
2010-06	65.21 €	1.91 €	8.76 €	14.42 €	4.32 €	94.62 €	- 0.00 €
2010-07	64.51 €	1.94 €	8.87 €	13.99 €	4.12 €	93.43 €	- 0.00 €
2010-08	64.72 €	1.94 €	8.77 €	14.49 €	4.59 €	94.50 €	- 0.00 €
2010-09	65.72 €	1.93 €	8.80 €	14.75 €	4.89 €	96.08 €	- 0.01 €
2010-10	64.94 €	1.94 €	8.75 €	14.37 €	4.54 €	94.54 €	- 0.00 €
2010-11	64.57 €	1.92 €	8.77 €	14.93 €	4.71 €	94.90 €	- 0.00 €
2010-12	64.99 €	1.95 €	8.79 €	14.52 €	4.53 €	94.76 €	- 0.00 €
2011-01	63.80 €	2.44 €	8.84 €	14.75 €	5.49 €	95.33 €	0.00 €
2011-02	65.55 €	2.42 €	9.03 €	15.28 €	5.94 €	98.22 €	0.00 €
2011-03	64.99 €	2.44 €	8.84 €	14.58 €	5.42 €	96.28 €	0.00 €
2011-04	62.50 €	2.24 €	8.82 €	14.79 €	5.31 €	93.64 €	0.00 €
2011-05	63.51 €	2.24 €	8.83 €	14.45 €	5.10 €	94.13 €	- 0.00 €
2011-06	63.18 €	2.23 €	8.83 €	14.53 €	5.26 €	94.04 €	- 0.00 €
2011-07	63.12 €	2.23 €	8.84 €	14.47 €	5.44 €	94.09 €	- 0.00 €
2011-08	63.59 €	2.24 €	8.83 €	14.35 €	5.22 €	94.23 €	- 0.01 €
2011-09	65.55 €	2.25 €	8.83 €	14.37 €	5.18 €	96.17 €	- 0.00 €
2011-10	66.48 €	2.25 €	8.82 €	14.52 €	5.29 €	97.36 €	- 0.00 €
2011-11	66.11 €	2.22 €	8.83 €	14.90 €	5.60 €	97.68 €	0.00 €
2011-12	67.20 €	2.12 €	8.81 €	15.08 €	5.40 €	98.62 €	0.00 €
2012-01	67.17 €	2.08 €	8.86 €	15.32 €	5.35 €	98.78 €	0.01 €
2012-02	67.45 €	2.06 €	8.87 €	15.42 €	5.55 €	99.35 €	- 0.00 €
2012-03	67.34 €	2.05 €	9.71 €	15.27 €	5.33 €	99.70 €	- 0.00 €
2012-04	63.43 €	2.09 €	11.34 €	15.71 €	5.46 €	98.03 €	- 0.00 €
2012-05	63.05 €	2.05 €	11.22 €	15.14 €	4.91 €	96.37 €	0.00 €
2012-06	64.13 €	2.04 €	11.22 €	15.14 €	4.90 €	97.43 €	0.00 €
2012-07	62.17 €	1.91 €	12.07 €	15.02 €	4.89 €	96.06 €	- 0.00 €
2012-08	63.16 €	2.16 €	11.37 €	14.90 €	5.23 €	96.81 €	- 0.01 €
2012-09	63.10 €	2.15 €	11.37 €	15.39 €	5.46 €	97.47 €	- 0.00 €
2012-10	66.82 €	2.13 €	11.36 €	15.20 €	5.29 €	100.81 €	0.00 €
2012-11	66.14 €	2.14 €	11.36 €	15.61 €	5.43 €	100.67 €	- 0.00 €
2012-12	64.84 €	2.09 €	11.37 €	15.75 €	5.39 €	99.44 €	- 0.00 €
2013-01	62.88 €	2.44 €	11.54 €	18.69 €	5.38 €	100.91 €	- 0.01 €
2013-02	62.51 €	2.48 €	11.53 €	18.64 €	5.81 €	100.96 €	- 0.01 €
2013-03	61.70 €	2.46 €	11.45 €	17.86 €	5.55 €	99.01 €	- 0.01 €
2013-04	59.66 €	2.73 €	11.48 €	15.40 €	5.76 €	95.12 €	0.10 €
2013-05	58.90 €	2.75 €	10.86 €	14.55 €	5.79 €	92.76 €	- 0.08 €
2013-06	59.23 €	2.75 €	11.86 €	14.97 €	5.75 €	94.66 €	0.08 €
2013-07	56.28 €	2.49 €	11.56 €	14.85 €	5.42 €	90.59 €	- 0.02 €
2013-08	55.53 €	2.49 €	11.52 €	15.21 €	5.63 €	90.35 €	- 0.02 €
2013-09	55.94 €	2.48 €	11.50 €	15.51 €	5.68 €	91.10 €	- 0.01 €
2013-10	59.40 €	2.47 €	11.51 €	15.42 €	5.54 €	94.36 €	0.03 €
2013-11	57.90 €	2.46 €	11.49 €	15.89 €	6.02 €	93.73 €	- 0.03 €
2013-12	58.03 €	2.45 €	11.49 €	15.63 €	5.82 €	93.39 €	- 0.01 €

Brussel - Elektriciteit - Klasse E6: 6 - 20 GWh

Jaar-Maand	Energie	Bijdrage hernieuwbare energie en WK	Transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	75.50 €	2.09 €	8.23 €	11.08 €	3.73 €	100.63 €	- 0.00 €

2009-02	76.81 €	1.78 €	8.00 €	11.45 €	3.96 €	102.00 €	-	0.00 €
2009-03	75.56 €	1.73 €	7.99 €	11.02 €	3.64 €	99.93 €	-	0.00 €
2009-04	73.21 €	1.72 €	7.98 €	11.24 €	3.71 €	97.86 €		0.01 €
2009-05	70.53 €	1.73 €	7.99 €	11.27 €	3.18 €	94.70 €		0.01 €
2009-06	72.69 €	1.74 €	7.98 €	11.19 €	3.15 €	96.75 €		0.00 €
2009-07	70.86 €	1.74 €	7.98 €	11.30 €	3.32 €	95.21 €		0.00 €
2009-08	71.93 €	1.82 €	7.94 €	11.24 €	3.67 €	96.60 €	-	0.01 €
2009-09	70.08 €	1.59 €	8.00 €	11.46 €	3.25 €	94.39 €	-	0.00 €
2009-10	70.93 €	1.59 €	8.43 €	10.86 €	3.30 €	95.11 €		0.00 €
2009-11	69.95 €	1.58 €	8.63 €	10.90 €	3.36 €	94.42 €	-	0.01 €
2009-12	71.09 €	1.55 €	8.63 €	10.92 €	3.35 €	95.53 €		0.00 €
2010-01	63.42 €	2.13 €	8.82 €	10.36 €	4.22 €	88.95 €	-	0.00 €
2010-02	65.30 €	2.15 €	8.81 €	10.80 €	4.47 €	91.53 €	-	0.00 €
2010-03	65.59 €	2.15 €	8.81 €	10.50 €	4.01 €	91.06 €		0.01 €
2010-04	65.43 €	2.12 €	8.82 €	10.71 €	3.49 €	90.57 €	-	0.00 €
2010-05	63.14 €	2.17 €	8.82 €	10.78 €	4.24 €	89.13 €	-	0.00 €
2010-06	65.59 €	2.18 €	8.81 €	10.65 €	4.05 €	91.28 €		0.00 €
2010-07	63.85 €	2.18 €	8.80 €	10.48 €	3.86 €	89.18 €		0.01 €
2010-08	64.70 €	2.18 €	8.81 €	10.67 €	4.12 €	90.47 €	-	0.00 €
2010-09	65.30 €	2.18 €	8.76 €	10.72 €	4.50 €	91.47 €	-	0.00 €
2010-10	64.24 €	2.02 €	8.80 €	11.04 €	3.74 €	89.83 €		0.01 €
2010-11	64.03 €	2.02 €	8.79 €	11.12 €	3.79 €	89.74 €	-	0.00 €
2010-12	65.06 €	2.01 €	8.76 €	11.15 €	3.68 €	90.66 €		- €
2011-01	61.76 €	2.41 €	8.96 €	10.58 €	3.96 €	87.67 €		- €
2011-02	62.62 €	2.42 €	9.00 €	10.88 €	4.27 €	89.19 €		0.01 €
2011-03	62.89 €	2.42 €	8.99 €	10.60 €	3.75 €	88.65 €		0.00 €
2011-04	61.30 €	2.43 €	8.99 €	10.80 €	4.10 €	87.61 €	-	0.00 €
2011-05	62.23 €	2.43 €	8.99 €	10.67 €	4.07 €	88.39 €		0.00 €
2011-06	62.04 €	2.42 €	9.00 €	10.81 €	4.24 €	88.50 €	-	0.00 €
2011-07	61.34 €	2.41 €	9.00 €	10.61 €	4.37 €	87.72 €		0.00 €
2011-08	62.48 €	2.42 €	8.98 €	10.46 €	4.18 €	88.52 €		- €
2011-09	63.28 €	2.43 €	8.98 €	10.49 €	4.18 €	89.35 €	-	0.01 €
2011-10	62.09 €	2.42 €	8.99 €	10.51 €	4.12 €	88.11 €	-	0.00 €
2011-11	62.11 €	2.58 €	9.12 €	9.79 €	4.35 €	87.96 €		0.00 €
2011-12	63.27 €	2.31 €	8.84 €	10.74 €	4.33 €	89.48 €	-	0.00 €
2012-01	64.18 €	2.65 €	9.27 €	10.96 €	4.37 €	91.43 €		0.00 €
2012-02	62.59 €	2.64 €	9.26 €	11.29 €	4.63 €	90.41 €	-	0.00 €
2012-03	63.60 €	2.53 €	9.68 €	11.40 €	4.46 €	91.67 €		0.00 €
2012-04	61.50 €	2.66 €	11.44 €	11.42 €	4.63 €	91.65 €		0.00 €
2012-05	61.14 €	2.62 €	11.27 €	11.21 €	4.27 €	90.52 €		- €
2012-06	62.24 €	2.62 €	11.27 €	11.23 €	4.28 €	91.64 €		- €
2012-07	63.00 €	2.39 €	12.86 €	11.52 €	4.36 €	94.13 €		0.01 €
2012-08	61.63 €	2.39 €	11.73 €	11.50 €	4.21 €	91.45 €		0.00 €
2012-09	61.52 €	2.40 €	11.72 €	11.75 €	4.42 €	91.82 €	-	0.00 €
2012-10	63.46 €	2.69 €	11.84 €	11.55 €	4.43 €	93.96 €	-	0.00 €
2012-11	62.89 €	2.45 €	11.76 €	11.94 €	4.48 €	93.53 €		0.01 €
2012-12	61.62 €	2.43 €	11.62 €	12.13 €	4.47 €	92.27 €	-	0.00 €
2013-01	60.93 €	2.73 €	10.72 €	13.34 €	4.68 €	92.44 €		0.04 €
2013-02	60.84 €	2.81 €	10.77 €	13.46 €	4.79 €	92.68 €		0.00 €
2013-03	59.47 €	2.74 €	11.21 €	12.90 €	4.54 €	90.82 €	-	0.04 €
2013-04	57.65 €	2.72 €	11.81 €	12.14 €	4.83 €	89.15 €		0.00 €
2013-05	57.07 €	2.72 €	11.42 €	12.06 €	4.89 €	88.17 €		0.01 €
2013-06	57.18 €	2.69 €	12.47 €	11.67 €	4.69 €	88.68 €	-	0.01 €
2013-07	56.68 €	2.69 €	11.79 €	11.49 €	4.36 €	87.00 €		0.00 €
2013-08	55.72 €	2.70 €	11.85 €	11.64 €	4.54 €	86.47 €		0.01 €
2013-09	56.54 €	2.74 €	11.88 €	11.79 €	4.65 €	87.64 €		0.04 €
2013-10	58.57 €	2.73 €	11.90 €	11.78 €	4.70 €	89.70 €		0.02 €
2013-11	57.21 €	2.84 €	11.91 €	12.09 €	5.01 €	89.09 €		0.02 €
2013-12	57.73 €	2.82 €	11.98 €	12.13 €	4.97 €	89.63 €	-	0.01 €

Bijlage 2 Detail van de aardgasprijs [€/MWh]

Brussel - Gas - Klasse G1: <120 MWh

Jaar-Maand	Energie inclusief transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	37.60 €	12.58 €	1.33 €	51.51 €	0.00 €
2009-02	37.62 €	13.52 €	1.32 €	52.47 €	0.00 €
2009-03	35.80 €	15.03 €	1.33 €	52.16 €	- €
2009-04	29.44 €	19.55 €	1.32 €	50.31 €	- 0.00 €
2009-05	26.95 €	15.84 €	1.38 €	44.17 €	- €
2009-06	26.45 €	16.06 €	1.38 €	43.89 €	- €
2009-07	24.51 €	17.06 €	1.38 €	42.96 €	0.00 €
2009-08	23.47 €	15.45 €	1.38 €	40.31 €	0.01 €
2009-09	23.59 €	16.22 €	1.38 €	41.19 €	- €
2009-10	27.50 €	17.81 €	1.34 €	46.66 €	0.01 €
2009-11	27.64 €	15.33 €	1.35 €	44.32 €	- 0.00 €
2009-12	27.58 €	13.03 €	1.34 €	41.96 €	0.00 €
2010-01	28.54 €	13.36 €	1.52 €	43.43 €	0.01 €
2010-02	28.99 €	13.63 €	1.29 €	43.91 €	- 0.00 €
2010-03	28.95 €	14.66 €	1.29 €	44.90 €	0.00 €
2010-04	30.09 €	17.36 €	1.28 €	48.72 €	- 0.00 €
2010-05	30.69 €	19.33 €	1.27 €	51.28 €	- 0.00 €
2010-06	31.40 €	17.62 €	1.33 €	50.34 €	- 0.01 €
2010-07	33.51 €	18.55 €	1.32 €	53.36 €	- 0.01 €
2010-08	33.72 €	17.83 €	1.31 €	52.86 €	- 0.00 €
2010-09	33.84 €	18.05 €	1.33 €	53.21 €	- 0.01 €
2010-10	34.86 €	18.65 €	1.26 €	54.78 €	- 0.00 €
2010-11	34.67 €	15.21 €	1.27 €	51.16 €	0.00 €
2010-12	34.77 €	13.47 €	1.31 €	49.54 €	- 0.00 €
2011-01	34.94 €	12.11 €	1.47 €	48.51 €	- 0.00 €
2011-02	34.97 €	12.76 €	1.47 €	49.20 €	0.00 €
2011-03	35.78 €	14.57 €	1.46 €	51.81 €	0.00 €
2011-04	38.31 €	19.17 €	1.45 €	58.92 €	- 0.00 €
2011-05	39.72 €	22.73 €	1.44 €	63.89 €	0.00 €
2011-06	39.34 €	22.45 €	1.44 €	63.23 €	0.00 €
2011-07	42.85 €	27.63 €	1.44 €	71.93 €	0.00 €
2011-08	42.54 €	26.21 €	1.41 €	70.17 €	0.00 €
2011-09	43.28 €	24.18 €	1.46 €	68.93 €	- 0.00 €
2011-10	42.90 €	18.14 €	1.46 €	62.50 €	- 0.00 €
2011-11	42.61 €	14.79 €	1.46 €	58.86 €	- 0.00 €
2011-12	42.47 €	13.79 €	1.53 €	57.79 €	- 0.00 €
2012-01	39.55 €	12.51 €	2.42 €	54.48 €	0.00 €
2012-02	41.21 €	13.27 €	2.32 €	56.80 €	- 0.00 €
2012-03	40.42 €	14.21 €	2.77 €	57.40 €	0.00 €
2012-04	43.82 €	17.37 €	3.17 €	64.35 €	- 0.00 €
2012-05	43.44 €	19.11 €	3.46 €	66.04 €	0.02 €
2012-06	43.64 €	24.73 €	4.25 €	72.64 €	0.02 €
2012-07	43.33 €	27.81 €	4.91 €	76.05 €	- 0.00 €
2012-08	42.62 €	28.74 €	5.47 €	76.83 €	- 0.00 €
2012-09	43.48 €	24.29 €	4.77 €	72.53 €	- 0.01 €
2012-10	44.00 €	18.96 €	3.41 €	66.37 €	0.00 €
2012-11	43.86 €	15.95 €	2.77 €	62.58 €	0.00 €
2012-12	44.35 €	15.18 €	2.27 €	61.80 €	0.00 €
2013-01	44.98 €	14.61 €	2.53 €	62.12 €	0.00 €
2013-02	41.11 €	12.07 €	2.14 €	55.31 €	- 0.01 €
2013-03	41.54 €	13.58 €	2.32 €	57.45 €	- 0.00 €
2013-04	40.53 €	16.81 €	2.97 €	60.31 €	- 0.00 €
2013-05	40.69 €	18.27 €	3.39 €	62.35 €	- 0.00 €
2013-06	39.28 €	25.78 €	4.99 €	70.05 €	0.00 €
2013-07	38.96 €	27.71 €	5.46 €	72.12 €	- 0.00 €
2013-08	38.42 €	28.26 €	5.63 €	72.31 €	- €
2013-09	39.87 €	24.40 €	5.10 €	69.37 €	0.00 €
2013-10	38.49 €	19.31 €	3.52 €	61.31 €	- 0.00 €
2013-11	35.70 €	12.57 €	2.35 €	50.62 €	0.00 €
2013-12	35.92 €	11.62 €	2.08 €	49.63 €	0.00 €

Brussel - Gas - Klasse G2: 120 - 500 MWh

Jaar-Maand	Energie inclusief transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	37.39 €	7.23 €	1.32 €	45.94 €	- €
2009-02	37.55 €	7.57 €	1.33 €	46.44 €	- 0.00 €
2009-03	35.58 €	8.30 €	1.33 €	45.20 €	- 0.00 €
2009-04	28.26 €	10.22 €	1.32 €	39.79 €	- €
2009-05	28.34 €	12.45 €	1.32 €	42.11 €	0.00 €
2009-06	28.30 €	14.96 €	1.31 €	44.56 €	- €
2009-07	27.02 €	17.52 €	1.30 €	45.85 €	- €
2009-08	26.28 €	19.24 €	1.30 €	46.83 €	0.00 €
2009-09	26.41 €	14.46 €	1.31 €	42.17 €	- 0.00 €
2009-10	27.46 €	9.96 €	1.32 €	38.72 €	- 0.00 €
2009-11	27.71 €	8.64 €	1.32 €	37.68 €	0.01 €
2009-12	27.84 €	7.56 €	1.31 €	36.71 €	- 0.00 €
2010-01	28.63 €	7.76 €	1.26 €	37.65 €	0.00 €
2010-02	28.80 €	7.95 €	1.26 €	38.00 €	- 0.00 €
2010-03	28.80 €	8.58 €	1.26 €	38.64 €	- 0.00 €
2010-04	29.73 €	10.18 €	1.25 €	41.16 €	0.00 €
2010-05	30.16 €	11.58 €	1.25 €	42.99 €	0.00 €
2010-06	31.03 €	16.09 €	1.25 €	48.36 €	- 0.00 €
2010-07	33.30 €	19.66 €	1.24 €	54.20 €	- 0.01 €
2010-08	33.83 €	19.79 €	1.24 €	54.86 €	- 0.00 €
2010-09	33.72 €	14.42 €	1.25 €	49.39 €	- 0.00 €
2010-10	34.38 €	10.58 €	1.25 €	46.21 €	0.00 €
2010-11	34.40 €	8.83 €	1.25 €	44.49 €	0.00 €
2010-12	34.46 €	8.15 €	1.28 €	43.89 €	- 0.00 €
2011-01	34.71 €	8.10 €	1.43 €	44.24 €	0.01 €
2011-02	34.78 €	8.52 €	1.43 €	44.73 €	- 0.00 €
2011-03	35.30 €	9.30 €	1.42 €	46.02 €	- 0.00 €
2011-04	37.98 €	12.91 €	1.43 €	52.32 €	0.00 €
2011-05	38.40 €	15.73 €	1.43 €	55.55 €	- 0.01 €
2011-06	38.86 €	17.14 €	1.42 €	57.42 €	0.00 €
2011-07	40.45 €	18.52 €	1.42 €	60.39 €	- 0.00 €
2011-08	40.35 €	17.93 €	1.41 €	59.71 €	0.00 €
2011-09	40.58 €	14.41 €	1.42 €	56.41 €	- 0.00 €
2011-10	40.41 €	11.13 €	1.43 €	52.97 €	- 0.00 €
2011-11	40.32 €	9.13 €	1.42 €	50.86 €	- 0.01 €
2011-12	40.12 €	8.58 €	1.49 €	50.19 €	- 0.00 €
2012-01	39.34 €	8.42 €	2.04 €	49.80 €	0.00 €
2012-02	40.23 €	8.65 €	1.97 €	50.84 €	0.00 €
2012-03	40.38 €	9.70 €	2.22 €	52.30 €	0.00 €
2012-04	42.22 €	10.66 €	2.30 €	55.18 €	0.01 €
2012-05	42.53 €	12.60 €	2.61 €	57.74 €	- 0.00 €
2012-06	42.92 €	17.32 €	3.15 €	63.39 €	- 0.00 €
2012-07	42.93 €	19.30 €	3.75 €	65.98 €	- 0.00 €
2012-08	42.09 €	20.19 €	4.05 €	66.33 €	- 0.00 €
2012-09	40.82 €	14.56 €	3.06 €	58.44 €	- 0.00 €
2012-10	41.26 €	10.56 €	2.30 €	54.12 €	- 0.00 €
2012-11	41.48 €	9.17 €	2.06 €	52.71 €	0.00 €
2012-12	41.77 €	8.79 €	1.82 €	52.37 €	0.00 €
2013-01	41.74 €	8.40 €	1.80 €	51.93 €	- 0.00 €
2013-02	41.05 €	8.56 €	1.79 €	51.39 €	- 0.00 €
2013-03	40.80 €	9.01 €	1.83 €	51.64 €	0.00 €
2013-04	38.64 €	10.33 €	2.04 €	51.01 €	- 0.00 €
2013-05	38.78 €	12.44 €	2.38 €	53.61 €	0.01 €
2013-06	38.69 €	17.34 €	3.14 €	59.17 €	- 0.00 €
2013-07	38.38 €	20.34 €	3.74 €	62.47 €	- 0.00 €
2013-08	36.64 €	19.07 €	3.54 €	59.25 €	- 0.00 €
2013-09	39.81 €	14.63 €	3.26 €	57.71 €	- 0.00 €
2013-10	35.90 €	10.31 €	2.33 €	48.54 €	- €
2013-11	35.26 €	8.83 €	1.99 €	46.08 €	- 0.00 €
2013-12	35.69 €	8.64 €	1.86 €	46.18 €	- 0.00 €

Brussel - Gas - Klasse G3: 500 – 5 000 MWh

Jaar-Maand	Energie inclusief transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	37.11 €	3.75 €	0.86 €	41.72 €	0.00 €
2009-02	37.47 €	3.93 €	0.85 €	42.25 €	0.00 €
2009-03	35.82 €	4.18 €	0.85 €	40.86 €	0.00 €
2009-04	29.65 €	5.00 €	0.86 €	35.50 €	- 0.00 €
2009-05	29.73 €	5.85 €	0.84 €	36.42 €	0.00 €
2009-06	29.68 €	6.92 €	0.82 €	37.43 €	0.01 €
2009-07	28.94 €	8.33 €	0.81 €	38.07 €	0.01 €
2009-08	27.61 €	9.14 €	0.80 €	37.56 €	0.00 €
2009-09	27.47 €	6.63 €	0.80 €	34.90 €	- 0.01 €
2009-10	28.24 €	4.98 €	0.83 €	34.04 €	- €
2009-11	28.42 €	4.58 €	0.84 €	33.84 €	0.01 €
2009-12	28.52 €	4.09 €	0.93 €	33.54 €	- 0.00 €
2010-01	29.20 €	4.25 €	1.33 €	34.78 €	- 0.00 €
2010-02	28.95 €	4.33 €	1.13 €	34.41 €	0.00 €
2010-03	28.96 €	4.60 €	1.14 €	34.69 €	- 0.00 €
2010-04	29.66 €	5.24 €	1.14 €	36.04 €	- 0.00 €
2010-05	30.16 €	5.82 €	1.14 €	37.12 €	0.00 €
2010-06	33.30 €	8.77 €	1.32 €	43.39 €	- 0.00 €
2010-07	32.89 €	10.11 €	1.11 €	44.11 €	0.00 €
2010-08	33.23 €	9.64 €	1.13 €	44.00 €	- 0.01 €
2010-09	33.01 €	7.05 €	1.14 €	41.19 €	- 0.01 €
2010-10	33.48 €	5.48 €	1.14 €	40.10 €	- 0.00 €
2010-11	33.47 €	4.77 €	1.14 €	39.39 €	0.00 €
2010-12	33.54 €	4.49 €	1.17 €	39.21 €	0.01 €
2011-01	33.47 €	4.68 €	1.32 €	39.48 €	0.00 €
2011-02	33.84 €	4.86 €	1.32 €	40.02 €	- 0.00 €
2011-03	34.15 €	5.21 €	1.32 €	40.68 €	0.00 €
2011-04	36.11 €	6.56 €	1.33 €	43.99 €	- 0.00 €
2011-05	35.97 €	7.54 €	1.33 €	44.83 €	- 0.01 €
2011-06	32.07 €	8.91 €	1.49 €	42.47 €	0.00 €
2011-07	36.68 €	8.94 €	1.34 €	46.95 €	- 0.01 €
2011-08	36.70 €	8.49 €	1.34 €	46.52 €	0.00 €
2011-09	37.11 €	6.64 €	1.32 €	45.07 €	- 0.00 €
2011-10	37.19 €	5.78 €	1.34 €	44.31 €	0.00 €
2011-11	37.17 €	5.03 €	1.33 €	43.54 €	0.00 €
2011-12	36.87 €	4.84 €	1.40 €	43.10 €	- 0.01 €
2012-01	36.08 €	4.81 €	1.68 €	42.56 €	0.00 €
2012-02	36.58 €	4.88 €	1.61 €	43.07 €	- 0.00 €
2012-03	36.83 €	5.28 €	1.73 €	43.85 €	0.01 €
2012-04	37.94 €	5.58 €	1.73 €	45.26 €	0.00 €
2012-05	37.89 €	6.15 €	1.81 €	45.85 €	0.00 €
2012-06	37.78 €	8.17 €	1.96 €	47.90 €	- 0.00 €
2012-07	37.69 €	8.91 €	2.40 €	49.00 €	0.00 €
2012-08	37.32 €	8.97 €	2.54 €	48.84 €	- 0.00 €
2012-09	36.93 €	6.89 €	2.06 €	45.89 €	0.00 €
2012-10	37.55 €	5.60 €	1.76 €	44.91 €	- 0.00 €
2012-11	37.83 €	5.12 €	1.65 €	44.59 €	- 0.00 €
2012-12	37.63 €	4.95 €	1.49 €	44.07 €	- 0.00 €
2013-01	36.83 €	5.08 €	1.49 €	43.40 €	0.00 €
2013-02	36.21 €	5.12 €	1.47 €	42.80 €	0.00 €
2013-03	36.17 €	5.28 €	1.48 €	42.93 €	- 0.00 €
2013-04	35.22 €	5.84 €	1.61 €	42.68 €	0.00 €
2013-05	35.18 €	6.55 €	1.78 €	43.51 €	0.00 €
2013-06	35.10 €	8.40 €	2.13 €	45.63 €	0.00 €
2013-07	35.07 €	9.92 €	2.49 €	47.48 €	0.00 €
2013-08	34.91 €	9.85 €	2.61 €	47.37 €	0.00 €
2013-09	34.71 €	7.53 €	2.07 €	44.31 €	0.00 €
2013-10	33.96 €	6.14 €	1.76 €	41.86 €	- 0.00 €
2013-11	33.92 €	5.42 €	1.59 €	40.93 €	0.00 €
2013-12	33.90 €	5.30 €	1.50 €	40.70 €	- 0.00 €

Brussel - Gas - Klasse G4: 5 - 50 GWh

Jaar-Maand	Energie inclusief transmissie	Distributie	Heffingen	All in	Andere
2009-01	35.69 €	1.96 €	0.64 €	38.29 €	- 0.00 €
2009-02	36.04 €	2.05 €	0.64 €	38.74 €	0.00 €
2009-03	34.81 €	2.16 €	0.64 €	37.61 €	0.00 €
2009-04	28.53 €	2.53 €	0.64 €	31.70 €	0.00 €
2009-05	28.23 €	2.80 €	0.65 €	31.68 €	0.00 €
2009-06	28.25 €	3.28 €	0.65 €	32.17 €	- 0.01 €
2009-07	27.14 €	3.47 €	0.62 €	31.23 €	- 0.00 €
2009-08	26.15 €	3.62 €	0.60 €	30.37 €	- 0.00 €
2009-09	25.91 €	3.16 €	0.61 €	29.68 €	- 0.00 €
2009-10	26.62 €	2.80 €	0.64 €	30.06 €	- 0.00 €
2009-11	27.02 €	2.67 €	0.64 €	30.33 €	- 0.00 €
2009-12	26.82 €	2.34 €	0.71 €	29.86 €	- 0.01 €
2010-01	27.35 €	2.46 €	1.55 €	31.36 €	0.01 €
2010-02	27.16 €	2.54 €	1.10 €	30.79 €	- 0.00 €
2010-03	26.38 €	2.48 €	1.15 €	30.01 €	0.01 €
2010-04	26.84 €	2.82 €	1.16 €	30.82 €	0.00 €
2010-05	27.13 €	3.00 €	1.16 €	31.30 €	0.00 €
2010-06	27.38 €	3.55 €	1.31 €	32.23 €	- 0.00 €
2010-07	30.49 €	4.63 €	1.13 €	36.24 €	- 0.01 €
2010-08	30.63 €	4.37 €	1.13 €	36.12 €	- 0.01 €
2010-09	29.12 €	3.76 €	1.15 €	34.03 €	- €
2010-10	29.63 €	2.85 €	1.16 €	33.64 €	0.00 €
2010-11	29.55 €	2.55 €	1.16 €	33.26 €	- 0.01 €
2010-12	29.75 €	2.39 €	1.16 €	33.30 €	- 0.00 €
2011-01	30.48 €	2.66 €	1.33 €	34.47 €	- 0.01 €
2011-02	30.45 €	2.79 €	1.33 €	34.57 €	0.00 €
2011-03	30.34 €	2.88 €	1.33 €	34.56 €	- €
2011-04	31.31 €	3.44 €	1.37 €	36.12 €	- 0.00 €
2011-05	30.99 €	3.82 €	1.36 €	36.17 €	- 0.00 €
2011-06	27.57 €	3.59 €	1.49 €	32.65 €	- €
2011-07	30.76 €	4.15 €	1.33 €	36.24 €	- €
2011-08	31.70 €	4.42 €	1.32 €	37.43 €	- 0.00 €
2011-09	32.05 €	4.14 €	1.32 €	37.51 €	0.00 €
2011-10	32.32 €	3.27 €	1.34 €	36.93 €	- 0.00 €
2011-11	32.19 €	2.90 €	1.33 €	36.43 €	0.01 €
2011-12	31.77 €	2.67 €	1.35 €	35.80 €	0.00 €
2012-01	33.20 €	2.53 €	1.37 €	37.11 €	- 0.00 €
2012-02	33.30 €	2.49 €	1.34 €	37.14 €	- 0.00 €
2012-03	33.54 €	2.85 €	1.39 €	37.78 €	0.00 €
2012-04	33.94 €	2.90 €	1.36 €	38.19 €	- 0.00 €
2012-05	34.03 €	3.43 €	1.32 €	38.77 €	0.00 €
2012-06	33.20 €	3.93 €	1.24 €	38.37 €	- 0.00 €
2012-07	33.20 €	4.17 €	1.40 €	38.76 €	- 0.00 €
2012-08	33.41 €	4.51 €	1.44 €	39.36 €	- 0.01 €
2012-09	33.52 €	3.83 €	1.42 €	38.78 €	0.00 €
2012-10	34.63 €	2.97 €	1.40 €	39.01 €	- 0.00 €
2012-11	35.05 €	2.65 €	1.39 €	39.08 €	- 0.00 €
2012-12	35.10 €	2.52 €	1.34 €	38.96 €	- 0.00 €
2013-01	32.70 €	2.92 €	1.32 €	36.95 €	0.00 €
2013-02	32.44 €	3.03 €	1.23 €	36.70 €	0.00 €
2013-03	32.41 €	3.04 €	1.32 €	36.77 €	- €
2013-04	31.58 €	3.39 €	1.35 €	36.31 €	- 0.00 €
2013-05	31.54 €	3.74 €	1.37 €	36.66 €	0.00 €
2013-06	31.30 €	4.65 €	1.37 €	37.32 €	- €
2013-07	31.07 €	4.93 €	1.46 €	37.46 €	- €
2013-08	31.37 €	5.27 €	1.50 €	38.13 €	- 0.00 €
2013-09	30.97 €	4.09 €	1.43 €	36.50 €	0.00 €
2013-10	30.80 €	3.53 €	1.39 €	35.72 €	- 0.00 €
2013-11	31.01 €	3.05 €	1.36 €	35.42 €	0.01 €
2013-12	31.23 €	2.97 €	1.33 €	35.54 €	0.01 €

